

Rejtő Jenő
A láthatatlan légió

Első fejezet

1.

Hallották hírét a Láthatatlan Légiónak? Nem?

Akkor bizonyára sohasem jártak még olyan afrikai városban, amelyben helyőrség fekszik. Vagy ha jártak is ilyen városban, talán elkerülték azokat a kedélyes helyeket, ahová a szórakozni és verekedni vágyó szerény mállahordók, munka nélküli erőművészek és kedélyes közlegények járnak, hogy üres óráikat és kötekedő cimboráikat agyonverjék.

Csak egyszerű, faragatlan asztalok és ugyanilyen vendégek találhatók az ilyen helyiségekben, de ha kíváncsiak vagyunk a Láthatatlan Légió legendájára, itt megtudhatunk egyet s mást. Vegyük például az Abdullahról elnevezett söntést. Énekelnek, beszélgetnek, azután egyszer csak szó esik a Láthatatlan Légióról. A vendéglős leszerelt örvezető, bizonyos Kvörens nevű dán, aki az ötéves szolgálat alatt állampolgárságot és idült maláriát szerzett, de később oltárhoz vezetett egy hatvankét éves özvegy vendéglősnét, s mint az Abdullah csapszék tulajdonosa, derűs öregkort ért meg. Ha jókedve volt, és maga is odatelepedett régi vendégei közé, mert különben nem barátkozott a helyiség látogatóival, egy-egy régi bajtárs, vagy tekintélyesebb zsebtolvaj unszolására beszélgettek a Láthatatlan Légióról. Brison, aki mint közlegény szerelt le, és csász lett Marokkóban, bólogatva fújta a füstöt, mialatt Kvörens szűkszavúan nyilatkozott az ügyről, és valahová a messzeségbe bámult, mintha látná a sivatag porában feltűnő, elmosódó árnyakat, a menetelő kísértetlégiót...

- Hát... akármit mondanak is a nagyképűek, a Láthatatlan Légió igaz. Én láttam, ezzel a két szememmel...

- Az is igaz - mondta egy odatelepedett újonc, akit néhány nap múlva elindítanak a sivatag felé -, hogy a vezetőjük egy generális, de hiányzik a feje?

- Azt nem figyeltem meg - felelt Kvörens -, de igen valószínű, hogy így van. Keletről nyugatra tart a század, már vagy ötszáz éve, mindig párhuzamosan az Egyenlítővel. Húsz kilométeres, könnyű menetben haladnak, és ha elérik a Szahara nyugati felén az elátkozott Ghidi síkságot, akkor visszafordul az oszlop, és mennek az egyiptomi határig.

Hallgattak. Ez a téma nyomasztó volt errefelé. Amúgy is az esős évszak kezdetén jártak, amikor a páratelt levegő szokatlan nyomással préseli a koponyatetőt, és szaggat az ember csontja. Csak már jönne az első pokoli orkán, akkor ismét jó lenne minden. De ez a pállott forróság, homályos sárga színű levegő, bágyasztó déli széliránnyal, ami olyan, mintha egy nyitott kályha ajtaja lehelne az ember arcába, hogy szúr a dobhártya, fáj a tarkó, minden mozdulatnál nyilall és ropog a lapocka, ez elviselhetetlen. Ilyenkor azután az emberben rejlő rombolási düh, ami azt mondja, hogy: „ha már rossz, hát hadd legyen rosszabb” - előszedi a kísértethistóriákat. És kell-e különb, ijesztőbb, borzongatóbb és örökre érthetlenebb szellemtörténet a Láthatatlan Légió titkánál?

Ezzel ijesztik a kisgyerekeket az európaiaknál:

- Bújj az ágyba, Bobby! Hallod? A szél olyan, mintha dob peregne. Jön a Láthatatlan Légió! Elviszi a rossz gyerekeket!

Kegyetlen őrmesterek ha eltűnnek, akkor tudja minden katona, hogy a Láthatatlan Légióba kellett állniuk. Ez úgy történik, hogy éjszaka (de csak a száraz évszak kezdetén, amikor annyit

villan az ég, és sohasem dörög) a kegyetlenkedő altisztnél megjelenik egy közlegény. Krétafehér az arca és uniformisa szénfekete. Szeme nincs, csak az üreg bámul úgy, mintha látna belőle. Hosszú sárga ujjai között egy pergamen parancsot ad át, amelyben ez áll:

X. Y... a ...-ik század őrmestere nyomban beöltözik új egyenruhájába, elfoglalja beosztását a Láthatatlan Légióban, ahol a nevezett altiszt nyomban útnak indul, fegyverét, tárgyait és a szívét kiszolgáltatja a küldöncnek. Kelt éjjél után, a világhadsereg főparancsnokságán.

Láthatatlan aláírás

Az őrmester már jól tudja, miről van szó, ellenkezés nélkül átadja a kardját, kabátot cserél, és csak egy nyilallás jelzi, hogy eddigi zubbonyával együtt a szívét is levetette, mert hozzá volt nőve a régi uniformishoz. Felveszi a fekete kabátot, a legionárius előírászerű, katonás tisztelettel félreáll, utat nyit az őrmesternek és ez megy le az erődből. Már nem dobog benne semmi. A kapu magától kitarul, és az éjszakai sivatagban par fils de quatre oszlopba fejlődve dermedten áll a kísértetlégió!

Az őr fenn az erődsáncon nyugodtan néz, mintha mit sem látna. Nom du nom... elaludt a gazember. Mégsem, hiszen most mozdul. De hát nem látja, hogy a sivatagban olyan menetoszlop áll amelynek a vége valahol a távoli holdfénybe vész a látóhatár szegélyén?

Két peloton között egy hadnagy áll. Feje ugyan van neki, de ez még rosszabb. Régi halott. Alig van már némi fonnyadt hús az arcán, sima koponyaszerű fején egy-két kócszerű, asszonyosan hosszú hajszál, ahogy tovább nőtt a sírban! A szeme mintha gomb lenne: nem mozdul, és a pilla sem rebben. Most egy sípot tesz a szájába. Belefúj. Hang nem jön, de az állókép katonás pontossággal, egyetlen mozdulattal elindul. A merev lovak, a halott kocsisok, az élettelen katonabábuk. Némán mennek, egyenletesen és bizonyára örökké...

2.

Azelőtt azt mondták a légióban az eltűnt, kegyetlen őrmesterre, hogy megölték a katonák és elásták. Ma már tudják, hogy ez dajkamese: a Láthatatlan Légió jött érte. Ez a reális valóság.

A Láthatatlan Légió létezését csak azok nem hiszik el, akik a nagyvárosok európai negyedéből sohasem mozdulnak ki. Igen sok tekintetben olyan emberek elbeszélése is megegyezett, akik nem ismerték egymást, akik Afrika két távol eső részében laktak, és mégis szóról szóra úgy adtak elő bizonyos adatokat. Például nem kétséges senki előtt, hogy a Láthatatlan Légió kísértetregrutái fekete napszemüveget viselnek.

Miért állítja ezt Ponson cipész Rabat kikötőjében egybehangzóan Richett csendőr tiszthelyetessel, aki Murzak oázisában szolgál? Ugyancsak megegyeznek még abban is, hogy ezek a kísértetek azonos kivitelű zsebtükröt hordanak zubbonyuk felső zsebében, továbbá minden kísértetnek saját borotvaeszköze van. Ez még kísértetiesebbé tette őket. Mert ha egyszer a fej nem nélkülözhetetlen kellék náluk, akkor miért olyan fontos a borotválkozás? Fej nélkül tudnak kísértetni, de borostásan nem? És milyen oka lehet egy túlvilági hadseregnek arra, hogy a katonák hátizsák helyett jobb kezükben kis lakktáskát vigyenek, egyforma fekete színűt?

Hallgassuk meg azonban Kvörenst aki a nagy asztalnál beszél, szokott csendes módján, és többen állva hallgatják, kezükben kártyáikkal, a játékról is megfeledkezve, a nyomasztó légkörű, pipafüstös, borszagú söntésben. Néha, amikor kis szünetet tart a dán, olyan izgatottan lesik a folytatást hogy a nagyon távoli Mektub mecset müezzinjének a hangja is ideszüremlik. „Allah il Allah...”

- Az úgy volt - kezdi vontatottan -, hogy Beni Abbestől délre, az akkoriban még vad Tafilalet-nél cirkáltunk vagy két peloton a saidai második század katonái közül. Csupa régi, magamfajta katona. Egy fiatal, gyerekképű hadnagy vezette a patrult. Kölyök volt az egész, érzett rajta a frissen szerzett, írott haditudomány. Hát beportyázzuk az Atlasz déli lejtőjénél a hammada kőbányáját, amerre eltűnt egy Gum; vagy száz tevés tuareg, miután lemészárolták az oázis lakóit. Bresti fiú volt az őrmester, két hadjáratot verekedett végig a sivatagban. Nyolc éve járta a Szaharát, és mondja ennek a fiúnak, hogy „Nem jól van így, mon commandant... Küldjünk előre felderítőket, és hagyjunk a szoroson kívül két gépfegyverrel egy szakaszt utóvédnek, mert hátba támadnak vagy bekerítenek.” Hát csúnyán lehordta a hadnagy. Hogy ennyi katona akkor sincs veszélyben rongyos arab portyázók ellen, ha bekerítik. Az őrmester hallgatott. Mondom bresti fiú volt és azok nem beszélnek sokat. A közepére sem értünk annak a vacak kőkatlannak, amikor csak elkezd szemközt küszködni sebesen két-három gépfegyver. Tízen készen lettek. Vissza! De az oldalfal egy kiugróján gépfegyverfészekből telegrafálták a tüzet. Nem lehetett keresztültörni, mert mind ottveszett volna az ember. Bekerítettek! Hát akkor mit tehattunk? Fedeztük magunkat, ahogy lehetett. A hadnagy már ott feküdt szegény, minden tudományával együtt, a bresti őrmester karjában a földön. Vége lett. „Na fiúk - mondja az őrmester -, ha akarjátok, hát nekimegyünk valahol a társaságnak, mert úgy illik, hogy halála előtt egy kissé verekedjék az ember...” Mert ilyen fiú volt. Bresti. Azok mind nagy verekedők. Kardot rántott, és elkiáltotta magát: à mois! Mire mögötte álltunk, már indult is. Legelő! Mi meg utána. Vége volt itt mindennek. Rohantunk a tűzbe és hullottunk.

Egyszer csak felcsendült a trombita. Valami furcsa sohasem hallott, dallamos, zümmögő és mégis éles hangon. Azt fújta, hogy „Fel torreádor.” Megkövülten álltunk. De hiába. Világosan hallatszott, hogy valami furcsa trombitán ezt az ismert zongoraverklis nótát fújják, és a hammada két oldalán légionisták tűnnek fel, fekete kabátban, szuronyos puskával. Ha a trombitájuk nem is volt igazi, a sortüzek ellen nem lehetett kifogás. Most már fordult a kocka. A tuaregek voltak két tűz között. Hajrá! Rohantunk! De a bennszülöttek már nem lőttek ránk, menekülni próbáltak az égből hullott katonaság elől, és megrémültek a halotti, fekete egyenruháktól. Én láttam a trombitást is és esküszöm nektek a legszebb szombati bevételre, hogy színezüst kürtje volt, azon fújta egyre, hogy: „Fel, torreádor!” És hogy verekedtek! Barátom! Nem vagyok bresti fiú, azért érezhattétek sokszor, hogy kemény öklöm van. De ezek! Úgy csapkodtak jobbra-balra a puskaaggal, mintha túskebokrot törnének szét az útjukban.

Aki még élt a tuaregek közül, az itt is ott is menekült a sziklák között. Vége volt a harcnak. Sok jó katona feküdt ott, de alig számított valamit a rengeteg burnusz mellett. Vártuk, hogy megöleljük a bajtársakat, mert akármennyi furcsaság látszott rajtuk, csak legionáriusok voltak.

De most mi történt? Amikor ott álltunk tépetten, sebesülten, és ők lelőtték, agyonverték az ellenséget, nem jöttek le fentről. Sőt. Az ezüstkürtös takarodót fújta. Náluk valószínűleg takarodó. Mi úgy ismerjük ezt a dallamot, hogy „Nincs szebb az éjféli táncnál... hajlik a nő, mint a nádszál...”

És a nóta lassan elhalt, eltávolodott, eltűntek. Hohó, mondtuk. Nem úgy van! Csak kezet szorítunk valamelyikükkel. Mi is felmáztunk a hammada szakadékán. Hát ahogy kiértünk, még hallatszott távolból ez a furcsa takarodó, de már szép rendben mentek. Az oszlop elején egy tiszt lovagolt. Öszvérek gépfegyverrel, vöröskeresztes kocsi, egy páncélaútó, kis kaliberű ágyúval és végül egy konflis. Igen. Egyfogatú... Ahogy mondom. Cilinderes parádés kocsis ült a bakon, ostor fityeg a kocsilámpa mellett, és egy gebe trappol, mintha csak Párizsban lennének, anno tudomisében. Így ment a csapat végén, a Szaharában egy század katona és hátul egy konflis. Benne ült a főiszt. Ez a sapkáján messziről látszott. Földbe gyökerezett a lábunk!

Néhányan keresztet vetettünk. Ilyen nem lehetséges. Most megfordul az egyfogatúban a tiszt. Tábournok! Kiszáll a kocsiból. A kocsis megemeli a kalapját... és esküszöm így volt... szabadra állítja a taxaméteróra zászlóját! Mintha idáig hozta volna a tábournokot, és most új pasasra várna a homokdombok között! A tábournok kiabál valamit, de nem lehet hallani mit, az emberek megfordultak, és ránk szegezték a fegyverüket. Megértettük, hogy ha továbbmegyünk, sortűz. Álltunk. A tábournok ment tovább, előtte a konflis, a konflis mellett a páncélautó, előtte a század, elszórtan gépfegyveres öszvérek, kocsik. Csak álltunk és a lemenő nap piros porában lassan eltűntek, felszívódtak. Ha nem feküdtek volna ott a halott legionáriusok és bennszülöttek, magunk sem hittük volna...

Csodálkozva álltak. Elfelejtettek lámpát gyújtani.

- Én pedig - szólalt most meg Brison - egészen másutt, messze délen tapasztaltam őket. A szahariánoknál szolgáltam... Adj egy pohár vöröset, Kvörens, de ne tisztán, hígítsd valamivel.

Kvörens hátraszólt:

- Két deci vörösbort, három deci rummal hígítva.

- Akkoriban - kezdte tempósan Brison, mert közben megszívta jól a pipáját és lenyomogatta a kisujja körmével - a legjobb katonákat a szahariánokhoz osztották be. Ész kellett ide, bátorság, vasszervezet és pár év szolgálat. Dupla zsold járt, mert a sivatagban portyáztunk hónapokig. Fele tevén, fele gyalog és harminc kilométerenként váltás. Skarlát köpenyünk volt és törünk, amit ponyárnak hívnak meg hatlövétű revolver. Karabély nem járt hozzá. A Szahara nyugati felén jártunk, mert a timbuktu karavánutat fosztogatták mindenféle csirkefogók. Azokat lődöztük le. Egyszer üldözőbe vettük a fő csoportot, mert több kis bandából állt a rabló gum, de egy több száz tagú törzs volt a tengelye. Ezt nem bírtuk megsemmisíteni. A gyökerit. Hát besúgja egy szép napon valami vén sivatagi szent, hogy a fő horda Hudologu beduin vezérrel a Gemla schottnál van lesen. Négy napra vizet veszünk, mert a Gemla schott előtt kút van. Ott megint vehetünk fel úgy, hogy visszafelé is maradjon. A hadnagyunk valóságos sivatagi fenegyerek volt. Nem több huszonöt évesnél, amellet márki, de a legerősebb tevével versenyt menetelt. Most alaposan megjárattott bennünket. Négy nap múlva már látjuk távol a schott felett gomolygó sópára felhőjét és előtte a két fehér oszlopot, a sivatagi kutat. Hát beduinak nyoma sincs. De víznek se. Henger alakú mázsás vasdarabokat dobáltak be a kútba, úgyhogy elzárták a vizet. Egy utászcsapat talán megtisztíthatja nagy nehezen, de a könnyű felszerelésű szaharián csak verekedni tud. Hogy honnan hozták ide ezt a sok vasat, azt nem tudom, de szép teljesítmény volt és pokoli eszme. A vénember, aki „besúgónak” tette magát, bizonyára a cinkosuk volt. Később felkerestük hogy személyesen érdeklődjünk nála, de eltűnt. No, mondom a hadnagnak, a mi kis csapatunk nem portyázik már többé. Egy napra elegendő vizünk ha volt talán. Aszondja a hadnagy, hogy fogjam be a pofámat, mert karikára köttet. Hát befogtam. Mit lehet tenni? Amit a tiszt határozott. Okosan. Az egyetlen lehetőség volt. Igen nyomorúságos, cseppet sem biztató: erőltetett iramban negyedrészt vízadaggal a nagy schotton át, három nap alatt elérni Bangavello oázist. Nekivágtunk. Második napon már néhány halottunk volt, kettő megőrült. Szörnyű, na. Nem mondom el újra. A sós mocsárban tévelyegtünk, töredezett alattunk a vékony réteg, ha leléptünk az ösvényről, és összevagdosta a tevék patáját a só, hogy sorba lődözünk agyon az állatokat. Szembejött a déli légáramlás, és hajtotta a zörgő, fehér sőt. Vége. Elvesztünk. Egy csepp vizünk sem volt és előttünk a messzi schott. A hadnagy pihenést vezényelt. „Fiúk - mondta -, a kórházzsekrényben van néhány üveg szesz, azt elosztjuk, mint jó testvérek. Derék gyerekek voltatok, és azt hiszem, én sem lehettem nagyon rossz felettes. Ha mégis így volt, hát bocsássatok meg, mert mi már itt fogunk maradni ebben az örökös garnizonban.” Mondtuk a hadnagnak, hogy jó fiú volt és igen szerettük, mert úgy is van. Nem a szelíd tisztet szereti a baka, hanem a kemény, de igazságost. Hát egy gyűszűnyi

rum, meg ilyesmi jutott mindünkre, és letáboroztunk. Egyet aludni a nagy, örökös szunnyadás előtt nem árt. De alighogy állt a sátor, és felraktuk a tábor köré az előírás szerinti méteres kőfalat, hát halljuk a légiindulót!

- Nem valami dalt? - kérdezte valaki. - Hiszen Kvörens azt mondta, hogy ezüsttrombitán mondén nótákkal közeledett a Láthatatlan Légio.

- Nem. Ezek szabályszerű indulóval jöttek.

- Semmi furcsa sem volt? - faggatta az újonc, aki kísértetieset várt. - Rendes indulót trombitáltak?

- Hát ez volt a fura. Az induló rendes volt, de nem trombitáltak. Hanem harmonikázták! Ilyet még ki látott? Húzó harmonikán játszották, mint az udvari énekesek. Azt hittük, álmodunk, vagy meghaltunk már. Egyszer csak az ösvényen halvány fény imbolyog az éjszakában, mintha lidérc lenne, de valami zörgés kíséri. Hát egy konflis jön! A lámpája világít. A hadnagy belemarkol a karomba, hogy szinte felkiáltok, és azt mondja ámulatlan: „Vén rabló... te is... úgy látod... hogy ott egy bérkocsi?... És hallasz harmonikát...?” „Igen, mon commandant” - hebegtem. És már látszik a bakon az aranygombos libéria, a címeres cilinder. Egy bérkocsi! Mögötte menetoszlop, és a kocsiiban egy teljesen kopasz, monoklis kísértet! Most látom hogy a konflis előtt lépdél valaki. Nem kellett nagyon sietnie, hogy a gebe ne hágjon a sarkára. Ez a vezetőjük. És, barátom, éppen jön fel a hold. Hát legalább egy század menetel az ingovány ösvényén. Őszvérekkkel, páncélautóval, fekete uniformisban, de tisztára légiósok, és köztük egy káplár a nyakában harmonika lóg. Elöl egy ember, mintha zsákban lenne, nyakig gombolt ruhában. Félelmetes volt. A kocsi meglát bennünket és megáll. A konflisból egy...

- Tábornok szállt ki - folytatja izgatottan az újonc.

- Fenéket. Hiszen ez volt az örület. A konflisból, gyönyörű tengerésztiszti karddal, egy tűzoltó főparancsnok lép le, néhány frankot ad a kocsisnak, ez felcsapja „szabad”-ra a zászlót. A tűzoltó monoklival van, és azt vezényli hátra: „Rien ne va plus!” Erre mintegy kommandóra megáll a század. Hallottátok már ezt a vezénylést?! Odajön mosolyogva a hadnagyomhoz, de csak mintha az Opera előtt találkozónának: „Adj Isten - mondja -, nincs véletlenül valami illusztrált lapjuk kéznél?” A hadnagyban van humor, azt feleli: „Nincs ilyesmi. Mi ugyanis épp szomjan halunk.” Az örült tűzoltó, a hazajáró konflis utasa élénken mosolyogva mondja: „Á, csakugyan? Sivatagi kaland, érdekes... érdekes... Nem innának valamit?” Képzeltetik! Lihegve álltunk ott, és minden erőnkre szükség volt, hogy ne rohanjuk meg őket, mint a barmok, egy ital vízért. Ez meg, mintha kaszinóban lennének, azt mondja: „Mit parancsolnak: bort, sört, whiskyt? Jégbe hűtve vagy csak úgy?” Igen, barátaim. Ha valaki nem hisz a Láthatatlan Légioóban, mondjátok meg neki, hogy én ittam a sörüket, ettem a konzervjüket. A század némán, mozdulatlanul állt, csak a páncélüteg működött: ott volt beépítve egy hatalmas frizsiderjük. Hordókat szedtek le, ettünk, ittunk. A tűzoltó karójára néz, és int a kocsisnak. Ez lecsapja a zászlót, ő beül, és kivont karddal vezényel: „Faites vos jeux!” Mire indulnak. A hadnagy eddig evett és ivott, most a kocsi után siet: „Kik maguk?” - „Nem tesz semmit - feleli hülyén a tűzoltótiszt -, nem is fontos.” És ott mennek el dühöregve. Nem tartottuk őket fel. Hálából sem, meg néhány szaharián nem harcolhat egy század szellemmel. Ott mennek el tiszta feketében, kezükben lakk utazótáska, vállukon szuronyos puska, dühöngött a föld alattuk. És mi csak álltunk, míg a távoli sós ködbe veszett a Láthatatlan Légio. Csak a szél sodort olykor felénk elhaló harmonikasózt.

...Sokan csak nevettek az ilyen történeteken. De néhányan, akik Afrika más és más pontján hallották ugyanazt, a fejüket csóválták még akkor is, ha nem voltak babonások. Azonban a többség, ha valahol a Szahara szélén lakott, kisvárosban, vagy oázisban, sokszor hallotta távolról azt a tompa dobpergést és éles harmonikafutamot, amire babonás emberek azt mondják, hogy a szél nyitja meg csukja egy csőzkalyiba törött ajtaját valahol a szőlőben, az ropog és nyikorog, mint a dobszó meg a harmonika. De a felvilágosodottabbak jól tudják, hogy a barátságtalan, viharos trópusi éjszakában a Láthatatlan Légió fekete menetoszlopa rója a sivatagot, harmonikás kíséretével, félelmetes bérkocsijával, néma legénységével, és senki sem sejtí, hogy honnan jönnek, hová és meddig mennek...

Második fejezet

1.

Pedig ebben az esetben nem a fölényeskedőknek van igazuk, akik a Láthatatlan Légióra éppúgy legyintenek, mintha a Mikulásról vagy a Walpurgis éj boszorkányairól lenne szó. Rosszul teszik, ha legyintenek, mert a Láthatatlan Légió igenis valósággal létezett. Az egyetlen szellemhistória korunkban, amelyről akták, jelentések, sőt fotók is készültek, mégpedig hivatalos helyen, nyugdíjas alkalmazottak által.

A história a marokkói katonai parancsnokság estélyén kezdődött. Ezt az estélyt voltaképpen az államtitkár tiszteletére rendezték. Excellenciája Párizsból érkezett rövid tartózkodásra, és az estély voltaképpen keret volt egy monstre kihallgatásra, hogy sokféle emberrel és sokféle ügygel foglalkozhassék az államtitkár, anélkül, hogy hosszú ideig kellene itt tartózkodnia.

Nagy dolog a gyarmatokon egy államtitkár fogadóestélye. Nyugdíjazásoknak, kinevezéseknek, kis szultánok detronizálásának, újabb fejedelmek kreálásának mosolyogva elsuttogott alapjait rakják itt le két pohárka konyak és egy valcer közben a frakkos és egyenruhás urak. Mintha csak pletykáról beszélnének unatkozva, úgy mondják csendes mosollyal:

- Na igen... hiszen... nem ártana egy operációs bázis. Semmi esetre sem kell erőszakolni, de bizonyára kedvezően fogadnák... ha a sarkára állna, tábornok úr és bevonulna Gongutba. De hát ez nem parancs - jegyzi meg halkán fölületesen az államtitkár.

Azért egy hónap múlva a „sorozatos kilengések” arra készítetik a tábornokot, hogy bevonuljon.

Durien századossal az ellenkezője történik. Ő elgondolkozva cigarettázik az államtitkár mellett egy díszpálma alatt a büfé sarkában, és azt mondja:

- Ott gyakorlatozom a jövő hónapban egy századdal Kinibalu király birodalmánál... hm... Talán ellátogatnék hozzá... és egy szakaszt hátrahagynék... helyőrségnek.

- Annektálni? - kérdezi az államtitkár, és mosolyogva bólint egy csinos hölgy felé.

- Igen... Ez az ember már sok gázságban vett részt, és paródiáját játssza az önálló királyságnak ott a Szahara déli végénél. Most már követséget akar felállítani, és közben egy csomó csirkefogó fosztogatja a környéket, őfelsége vezetésével. Ismerem az ügyeit, a helyőrségem közel van.

- Tudom, tudom - mondja az államtitkár, és megnézi az óráját - de hát ezt csak úgy lehetne, ha... biztosan, röviden. Csatázni? Leigázni egy néger törzset? Tudja, hogy van az ilyesmi. Felfűjják. Viszont... odadobni egy ezredet, üteget, utánpótlást drága és... és... lármás.

- Excellenciás uram, egy századdal elintézem! Az a csirkefogó blöfföl. Nincs semmije, csak ravasz.

Az államtitkár a cipője orrát nézte.

- Azt hiszi, hogy Kinibalu nem kap fegyvert és nincsenek katonai szakértői?

- Engedelmevel, excellenciás uram: nincs! Kinibalu a világ legnagyobb szélhámosa. Pontos tervet dolgoztam ki, és mindent előkészítettem. Egy század katonával az Ubangin át pontonokat verek, és rajtaütésszerűen benyomulok az őserdő felől. Kardcsapás nélkül megkapom az

országot. Nincs ott egy puska sem. Csaló az a Kinibalu. Valaki megmagyarázta neki, hogy abból haszna lehet, ha önálló népet komédiázik és elhiteti, hogy fegyvere van.

- Még visszatérünk erre. Ha így van, ahogy mondja ha valóban nem támogatják titokban más európai államok akkor feltűnés nélkül megcsinálhatnánk. - sóhajtott. - Fogalma sincs, hogy milyen szolgálatot jelentene... Nagy gondot okoz az a kis ország. Fontos terület délkelet felé... és azonfelül... hm... Szóval, fontos lenne. De hát a hadsereg nem kockáztathat. Háborúba keveredni egy néger törzssel, ez blamázs... Elnyomatásról lármáznának... ha nem lehet simán anektálni...

- Simán anektálhatjuk, excellenciás uram.

Később az államtitkár egy tábornokkal beszélgetett:

- Igazán nagyszerű kis estély. Hallom, hogy Kinibalu király önállóságával baj lesz?

- Előbb-utóbb - felelte a tábornok. - De óvatosnak kell lennünk. Ennek a négernek fegyvere van. Támogatják. Egy blamázszt nem kockáztathatunk...

- Teljesen az én nézetem. De van olyan feltevés is, hogy szélhámoskodik, és nincs semmije.

- Ez Durien százados véleménye. Azt hiszem azonban, hogy ez a kitűnő katona túl temperamentumos. Ezért talán másképp látja kissé... Mindenesetre a titkosszolgálattal feldolgoztam... ez néhány hónap, és akkor tisztán látunk.

- Helyes - mondta az államtitkár. - Semmi kockázat. Látszatát sem az erőszaknak. A katonák csak a gyarmatbirodalom védelmét szolgálják, és bennszülött rablótörzseket szállnak meg, de nem akarnak hódítani... Azért nagyon fontos lenne, ha ez a Kinibalu, mielőtt még kiravaszkozik valamiféle garanciát egy másik nagyhatalomtól... Hiszen ha bekerül tagállamnak a Népszövetségbe, akkor sikerül ilyen kapcsolatot találnia, és elveszett a számunkra... Nem lenne jó... Önálló ország a francia gyarmat közepén.

- Őszintén szólva nem hiszem, hogy szélhámos. Értésülésem szerint fegyverei vannak.

Az államtitkár elkomolyodott.

- Ez baj. Vigyázni kell. És ez a százados ott a közelben állomásozik. Azt hiszem, túl temperamentumos.

- Igen. Durien talpig katona, de kissé heves természetű.

Egy csinos hölgy jött oda. A polgármester felesége. Őexcellenciája karon fogva a büféhez vezette a hölgyet.

Később őexcellenciája elment a tábornok mellett, a vállára tette a kezét, és mosolyogva mondta:

- Nem jó, ha égő kanóc vigyáz a puskaporos hordóra.

- Igen... igen... magam is gondoltam rá...

Az államtitkár továbbment. Később a tábornok belekarolt a századosba:

- Nagy feladatom lenne a maga számára... Mit szólna ha megbíznám, hogy kifüstölje a berber rablókat a hegyekből? Ezért soronkívül előléptetnék.

Durien összeráncolta a homlokát.

- Az én helyőrségem igen messze van az Atlasztól.

- Kérheti, hogy helyezzük át Bu Malembe. Én mindent szívesen megteszek önért...

- Köszönöm, tábornok úr. Én ezt a Kinibalut...
- Ott nincs mit tenni. Még provokáció esetén sem léphet fel ellene.
- Ha szolgálataimmal nincs megelégedve, tábornok úr, természetesen áthelyezhet, de én...
- Szó sincs róla! Önnek való feladatot találtam, de ha maradni akar...

Durien rosszkedvűen állt a helyén. Szeretett volna még egyszer beszélni az államtitkárral, de az est folyamán már nem nyílt alkalma erre. Amikor hazaért a szállására, parancs várta, amelyben úgy intézkednek, hogy karácsonykor esedékes hat hónapos szabadságát azonnal megkezdheti, mert szolgálatait éppen decembertől kezdve nem nélkülözhetik. Ezért most, június tizedikétől hat hónapra felmentik a szolgálat alól, és december tizedikén kell bevonulnia az ezredéhez. Helyőrségében gondoskodtak leváltásáról, és helyettese máris útnak indult.

Durien idegesen összegyűrte a parancsot. Ez volt az államtitkár válasza. Eltávolítják a veszélyes helyről a kritikus időre. Miután kidolgozta a tervet, elkészítette a bevonulást...

2.

Ilyen előzmények után nem csodálhatjuk, ha Sir Oliver Yolland, Denham örökös grófja, az Angol Bank felügyelő bizottságának elnöke, a térdszalagrend tulajdonosa, számos legnagyobb kitüntetés birtokosa, a londoni tőzsde elnöki tanácsának alelnöke, az afrikai, ausztráliai és kanadai államvasutak egyik főrésztulajdonosa és végül az Egyesült Francia - Angol Nyersanyag-kutató Feldolgozó és Értékesítő Tröszt elnökgazgatója, először életében kért valamit egy államtitkártól, amit nem teljesítettek. Általában azt lehetne mondani, hogy Sir Oliver Yolland először életében kívánt olyasmit, ami nem teljesedett nyomban. Hogy ez milyen megrendítő hatással lehetett a grófra, azt a fentiek után elképzelhetjük.

Az államtitkár után Sir Yolland volt a legmagasabb vendég ezen az estélyen. Összesen öt vagy hat ember volt a világon, akikkel társadalmilag érintkezett. Azt mondják kiváló pénzügyi és szervező zseni, de visszavonultsága miatt vicclapba illően tájékozatlan. Állítólag lapokat sem olvas. Évek múlva derült csak ki, hogy sejtelve sincs a hangosfilm létezéséről, mert talán életében sem volt moziban. Tánc, kártya, színház, napi politika, bűnügyek, botrányok, sportteljesítmények, találmányok ismeretlenek voltak számára. Csak ami éppen összefüggésben állt egy-egy üzleti ötletével, arról tájékoztatta magát. Shakespeare-t tudta könyv nélkül, de amikor egy ünnepségen bemutatták neki Galsworthyt, kiderült, hogy a legfőbb törvényszék elnökének nézte az író-t és utóbb sem tudta, hogy kicsoda voltaképpen. Író?... szóval olyan ízé... aki lapot szerkeszt?... Áh! Könyveket?... Igen... hisz ez nagyszerű... Lindbergh ezredestől megkérdezte, hogy fiatalember létére miért nevezik a „levegő hősnéne”, hiszen a világháborúban az amerikai pilóták alig vettek részt. Áh!... ó!... - csodálkozott amikor a titkára közölte, hogy ez az ember átrepülte az óceánt... Úgy?! Nézd csak... igazán derék... És hol? Amerika és Franciaország között? Csakugyan? Hihetetlen! Micsoda artista! Átrepülte?

A feje teljesen kopasz volt és kissé hosszúkas. Vörösszőke szemöldöke körül néhány nagy szeplő látszott. Jobb szemén vastag monoklit hordott, mert különben alig látott erre a szemére. Az orra kissé hosszúkas volt és egészen a felső ajka fölé nyúlt, de nem görbén, hanem egyenesen, ami nemes paripákra emlékeztető hosszú formát adott az arcának. Csontos, széles válla és igen sovány, hosszú combjai voltak amelyeken, ha egymásra vetette őket, a legszűkebb nadrág is lengett. Fáradt, halk, rekedtes hangon beszélt mindig álmosan, és sűrűn simogatta az állát, továbbá kihullajtotta és feltette a monokliját, ha valami problémája volt. Ez ritkán fordult elő, mert Sir Yolland keze nemcsak a valóságban, hanem képletes értelemben is igen hosszú

volt. Királyi lakosztályokon át távol-keleti főhadiszállásokig mindenhová elért. A vasút, a csatorna, a tenger, a bank, a levegő, az ég, a víz, a cement és a gumi; szóval minden egy kissé Sir Yolland tulajdona is ezen a világon. De legelsősorban az olaj érdekelte. Tudja az ördög, miért. Szenvedélye volt az olajkutatás. Van ember, aki vadászik, pedig nincs szüksége az állat húsára, vagy bőrére. Így volt Sir Yolland az olajjal. Pénz, hatalom, hírnév nem kellett már neki. Volt elég. De leteríteni egy új forrást, társaságot alapítani, új részvényeket kibocsátani, ez volt a szenvedélye, ez érdekelte mindennél jobban.

A kormányzó, az államtitkár és Pellier tábornok egy kis szalonban ültek össze Sir Yollanddal, aki nem szerette a diplomatikust, kertelő zagyvaságokat, tehát azonnal a tárgyra tért.

- Egy kis szívességet kérnék önöktől.

- Sir - felelte az államtitkár -, az ön érdekeltségei olyan áldozatot hoztak Franciaországnak, amikor a frank zuhant, hogy ami módunkban áll, azt készséggel tesszük meg viszonzásul.

- Igen... igen... Az ember megtesz egyet s mást... szóval, szívességet kérnék, ami voltaképpen nem is szívesség. Értesüléseim szerint Szudán déli részében, az őserdőknél, ahol véget ér a sivatag, Urungi földjén... petróleum van.

Az államtitkár csodálkozott:

- Szinte hihetetlen!

- Elég valószínűtlenül hangzik, de igaz. Senki sem hitte volna, hogy Afrikának ezen a részén olajra bukkanjanak. Én kiküldtem oda embereket, és opciót szereztem a földekre. No most, kérem excellenciád jól tudja, hogy az opció lejártáig bizonyítanom kell, hogy olajra bukkantam, különben a kutatási jog előnyeit elvesztem, és ha ugyanott más olajat talál, semmi közöm hozzá.

- Ez így is van. Egy sikertelen kutatás nem biztosíthat örök jogokat. Ha más később valahol talál olajat abban nem részesedhet az, aki hiába kutatott ugyanott, valami oknál fogva.

- Tudom... tudom, ami petróleummal függ össze, azt engedelmével, mind tudom. No most, kérem... Az én opcióm néhány hét múlva lejár. Találtam olajat. Sikeres próbafúrást végeztem. Erre egy bennszülött rabló, ez az Urungi főnök, odajön a harcosaival, leöli az embereim nagy részét, és azt üzeni, hogy ötvenezer fontot kér a földért.

- Kérem Sir, Urungi rablóvezér, és nincs joga ilyesmire - mondta a tábornok. - Vannak ugyan még független törzsek és területek. Az előbb éppen egy ilyesmiről volt szó. De a Szenegál déli részén csak erdei néger törzsek élnek.

- És miben lehetünk szolgálatára? - kérdezte kissé bizonytalanul az államtitkár.

- Adjanak nekem egy kis hadsereget kölcsön. Odamegyek, felakasztom ezt a csirkefogót, és érvényesítem az opcióban biztosított jogaimat. Végre is ez egy szerződés, amit a francia állammal kötöttem, és ott fehéreket gyilkoltak, továbbá zsarolnak. Szóval, azt hiszem, nem lesz akadálya, hogy egy büntető expedíciót...

- Kedves Sir Yolland - kezdte sóhajtva az államtitkár. - Az imént egy fontos kis terület megszállásáról volt szó. Kinibalu földjéről ami nagyon értékes lenne Franciaországnak és nem tehetjük. Még kevésbé tesszük, ott ahol nem országos érdek parancsolja az erőszakot.

- Miért nem? Hiszen itt a gyarmati hadsereg! Arra való, hogy csirkefogókat megtanítsanak...

- De az Egyenlítőhöz - szólt közbe a kormányzó - katonai expedíciót küldeni hihetetlenül költséges, veszélyes és nehéz. Utánpótlás kell összeköttetés szerelvények, könnyű üteg. A francia hadsereg csak teljes fölényel mehet oda, mi nem is küzdhetünk, csak büntethetünk, és ehhez iszonyú nagy apparátus kell ilyen távolságra.

- Azután meg - mondta az államtitkár - jól tudja, Sir, hogy milyen rágalomhadjárat jön ki abból, hogy petróleumért, nyersanyag miatt büntető expedíciót indítunk. Sajnos, sok disznóság történik azon a tájon, mert arrafelé nincs helyőrségünk, és évek kellene, amíg kiépítjük odáig a gyarmati hadsereget. Addig mindenki maga verekszi ki az igazát. Vagy megvásárolja a rablókat, vagy maga is rablóbandát szervez... Diplomácia és erőszak, türelem, okosság, harc dönti el a dolgot. A gyarmati védőerő csak a biztos, egyenes úton terjeszkedik, az állam pénzügyei szerint.

- De én ebbe nem nyugszom bele! Hát nem adhat kölcsön nekem szpáhikat? Meg izé... Ilyen légiós katonákat, akik odakísérnek?

- Sajnos, nem. Legokosabb, Sir, ha odaküld valakit, és egyezkedik a főnökkel. Talán beéri kevesebbel.

- Ezt... ezt tanácsolja? Hogy én zsaroló gyilkosokkal egyezkedjem? Ezt ajánlja ön mint az állam egyik legfőbb hivatalnok... - Kiejtette szeméből a monokliját, és idegesen tisztogatta.

- Ezt én mint magánember ajánlom. Mint államtitkár, sajnos, nem adhatok önnek legionáriusokat, egyéni megoldást kell találnia, Sir.

Denham grófja keserű mosollyal emelkedett fel.

- Szóval szervezzek rablócsapatot, és ezekkel szerezzek érvényt törvényes jogaimnak?

- Az ötlet nem rossz - felelte elgondolkozva az államtitkár. De őlordsága homlokán kigyúltak a szeplők a felháborodás pirosságától.

- Az ötlet nem rossz! De mi angolok csak hadsereggel biztosítjuk a törvényt és a birodalommal kötött szerződések érvényét! Nem rablókkal! Ahová én eddig jogorvoslásért mentem, ott szuronyok álltak mögöttem és nem rablók, excellenciás uram! Ezt szeretném szíves tudomására hozni! Egy Yolland Oliver gróf az igazság és az állam nevében csak a törvényes hatalom támogatásával tárgyal. Nálunk, Angliában ez így van.

Az államtitkár hűvös arckifejezéssel emelkedett fel.

- Félek, Sir, hogy ön tájékozatlannak tart. Különben nem részesítene kioktatásban. Angliában talán lehet szuronyt kapni pénzügyi és ipari tranzakciók sima lebonyolítására. Bár ebben talán téved, Sir. De egészen bizonyos, hogy francia szurony még akkor sem indul el, ha a leg-hatalmasabb petróleumleletről van szó! De önnél, Sir semmi akadály. Szerezzen szuronyt, és menjen oda verekedni, ahol már annyian verekedtek saját kockázatukra a vagyonukért, ha a bennszülöttek azt akarták hogy meghátráljanak.

- Hogy érti ezt excellenciád? - kérdezte Yolland szintén hűvösen.

- Senki sem tilthatja meg az ön embereinek, Sir, hogy fegyverrel védekezzenek rablók ellen. Aki gyáva vagy gyenge, az ne állami segítség után nézzen, hanem keressen más hivatást. Az olajkutatás, az harcot is jelent egyben. De nem reguláris hadseregek, hanem bátor, elszánt emberek csapnak össze.

- Ön... Ön, ezek szerint... - hebegte felháborodottan a lord - engem... gyávának tart?

- Védekeztem a beállítás ellen, amely bennünket franciákat vádolt. Nem hallottam még róla, hogy az angolok Borneóban szuronnyal egyengették volna a Royal Dutch útját. Ön többet foglalkozott nyersolajjal, mint én. Tudnia kell, Sir, hogy magántársaságokat csak végszükség esetén támogatnak katonasággal. A szurony, Sir, nagydob lesz, ha uniformis van mögötte, de magánkézben védekezés, ha bátor emberek használják.

- Köszönöm a rendreutasítást - felelte a lord pulykavörös arccal. - Jól megjegyeztem. De talán elfelejtette, hogy Oliver Yolland nem expedícióvezető. Oliver Yolland gróf csak hadsereggel mehet büntetni.

- De nem francia hadsereggel, Sir mert az csak a köztársaságért küzd.

- Hát majd szerzek magamnak hadsereget! De mögöttem csak egyenruha állhat, a törvény, a jog és a hatalom jelképe! Ezt talán méltóztassék megjegyezni!!

Az államtitkár orrcimpája megrezdült, és halkán, hidegen mondta: - A véderő akcióradiuszán belül minden sértett panaszát készséggel tekintetbe vesszük. De a Szaharán túl csak saját felelősségére utazhat a polgárember.

- De én nem vagyok olyan, mint a többi polgár! Talán igényt tarthatok más elbánásra?

- Ebben igaza van, Sir, ön nem olyan, mint a többi állampolgár, hanem jóval idegesebb. Ezért részesülhet most is egy francia államhivatalnok részéről tapintatosabb elbánásban mint aminőre okot adott! - és mielőtt még a pulykavörös Yolland felelhetett volna, egy hűvös biccentéssel otthagya. A lord két kezét zsebre vágta, egyikben kulcskarikáját, másikban néhány pennyt rázogatót, és izgatottan mondta:

- Rendben van! Majd én szerzek hadsereget! Majd én bebizonyítom az államtitkár úrnak hogy nemcsak idegileg különbözöm... az izé... na jó... viszontlátásra, uraim... még hallunk egymásról!

Egy biccentéssel leszaladt az autójához. A kapu előtt álló kocsiba ugrott, begyújtotta, de egy sofőr jött oda, és tiszteletteljesen figyelmeztette a grófot, hogy a jármű az ő autótaxija. Erre átült a saját kocsijába, és vad iramban rohant a Mammunia Szálló felé.

Harmadik fejezet

1.

A gróf a Mammunia Szálló teljes második emeletét bérelte. Szállodában csak teljes emeletet foglaltatott. A chicagói világkiállításon, ahol más még szobát sem kapott, Sir Yollandnak csak olyan emeleten tudtak lakosztályt szerezni, ahol két utas már megszállt: egy maharadzsza és egy amerikai szenátor. A gróf nyomban elhagyta a szállót, és mivel a városban nem volt sehol hely, megvette hihetetlen árért egy hajóstársaság óceánjáró gőzösét, kihordatta a rakományt, történetesen marhahúskonzerveket, ezt szétosztotta a város szegényei között, és beköltözött kíséretével a hajóra.

A szobájába érve már nyugodt volt. Évek óta semmi sem hozta ilyen izgalomba, mint ez a beszélgetés. Na jó... Majd ő megmutatja... És azt hiszik hogy keresztülhúzhatják a terveit.

- Valami alkoholt Andreas - mondta a lakájnak -, sok szódát bele és izé... konyak, vagy whisky. Ki keresett? Különben ez nem fontos.

Az első pohár után már más színben látta az ügyet. Végre is az államtitkárnak némi igaza van abban a... hm... hogy a Royal Dutch Borneón maga intézte ügyeit. Még vigyáztak is, hogy ne keveredjen bele az állam. És amit egy ilyen Royal Dutch tud... Nevetséges. Nem adnak hadsereget? Kérem. Majd szerez. De nem rablókat és nem ágrólszakadt őserdei bokszbajnokokat, hanem rendes hadsereget. Igen, kérem... Pénzzel mindent lehet. Csak szégyent vallani nem. Vesz egy rendes, komplett kis hadsereget. Katonák, szuronnyal, fegyelemmel, zsolddal, akik tőle kapják a parancsot. - Még egy pohárral, Andreas! Köszönöm.

A harmadik pohár után már hálás volt az államtitkárnak. Rávezette a helyes útra. Különben még gyávának látszott volna, aki a köztársaság szoknyája mögé bújik, mert egy rabló inkorrektkedik vagy ilyesmi. Néhány szurony kell. Hát majd lesz. Micsoda ostobaság! Hosszú ideig ő látta el szuronnyal Dél-Kínát, és Mexikó ma is milliókkal tartozik munícióért az egyik hadianyaggyárának. És ő mégis úgy viselkedik itt mint egy hittérítő, akinek a nyam-nyamok megették a bal lábát, és most egyik helyről a másikra sántikál. Persze, hadsereg kell, uniformis és ilyen imperialista izé... ami angolhoz való... de hát pénzért mindent lehet.

- Küldje Wilkie urat, Andreas, és a titkár jelentkezzen, ha megjött.

Wilkie úr alacsony volt, kövér, mosolygós, hirtelenszőke, és bagolyszemüveget hordott. Ebben a leírásban benne van az egyénisége, a múltja, a jelenje, sőt a jövője is. Mert mindebből láthatjuk, hogy Wilkie úrral sohasem történhet baj, amíg ezen a világon egy puhára vetett ágy van. Foglalkozására nézve Wilkie úr nem volt állásban. Munkával nem lehet megkeresni a polgári jólétnek azt a maximumát, ami ennek az embernek elengedhetetlen létfeltétele volt. Semmi luxus, de sok kényelem. Jó ételek, rendes ruha, kitűnő szoba, finom cigaretta. Most is mosolyogva lép be az ajtón, mint akit a legkellemesebb látvány fogad. Holott Sir Yolland éppen a lábszárát vakarta, mert egy alattomos moszkító megcsípte.

- Jó estét, Sir.

- Üljön le, Mr. Wilkie. - És miután a vendég hanyatt vetette magát egy karosszékbe, és szivart keresgélt, még hozzátette kétértelmű nyájassággal: - Csak úgy, mintha nálam lenne. Csak semmi fesztelenség... Izé, mondja, maga ügyes ember... nem?

- Igen, azt hiszem.

- Van valami amit maga nem tud megszerezni?

Wilkie gondolkodott.

- Nincs - felelte azután egyszerűen.

- Tudna például egy hadsereget szerezni?

A kövér mosolyogva legyintett.

- Gyerekség. Motorizálva óhajtja, tankhadosztállal, vagy anélkül?

- Maga igazán ügyes ember. És honnan van ilyen bő választéka haderőkben?

- Nincs választék, de amilyent parancsol, olyant szerzek. Nem nagy ügy. Ember, uniformis, fegyver és zsold, minden beszerezhető.

- Igen, igen... Hát csináljon nekem költségvetést arról, hogy mibe kerül egy ilyen háborús embercsapat, vagy mi...

Wilkie közben lázasan gondolkozott. Miről van szó? Minek kell Yollandnak hadsereg, és mi az ő teendője, ha a gróf megőrült? Kidolgozott egy tervet, amely szerint összejátszik Andreasszal, és eltitkolják gazdájuk elmebaját. Mert ha a gróf zárt intézetbe kerül, akkor mehetnek koldulni...

- Nos? - kérdezte Sir Yolland - min gondolkozik?

- Azon, hogy mibe kerül ilyesmi... Mielőtt azonban rátérnék előzetes költségeimre, referálok...

- A... igen?... tessék.

- Livingstone itt van.

- Livingstone? Ki az?

Wilkie mindig elfelejtette a gróf gyengéjét. Livingstone-ról ugyanis a gróf azt állította, hogy nem ismeri. Holott minden tájékozatlansága ellenére ismernie kellett. Mert Livingstone a legnagyobb amerikai olajvállalat szolgálatában állott. Nem volt milliomos, sem bankember. Livingstone kis híján kalandor volt. Járt a világot, és petróleumföldet fedezett fel. Itt-ott esetleg kisebb lázadásokat készített elő. Ki volt Livingstone, akit Sir Yolland az elmondottak dacára még hírből sem ismert? Húsz-harminc év előtt együtt töltöttek néhány esztendőt Oxford konzervatív falai között, és akkoriban a legjobb barátok voltak. Ellentétes természetük hozta őket össze. Livingstone alacsony, széles vállú, markáns arcú, de tréfás ember volt. Rendetlen, hanyag, mindenkivel pajtáskodott, szóval, olyan diák, aki fütyül az ősi nemességre. Ilyen maradt később is. Hajnalig kártyázott, és száz cigarettát szívott napjában, amitől idővel különösen rekedt, borízú hangja lett. A mindig választékos modorú, zárkózott, rendkívül kényes és hiú Yolland gróf életében Livingstone volt az egyetlen ember, akivel őszinte, mély barátságot kötött. Mert minden felületessége, pongyolasága dacára, ez a Livingstone zseniális és kiváló egyéniség volt. Tíz év korkülönbség választotta el őket. Sir Yolland tizenhét éves volt, amikor megismerkedtek, Livingstone huszonöt éves volt, amikor az olaj szolgálatába állt. Egy kis expedícióval az Amazonas mentén kutatta a vadont olaj után. Azután Arábiában és Szumátrán járt, majd bekalandozta Ausztráliát. Később Oliver grófnak is az olaj lett a szenvedélye. De ő elnöki dolgozóiban, bankok tanácskozótermében, fejedelmek magánlakosztályaiban harcolt a petróleumért.

Yolland gróf, bármilyen hihetetlenül is hangzik ez: szerelmes lett. Lord Dilling rendkívül finom, okos, előkelő leányát akarta nőül venni. Hogy mi történt, ezt ma már senki sem tudja pontosan. Annyi bizonyos, hogy amikor Livingstone hazatért New Zealandból, Yolland bemutatta őt

Lord Dillingéknél. Barátjának megmondta, hogy szerelmes a lányba és elveszi feleségül. A lánnyal ezt még nem közölte, így voltaképpen az elhatározás egyoldalú de Oliver Yolland (Denham örökös ura!) nem is számolt olyan eshetőséggel, hogy őt bárki ember leánya vissza-utasíthatja, ha megkéri a kezét. Szamárság! Közben New Yorkba utazott sűrűn, egy csődbe jutott világcég likvidálására, és az ügy teljes három hónapig elhúzódott.

Mire visszatért, Johannes Livingstone jegyben járt Lord Dilling leányával, és az esküvőt is kitűzték. Megtörtént a csoda. A finom, főúri leány beleszeretett a lompos, hangos, bohém Livingstone-ba, aki ezenfelül tíz évvel idősebb is volt, mint Sir Yolland. A kutató elsőrangú ősi családból származott, és furcsa, vidám egyénisége még Lord Dillinget is meghódította. Sir Yolland egy hétig volt Londonban. Azután Denhambe utazott. Hogy mi a véleménye az ügyről, azt senki sem tudta. Denhambe kapta a meghívást az esküvőre. Nem ment el.

Egy nappal az egybekelés előtt ismét londoni lakásán tartózkodott. Itt bejelentette magát nála Livingstone.

A gróf kiüzent a lakájjal, hogy nem kívánja többé barátja látogatását. Livingstone félretolta útjából az akkor még ifjú Andreast, és egyszerűen berontott Yollandhoz:

- Hülye vagy?! Talán azért haragszol rám, mert Miss Dillinget szeretem? Hiszen nem volt a menyasszonyod! És tőle tudom, hogy nem is akart hozzád menni!

Yolland felnézett a könyvéből, és megigazította a monokliját:

- Önt nem ismerem, Mr. izé... És nem is akarom, hogy... ezentúl fecsejjen velem... Ehhez azt hiszem, minden magyarázat nélkül is jogom van.

- Ide hallgass, te kakadu... Én tiltakozom az ellen, hogy úgy állítsd be az ügyet, mintha a barátságunk ellen vétettem volna. Érted? Te egyoldalúan határoztad el, hogy nőül veszed Miss Dillinget. Ez nem jelent megkötöttséget.

Yolland keresztülbámult rajta:

- Menjen el kérem - mondta unottan. - Magát nem ismerem. Mit akar itt?

- Fújd fel magad! - kiáltotta szokott modorában, dühösen Livingstone, és elrohant.

Nászajándékkul Yolland összevásárolta a földeket, amelyek Livingstone újabb olajleletéhez vezettek, és elvágta a petróleumhoz a közlekedést. Legközelebb egy kis társaság, amely Yolland embereiből állott, és Perzsiában kutatott olaj után arab fogságba került, és Livingstone az orruk előtt kaparintotta el az olajat. Azóta váltakozó sikerrel folyik a harc Livingstone és Sir Yolland között. Yolland a tőzsdén, a pénzvilágban mindent ront és értéktelenít, amihez Livingstone vállalata hozzányúl, ez viszont az őserdőben, a sivatagban küzd, lehetetlenné téve Yolland kutatóinak és mérnökeinek az útját. Egyik a másik romlását akarja. Livingstone-nak később még dühösebb harci kedve támadt mert fiatal felesége meghalt, amikor az első gyermekük született. A kutató minden idejét Yolland ellen szentelte. Ha Yollandot említették, Livingstone legyintett és azt mondta: „Az a pojáca.” Yolland, ha barátja nevét hallotta, megigazította a monokliját és rövid tűnődés után megkérdezte: „Ki az?... „

Most is ezt mondta Mr. Wilkie-nek.

- Egy másik vállalat embere az illető - magyarázta a kis kövér, mintha csakugyan szükséges lenne felvilágosítást adni -, és most az ön kémei jelentették nekem, hogy itt van Marokkóban. Nem hinném, hogy semmit se forralna ellenünk.

- Lehet... Ne haragudjon ha nem érdekel. Az én terveimet itt beszélem meg önnel és az embe-
reimmel. Ide nem furakodhat be, tehát sejtelve sem lehet arról, hogy mit tervezek. Wilkie!
Nekem csak egy idegenlégió kell!

- Hm... egy van itt már Afrikában, és az jól bevált.

- Nekem saját külön hadsereg kell. Mert én nem megyek rablókkal igazságot tenni. Én a
törvényt hadsereggel érvényesítem. Én Oliver Yolland, Denham örökös grófja, odamegyek
Szudánba, és meghódítom Urungi földjét, amire a francia köztársasággal létrejött szerződés
feljogosít. Miután a francia törvénynek szerzek érvényt, tehát ez az uniformis legyen nagyjából
francia. Ez az idegen csapat...

- Légió.

- Mindegy mindegy... Ez nekem tetszik. Ilyesféle katonaságot szerezzen be. Egy óra múlva
várom. Jelentse, hogy megvan. Vizsontlátásra.

Mr. Wilkie egy óra múlva visszatért és jelentette, hogy készen áll a hadsereg.

2.

Voltaképpen sem a gróf, sem Wilkie nem tudták volna megmondani, hogy miféle összekötte-
tésben állnak egymással. Sokszor hetekig nem találkoztak. Wilkie mindenhová követte a
lordot, aki nem hívta, aki azt sem tudta, mikor került a környezetébe. Egyszer Chicagóban,
válság idején, fél óra alatt megvásárolt egy óceánjárót a gróf számára, hogy legyen hol
meghálnia. Csak úgy véletlenül éppen arra járt, amikor Sir Yolland említette, hogy már egy
hajó is jó lenne, csak külön lakhasson kíséretével. Fél óra múlva jött egy úr, azt mondta, hogy
neve Wilkie, és tud egy óceánjárót kéz alatt. Azóta időnként feltűnik, ha a lordnak szüksége
volt valamire. Intézkedik a vámnál, és néha váratlanul közli Sir Yollanddal, hogy benevezte
lovát az ausztráliai nagydíjra, két-három havonként ajánlott levelet ír Sir Yollandnak, és hosszú
költségszámlát mellékel. Nem túl borsosat, de elég szép összegről, és a gróf kifizeti. Saját
számára sohasem kér pénzt, csak azokat a kiadásokat számítja fel, amik a gróf szolgálatában
felmerültek. Rejtély volt, hogy miből él. És milyen jól. Miután lakája, titkára volt a grófnak, és
barátjának nem tekinthette Mr. Wilkie-t, tehát voltaképpen semmiféle viszonyban sem voltak.
Időnként beszéltek valamiről, és Wilkie úrnak ezzel kapcsolatban költségei merültek fel. Ez
volt a helyzet.

Most is nyomban kiadásokra kényszerült a hadsereg ügyében. Ilyen kérdésekben csak az lehet
jártas, aki maga is egyenruhában jár. Ezért érintkezésbe lépett a liftessel.

- Mondja, fiam - közben egy pénzdarabot nyújtott át -, milyen katonatisztek laknak a szálló-
ban? Elsősorban nyugdíjazott, vagy szabadságolt jöhet szóba.

- Mind a kettőből van. Durien százados úr holnap kezdi meg a szabadságát, már intézkedett
nálam a menetjegyről Nizzaig. Azután itt van Podvinecz marsall.

- Előbb vegyük a századost. Hol találhatom?

- Oranba utazott, csak holnap érkezik vissza.

- És a marsall úr őexcellenciája? Nyugdíjas?

- Nem.

- Aktív?

- Az sem.
- Hát miből él?
- Alkoholista - felelte a boy rövid habozás után.
- Az én emberem! Vezessen hozzá!

A boy valamiért zavarban volt.

- Szíveskedjék itt várni... Először megnézem, hogy a marsall a kofferben van-e... - és elrohant.

Mi? Mi az, hogy a marsall a kofferben van? Talán valami bronzfiguráról vagy kerámiáról lenne csak szó? Valószínűtlen, mert a díszművek nem isznak, és a marsall alkoholista.

A liftes visszaért.

- Őexcellenciája várja önt, uram.
- Mondja, barátom - mondta Mr. Wilkie -, mit beszélt itt az imént a kofferről?
- Én? - csodálkozott a boy. - Koffer? Miféle koffert tetszik gondolni?
- Úgy hallottam, azt mondta, hogy... a marsall a kofferben van.
- De, Mr. Wilkie! Hogy képzeled? Mit keres egy marsall a kofferben?
- Amit becsomagolt.
- Azt mondtam: megnézem, hogy a marsall ott fenn van-e?

Aha! Így már érthető. Ott fenn és koffer hasonlóan csengő két szó. Mégsem valószínű, hogy marsallok egy világváros kellős közepén kofferben tartózkodjanak.

Követte a liftet.

Gyönyörű kétszobás lakosztályának szalonjában várta a marsall. Fehér ruhában volt, sok aranyzinórral, megszámlálhatatlan kitüntetéssel, és a jobb vállától a kardmarkolatig rózsaszínű szalag vonul végig a zubbonyán. Szíve alatt egy roppant csillag, sasfejjel. Ez a burmai első osztályú Keleti Főlovagrend Nagycsillaga, a Sással. Az asztalon bokrétás csákó zöld hajtókás egyenruha, aranyzinórzattal és a nadrágszár oldalán aranyozott, zöld csík. Hófehér, hosszú haja, ősz császárszakálla és egyszerű drótszemüvege egy konzervatív uralkodóra emlékeztették azt, aki először látta Podvinecz marsallt. Fejedelmi gesztussal mutatott helyet.

- Parancsoljon. Azon az asztalon van a szivar, cigaretta, konyak.
- Köszönöm, semmit sem kérek.

A marsall rágyújtott, és hátradőlt a karosszékében.

- Mivel szolgálhatok, uram?
- Egy hadseregre lenne szükségem.

A marsall nem lepődött meg. Nézte a szivarfüstöt.

- Drága dolog. Különösen, ha motorizált.
- Nem ilyesmiről van szó. Pénz, ezt előrebocsátom, nem számít. Excellenciád mint nyugalmazott francia katonatiszt...
- Várjunk, barátom. Én nem vagyok francia tiszt. A hondurasi hadsereg marsallja voltam, a lázadás teverése után diktátor lettem, majd rövid ideig elnök. Azután menekülnöm kellett.
- Meddig volt elnök excellenciád?

- Kevés híján fél óráig. Azóta száműzetésben élek.

- Az én nevem Wilkie, és Sir Yolland, Denham grófja, régi barátom. Velem beszél meg a fontosabb ügyeket. Most arról van szó, hogy Sir Yolland meghódítsa azt a tartományt, ahol egy Urungi nevű törzsfő jogtalan módon zsarolni próbálja. Miután gyarmati hadsereg arrafelé nincs, Sir Yolland szervezni akar egy kis mintahadsereget.

- Mikorra kell a hadsereg?

- Egy óra múlva.

- Meglesz.

- És természetesen egy megbízható vezető is kellene a csapathoz.

- Talán időt szakítok és rendelkezésére állok Sir Yollandnak.

- Hallom, hogy egy szabadságolt százados lakik a hotelban, bizonyos Durien százados. Ha rávehetné excellenciád, hogy segítségünkre legyen...

- Ez is lehet - gondolkozott a marsall. - De ez már sokba kerül. Végre is fél éves szabadság csak minden tíz évben jár a tiszteknek itt. Azt senki sem áldozza fel olcsón.

- Azt hiszem, anyagilag nem lesz akadálya. Ön jóban van a századossal?

- A százados a legjobb barátom. Én neveltem. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy együtt lakunk. Ez közös lakosztályunk. Szíveskedjék megtekinteni. Ott a falon a háborús emlékérmé, amit az amerikaiaktól kapott Verdunnél.

Wilkie úr, mintegy kíváncsiságból, hanyagul odalépett. Voltaképpen nagyon érdekelte az okmány. Ellenőrizni akarta a diktátort. De valóban: Durien százados nevére kiállított amerikai emlékirat volt, egy kitüntetés adományozásáról. Hm... Úgy látszik, a marsall mégiscsak jóban van a magas rangú tisztekkel.

- Kérem - mondta Wilkie úr - akkor maradjunk abban, hogy elsősorban excellenciád is, én is gondoskodunk emberekről. Azután, ha a százados vállalkozik, hogy vezeti a csapatot, akkor megállapodunk a részletekben. Mert bármennyire is bízom marsall úr képességeiben, Sir Yollandot csak úgy tudom kielégíteni, ha megnyerünk az ügynek egy afrikai századost. Amennyiben Durien százados vállalja, hogy vezet bennünket, ön lesz, marsall úr, a hadműveletek legfőbb irányítója, és én látom el a beszerzést.

Ebből a marsall megértette hogy az ő szerződése Durien hozzájárulásától függ. Felállt, ahogy nagyurak szokták, ha befejeznek egy kihallgatást.

- A századost garantálom - jelentette ki előkelően. - Nyomban telefonálok neki Oranba, lehet, hogy visszatér azonnal, ha én hívom. Máris jelentheti Sir Yollandnak, hogy a hadsereg a százados vezetésével rendelkezésére áll.

Így történt, hogy Mr. Wilkie valóban jelentette Sir Yollandnak, hogy a hadsereg előállott.

Negyedik fejezet

1.

Másnap bemutatkozott Mr. Wilkie-nek a százados, és közölte, hogy hat hónapi szabadságát a Yolland Hadosztály vezetésének szenteli. Elég borsos árat számított ezért, és külön megkérte Mr. Wilkie-t, hogy titokban tartsa az ügyet, mert neki mint tényleges tisztnek tilos magán-személyektől ilyen címen fizetést húzni. A marsall ilyesmit nem kötött ki, de mint első számú tanácsos és az „egész ügy lelke”, havi ötezer frankot kért, élelmezést, ellátást és életjáradékot, amennyiben az úton előforduló, nem várt bonyodalmak következtében bármiféle képességei csökkennének. Az emberek részéről ellátást és napi öt frank zsoldot irányoztak elő, altiszti minőségben tizenkét frank, és tisztnek ötven frank. A százados előírja, hogy milyen felszerelés szükséges, és ezt Mr. Wilkie beszerzi.

- Miután nem bízom a szállítóiban - jegyezte meg a százados -, szeretném, ha a bevásárlásokat én intézném.

- Nem árt, ha ezek a fickók ellenőrzést éreznek a nyakukon - mondta a marsall -, ezért jó lesz az én jelenlétem is a bevásárlásnál.

- Azt hiszem, nyugodtan rám bízhatják - mondta Wilkie úr -, szállítókkal én tudok bánni.

- Világért sem háritom önre a felelősséget - szabadkozott a százados -, minden darabot magam fogok ellenőrizni.

- Úgy van - mondta a marsall -, és én mint a hadosztály szervezője, osztozni akarok minden kockázatban. A felszerelés megrendelését személyesen fogom intézni.

- Ez így becsületes - mondta a százados.

- Nem hagyjuk önt megkárosítani - toldotta meg a marsall. Mr. Wilkie rövid habozás után, látszólag meghatva ennyi jóindulattól, elgondolkozott. Azután szomorúan bólintott:

- Jó. Osszuk el háromfelé, amit a bevásárláson keresünk.

Elsősorban megvásároltak Zirzinben, Marokkótól messze délre egy régi, használaton kívül helyezett repülőhangárt, és ide szállították a felszerelést. Hárman toborozták a legénységet, és Mr. Wilkie Tangerben egy csempésztársaságtól összevásárolta a spanyol polgárháborúból visszamaradt fegyverrakományt. Egy század teljes felszerelését, gépfegyverekkel reflektorral, puskákkal, munícióval és minden egyébvel. A pénz csodát művel. Telefon, távíró, repülőgép gondoskodott a gyors bonyolításról. Vesztegetés, ügyes segítő kezek, minden rendelkezésre állt. Két héttel a megbeszélés után Sir Yolland sürgönyt kapott:

„Hadai várják. Parancsára indulnak. Kivéve engem. Wilkie.”

- Andreas! Csomagolj! Megyünk! - mondta a gróf.

- Hová?

- Hódítani.

2.

Sir Yolland útra készen állt. Csak egy kerti ünnepélyen kellett még megjelennie. Az angol attasé rendezte a gróf tiszteletére. Szörnyű kötelezettség! De nem lehet kitérni előle. A titkár délelőtt a városban járt. Sikerült a kutatási opciót négy hónappal meghosszabbítani. Ezután Gary, a mérnök vázlatai alapján kidolgozott rajzokat a vázlatokkal együtt és a petróleummin-tákat hitelesítő tanúk bizonyítványát, közjegyzői okiratokat, fotókópiákat, mindent elhelyezett a titkár egy hatalmas vörös aktatáskában.

- Ebben a táskában együtt van, Sir, mindaz, ami az ön elsőbbségét igazolja - mondta Pidgin, a titkár, mielőtt Yolland gróf elindult a szállóból. - Azonfelül a pontos térkép. Sivtagok és dzsungelrészek között van az a hely, ahol az olajat találtuk. Mr. Gary, az egyetlen ember, aki a helyet ismeri, megbetegedett, és nincs olyan állapotban, hogy elkísérje az útjára Sir. Ez a táska a petróleum birtoklását jelenti, és így a táskában megőrzött tereprajzok nélkül elveszett, a petróleum is, mert őszintén szólva Mr. Gary felépülésére kevés a remény.

- Ezzel tisztában vagyok, és a táskára külön gondom lesz útközben. Izé... gondolja, hogy azért a Gary mérőemberért mindent megtettünk, ami... kötelességünk volt? Nincs valami kiváló tanár, vagy fő tudós, aki hát... valami csodát tud az elhalálozás hátráltatására vagy tudom is én...

- Igen legyengült szervezet a mérnöké, amely most a maláriával küzd, Sir. Azt hiszem, ez egyike a tipikus eseteknek, amikor a természet kivette az ember kezéből a döntést.

- Elég helytelen. No, akkor rendben van, felhatalmazom mindenre, ami Gary úr számára esetleg... jót vagy könnyítést jelent. Repülőgépen hozhat professzorokat, vagy ilyen hasonlót, ha használ. Mást nem jelent?

- Livingstone...

- Már hallottam, hogy egy ilyen nevű ismeretlen egyén itt lábatlankodik. Ne aggódjon, Pidgin úr. Én elővigyázatos vagyok. Ide az emeletre nem osonhat fel hallgatózni észrevétlenül és így sejtelve sem lehet arról, amit tervezek.

...Miután eltávoztak, kinyílt a szekrény ajtaja és Livingstone lépett ki belőle. Kissé megviseltnek látszott, ami nem csoda, hiszen naponta néhány órát töltött ebben a szekrényben.

3.

A kerti ünnepségen megjelent az államtitkár is. Bizonyos körök szerették volna, ha megenyhül a feszültség közte és Sir Yolland között. Ez elég könnyen sikerült, mert a gróf alighogy meglátta az államtitkárt, egyenesen odasietett hozzá, és kezet nyújtott:

- Kérem - mondta nyíltan -, a múltkor... Nem volt igazam... Sőt, még sajnálatosabb esemény történt: önnek volt igaza. Azt hiszem, hogy... izé... hogy elfogadja elégtételül a beismerést... mert igazán sajnálnám...

- Nagyon örülök, Sir, hogy nem vonja kétségbe jóindulatunkat olyan kitűnő barátainkkal szemben, mint ön. Higgye el, őszintén örülnék, ha egy hatalmas iparvállalat azon a vidéken megvetné a lábát. Nekünk is fontos lenne.

Később egy vastag orrú, bozontos szemöldökű ember lépett hozzá. Vásári szuggeráló fenomé-nekre emlékeztetett, és tömzsi kis alakjáról szinte lehullott a frakkja, olyan bő és elnyűtt volt.

- Sir Yolland, egy szóra szabad?

- Nem tudom - mérlegelte a gróf - csak ha megmondja, hogy kihez van szerencsém.

- Hugedin rendőrprefektus vagyok. Igen fontos közölnivalóim vannak.

- Ah! Igen? Halljuk tehát!

Egy távoli pálma alatt leültek az egyik kerti garnitúrára.

- Sir! - kezdte a prefektus, és szemöldökét összevonta - önt napok óta Afrika legnagyobb gazemberei kerülgetik.

- Érdekes... nem láttam őket.

- Mégis így van. Két emberem figyelni önt hivatalból, mióta itt tartózkodik. Előkelő vendégekre a politikai rendőrség külön gárdája vigyáz. Jelentéseim eléggé pontosak. Ön valami petróleumforrást keres. Ezt a forrást egy másik olajkereskedő is szeretné.

- Már... úgy érti, hogy az illető... szintén olajkereskedő... mint hát én?

- Igen.

- Hm... Köszönöm, folytassa.

- Annyi bizonyos, hogy ez az illető összeköttetésben áll Biskra bandájával. Ez a rettegett bandita intellektuális szélhámosságtól rablóportyázásig mindenben utolérhetetlen. A bennszülöttek is pártját fogták...

- Nem zavarja, kedves... izé úr... ha nem figyelek oda? Ugyanis nem érdekelnek a bűnügyi történetek.

- Kérem, kérem, Sir. Akkor hát csak ami önre vonatkozik. Biskra mindent el fog követni, hogy keresztezze az ön útját. A besúgónk azt mondja, Biskra kiadta az utasítást: tűzön-vízen át egy vörös táskát kell megszerezni öntől. Biztosíthatom önt, Sir, ha nem védi egy hadsereg a táskáját, akkor Biskra megszerzi.

- Igazán? Csakugyan olyan ügyes? Nem baj. - Mit tudja ez a rendőr izé hogy az ő táskáját igenis egy hadsereg fogja őrizni? - Hát kérem... kedves ez a gondoskodás. De nincs oka aggódni főrendőr úr, mert nekem hát... elég körültekintésem és ilyesmim van... de jólesik a gyöngédség, amellyel Afrika körülvesz.

- Még csak annyit Sir hogy gyanakodjék, lehetőleg mindenkire. Biskra fővezére, Szokoloff, egy orosz rabló korunk legkitűnőbb szélhámosa. Művelt úriembernek látszik, de éppúgy alakít beduin sejket is. Az bizonyos, hogy Szokoloff és Biskra korlátlan eszközökkel bírnak. Sok pénzt áldoz valaki ön ellen, Sir, és mindenáron igyekeznek majd a környezetébe kerülni. Óvakodjék, kérem minden új ismeretségtől, a legszebb hölgytől vagy a legtekintélyesebb férfitől...

- Én kilencszáztizenhétben a francia hadszíntéren elolvastam egy regényt. Lövészárookban ez megesik. Abban voltak ilyen izék. Szép kémnökről és úri kasszafűrókról. Azonban nem hiszem, hogy ilyesmi a valóságban is sűrűn fordulna elő. De ha mégis, úgy bízzék éleslátásomban. Szeretném, ha nem vonná el túlságosan működésétől az ügyem. Megszoktam, hogy magam intézzem a dolgaimat... elég jól... Azért köszönöm a kedvességét. Viszontlátásra. Örültem...

És továbbment. Ezek a rendőrök mindenkiben áldozatot vagy gazembert látnak. Hogy jöhetne az ő közelébe szélhámós? Mi ő? Kiskereskedő, aki kávéházi ismeretségeket köt és társaságba jár? Ki tud vele megismerkedni?

- Jó estét, Sir. Ne vegye rossznéven, hogy csak így bemutatkozom: Anna Morgenstern vagyok.

A világ legszebb nője állt előtte...

Sir Yolland elhült. Olyasmi történt vele, amire példát sem tudott eddigi életéből. Olyan hallatlanul valószínűtlen esemény, hogy csak állt és nézett kidülledt szemmel, és kis híján monokliját is a földre hullajtotta.

Egy ismeretlen hölgy megszólít társaságban egy férfit! És bemutatkozik! Nem mutatta be senki, nem látták egymást soha, és odamegy az attasé estélyén Sir Yollandhoz, egyszerűen bemutatkozik, mintha csak kávéházban lennének!

- Remélem, nem veszi rossznéven...

A gróf megtörölte monokliját, és röviden így szólt:

- Örülök.

- Tudom, hogy angol úri társaságokban szokatlan az eljárásom, de én már annyit hallottam önről, Sir, és ki tudja, mikor lesz alkalmam viszontlátni. Ezért megragadtam az alkalmat.

- Igen... Ez dicséretre méltó. És mindenestre...

A nő nagyon szép volt. Kissé talán túl magas, de mégis olyan formás, olyan diákosan telt, mosolygós arccal, nagy, őszinte, kék szemekkel és csodálatos dús, szőke hajjal.

- Kérem vezessen a büféhez, nem akarok itt a kert közepén állni - mondta elég határozottan a hölgy.

A gróf megindult, és Anna Morgenstern belekarolt. Egyszerűen és nyugodtan, mintha ez a legtermészetesebb volna.

- Ugye, nagyon meg van botránkozva, Sir?

- No... istenem... hiszen ha vesszük... - motyogta.

A leány bánatosan bólintott, mint aki tisztában van azzal, hogy csak megnyugtató, de voltaképpen tragikus helyzetbe került, és egy mély sóhajjal megevett három szendvicset.

- Örülök, hogy teljesült az a jelentéktelen óhaja, kisasszony, hogy megismerjen, és ha nem veszi rossznéven... - mondta Yolland gróf.

- El akar hagyni? - rebegette a hölgy, és mintegy ösztönszerűen kissé magához szorította könyökben a gróf karját. - Ó, ne tegye! Még azt hinném, hogy csakugyan neveletlen voltam. Higgyc el, ön úgy elzárkózik az emberek elől, hogy kénytelen voltam erre...

Az bizonyos, hogy rendkívül szép és kedves hölgy. Hm... de egészen furcsán viselkedik.

- Miért van az, Sir, hogy önt nem érdekli a sajtó, a nyilvánosság? Hiszen olyan érdekes személyiség, az emberek szívesen olvasnának zseniális ügyleteiről. Ön fejedelmekkel találkozik és az ilyesmi imponál... - mondta elragadtatással, és úgy nézett fel a grófra, mint naiv rajongó a híres költőre.

- Izé... - Sir Yolland megigazította a monokliját. - Nem jó a nyilvánosság. Goromba dolog. Filmszínésznek való és csodabálzsamnak. Egy angol dzsentlemen neve nem arra való, hogy olvassák. És különben is... Éppen itt van az a pióca... Istenem, ha megszerezhetném a részvényeit...

A pióca, akinek részvényeit Oliver Yolland annyira óhajtotta, Forster volt, a Sunday Morning Post főszerkesztője, aki mindent megpróbált, hogy valami közlésre alkalmas anyagot csikarjon ki gróf Yollandtól. De hiába. A gróf hajthatatlan volt.

- Nem vagyok én pojáca, kérem, mint a Caruso vagy a Zola Emil, akikről irkálnak - tiltakozott energikusan.

És hiába protezsálták a nagy tekintélyű főszerkesztőt miniszterek, főurak: Oliver Yolland egy sor hírlapi anyagot sem adott.

Az estély folyamán négyszer került el Forstert, aki miniszter is volt valamikor, de ma mint a Sunday Morning Post főszerkesztője, sokkal többet jelentett az angol közéletben. Forster hatalmas gárdát foglalkoztatott azzal, hogy Sir Yollandról egy hiteles történetet hozzon végre nyilvánosságra.

- Ezért nem veheti rossznéven, ha vétettem a társaságbeli formák ellen - mentegetőzött Miss Morgenstern. - Önről annyi érdekes pletykát suttognak, olyan különleges, titokzatos személyiség... hogy egy szerencsétlen angol úrinő joggal kíváncsi önre.

- Miss Morgenstern... ha jól értettem... ön szerencsétlen?

A leány lehorgasztotta a fejét és megremegtek a pillái.

- Igen, Sir... Én láttam önt ma este... Annyit hallottam a hatalmáról. Nem volt, aki bemutasson... Nem ismerek senkit...

- Akkor... hogy került a bálba? Ismeretleneket ritkán hívnak meg.

- Én... a marokkói angol követség titkárának a húga vagyok, és a bátyám, aki szintén hivatalos, ma este nem jött el. Beteg. Nem ismerek itt senkit, aki bemutatott volna, és mégis beszélni akartam önnel, Sir.

„Ez mindenesetre érhetőbbé teszi az eljárását, habár épp olyan megbocsáthatatlan” - gondolta Oliver Yolland.

- És mit óhajtana tőlem... Miss Morgenstern?

- Nem csekélység, Sir. Csak az ön hatalma segíthet rajtam. Talán hallott már az apámról: dr. Morgenstern...

- Várjon kérem... Az az ügyvéd, aki a bondspekuláción tönkrement Amerikában, és engem okolt.

A leány összetette a kezét, és úgy nézett fel.

- Sir Yolland, adja nekem vissza az apámat! Börtönbe kerül, ha nem segít rajta!

- Csakugyan, annyira belemászott volna ez az ember? Hm... Majd intézkedem, kedves kisasszony, csak vegye szét a kezeit, mert mindenki idenez... Kérem, én intézkedni fogok.

- Köszönöm! - mondta a leány lelkesen - ha nem lennék itt, megcsókolnám a kezét.

- Jó, hogy itt vagyunk - felelte rémülten a gróf. - Kérem, én intézkedem, hogy moratóriumot kapjon az apja, és majd átvállaljuk a kezességet, hiszen nem nagy ügy...

- Engedje meg, Sir, hogy én intézkedjem. Ön csak adja át nekem az írást... amelyben mindezt megvalósítja.

- Kérem... Azt is szívesen. Csak ne méltóztassék annyira lelkesedni - hebegte magánkívül.

- Akkor én most megyek. Nem akarok itt tartózkodni egyedül. Illetlenség. Csak a kényszerhelyzet vitt rá. Köszönöm, Sir. És holnap várom, délután hatkor, a Café Royalban. Viszontlátásra.

És elsietett. Nem kérdezte a grófot, hogy hajlandó-e találkozni, nem adott módot, hogy ügyével a titkárhoz küldjék. Hanem kimondta a találka helyét, idejét, elsietett, és ezzel kész helyzet elé állította Oliver Yollandot.

Kissé fülledt volt az éjszaka. A pálmalevelek verejtékszerű, fényes, párás zöldjén megcsillant a fény. Nagyon előkelő emberek unatkoztak itt kis csoportokban, közömbösen társalogva. Halk zsongás és finom, könnyed, előkelő, de véghetetlen unalom. Egyhangú szalonzene.

- Nos Sir Yolland, rendbehozta a petróleum dolgát? - kérdezte az attasé a grófhhoz lépve. Ő járt közbe, hogy kibékítse az államtitkárral.

- Igen... azt hiszem... majd valahogy utánaézek. Még nem tudom. Mondja, kedves... A követségi titkárnak mi baja?

- Kicsodának?

- A marokkói követségi titkárnak.

Az attasé vállat vont, és felhúzta szemöldökét.

- Marokkóban nincs angol követség. Csak egy konzulátus. Ott meg nincs titkár.

Sir Yolland elhült. Csakugyan. Hiszen az angol követség Párizsban van! Ejnye...

- Bizonyára valami tévedés - motyogta a gróf. - Én ezt a Morgensternt gondoltam, aki hát itt hivatalos angol funkcionárius...

- Morgenstern nevű angol állami tisztviselő nincs Marokkóban.

- Hát akkor milyen okból kifolyólag hívták meg Miss Anna Morgensternt a mai estélyre?

Az attasé kivett egy ívet a zsebéből, és átfutotta.

- Anna Morgenstern nevű hölgy nem szerepel a meghívottak között.

A gróf sokáig állt szótlánul...

Ötödik fejezet

1.

A hotelban másnap egy hírnök várta. Körszakállú, bajusztalan, vörös, gorillaszerű ember, görbe lábbal és olyan lapos arccal, mintha tészta lenne a nyakán fej helyett. Összecsapta a bokáját:

- Polchon hadnagy alázatosan jelentkezik.

- Ah, ah... És hol hadnagy ön?

- Sir Yolland seregében. Futárnak küldött a vezérkar. Minden készen áll. Várjuk, hogy bejelentse magát, és díszszemlére jelentkezzen. Már együtt az összes pofa. Csuda jó katonák. Tisztek és közlegények.

Polchon hadnagyból úgy dűlt a vöröshagyma és a pálinka odörje, hogy a gróf megtántorodott, mintha találat érte volna.

- Ön hadnagy volt valamikor?

- Mint hadnagy szereltem le a légióban. Becsületrendem, elsőrangú vitézségi éremem és haslövésem van. Kiváló katona voltam, és csak saját kérésemre állt el tőlem a köztársaság. Azt üzeni Wilkie vezérőrnagy...

- Kicsoda, kérem?

- Wilkie vezérőrnagy úr!

- Hm... hogy néz ki az a vezérőrnagy?

- Alacsony, kövér pasas, kopasz, és nem tudja, hol lakik az úristen, de nagyon kedves. Ő üzeni önnek, hogy én meg egy másik tiszt, az ön holmiját Sir, holnap leszállíthatjuk az ütegen.

- Mi van kérem? - kérdezte egyre halkabban Oliver Yolland.

- A vezérőrnagy, az a kövér pasas, kéz alatt vett valami páncélaútót, ágyúval, amiben sok minden elfér, és jól járja a sivatagot.

Denham örökös ura lassanként belenyugodott a különös katonai ügyekbe.

- Majd estére összeírom, hogy mit szállítson el - mondta. - Én azt akarom, hogy a Szahara ne jelentsen különös változást az életkörülményeimben. A titkárom gondoskodik, hogy bort, whiskyt, teát, cigarettát és illusztrált lapokat vigyenek az... üteggel.

- Alázatosan: elvisszük. Kéreti még, az a bizonyos úr, hogy tessék meghatározni a járművet, amivel vezetni fog bennünket. Ő nem akarta kiválasztani. Azt üzeni, hogy ha akarja, Sir, legyen teve vagy ló, vagy bármilyen állat.

- Legjobb lenne valami homokfutó, izé... vagy ilyesmi... Szóval szerezzen kocsit.

- És honnan parancsol elindulni Sir? Mert Marokkótól még jó darabon vasúton mehet. Mi valami Zirzin nevű porfészek mellett táborozunk egy üres hangárban, amit az az úr kibérelt.

- Az utolsó vasútállomásnál várjon holnap a kocsival. Meddig utazhatok innen vasúttal?

- Ain-Sefráig. Ott várom majd a járművel. Szóval, kocsi vagy ló?

- Eh...Amit akar, kocsí vagy tricikli... olyan mindegy, csak kényelmes legyen. És mondja meg, hogy a kinevezéseket, majd... szóval, a tiszteket lehetőleg... jobban megválogatnám, mert izé... azt nem lehet csak úgy, hogy akarja.

- Ez az én véleményem is, Sir. Néhány pasas nem éppen kellemes úri pofa.

Sir Yolland néhány másodpercig tanácstalanul nézett Polchon hadnagy vörös körszakállába, tésztaszerű arcába, amelyen úgy feküdt a tömpe, vastag orr, mintha egy paradicsomot helyeztek volna oda.

- Igen... Én is azt hiszem. Hát viszontlátásra, és igazán örültem, meg mi... majd a titkárom ad valami alkoholt hadnagy úrnak... Vöröshagymám sajnos nincs.

Polchon elment.

A gróf kissé nyugtalan volt a csapat miatt. Hm... Ez a Polchon tipikus matróz. De mit lehet tudni? A légióban matrózból is lehet tiszt.

Lement az utcára. Maga sem tudta, miért, kissé izgatott volt. Idegesítette valami. Vett egy doboz cigarettát, ácsorgott a Kutubia mecset előtt. Fél hat. Nézd csak, a Café Royal... Itt kellene találkozni azzal a Morgensternnel. Szerencsére leleplezte. Most legalább nem megy be ide, és nem csaphatja be továbbra is az a hölgy...

De miért ne menne be? Nevetséges. Nem ijed meg egy hölgytől akkor sem, ha ilyen Mata Hari az illető. És végre is okos taktika, ha bemegy. Igen. A helyzet az, hogy okos taktikából megy be! Mert ha elárulja a nőnek, hogy felfedezte a hamis nevet, rájött a csalásra, akkor ez a Harlington új szélhámost küld a nyakára. Azt esetleg nem ismeri fel. Inkább legyen ez a közelében, aki már nem veszélyes, mert hiszen felismerte.

Belépett a kávéházba. Nem látta a nőt. A környékbéli tornyokból egymásba folyt a müezzinek gurgulázó éneke. Egy tevé is bőgött valahol, és nagy port vert fel négy elefánt, amint sebes csoszogással haladtak az úton. Hú, micsoda forróság! Mindegy. Megvárja a nőt. Ne sejtse, hogy rájött valamire.

Leült és várt. Teljes két órát. De a nő nem jött, és Sir Yolland igen rosszkedvűen ment haza.

2.

Polchon ezalatt utánanézett a járműnek. Kint Mellahban, az arab városban épp elég fuvaros szállító meg ilyen van. Polchon csakugyan matróz volt. De nyugodtan ajánlkozott, amikor hallotta, hogy leszerelt légiós tisztet keresnek egy expedícióhoz. Szerzett hamis papírokat. Podvinecz marsall nem is kutatta nagyon. Felvette tisztnek. Polchon tudta, hogy megállja a helyét. Menetelni, kommandírozni tud, ami meg a szaharai ismereteket illeti: lesz ott igazi tiszt is, aki ért hozzá, ő meg majd utánozza mindenben, ráhagyja, amit mond és kész.

A nagy melegben azután az ember betér egy kis itálra valahová. Épp itt ez az elsőrangú hely, talán még verekedés is lesz. Ki tudja? Bement egy itálra. Verekedés nem lett, de más fajtájú szórakozásra nagyszerű alkalom adódott. Egy arab cipőfoltozó, egy hivatásos orgyilkos és két csodadoktor tartózkodott éppen állás nélkül a helyiségben. Ezek hívták kártyázni. Polchon nem sokat törődött tiszt tekintélyével, és közéjük ült. Ezer frankot adott át Pidgin, a gróf titkára, jármű vételére. De az ördög látott még ilyent! Hogy a három partner is hamiskártyás volt, ez nem jelentett semmit, hiszen kiegészítették egymást. De úgy látszik, ellene dolgozott a sors, mert negyedóra alatt elveszítette a pénzt.

- No, most mehetek a víz alá - mondta dühösen. - Oda a friss rangom.

- Mifene? - álmélkodott az egyik csodadoktor.

- Sikkasztottam. Más pénzt játszottam el.

- Na és. Az baj?

- Nem volna baj, de egész jó állásom volt. Hosszú lejáratú, úri munka. Nekem való. Lehet jól öltözni hencegni meg verekedni, és most vége. Kardomra mondom, hogy sajnálom.

- Mit kellett volna venni a pénzen? - érdeklődött jóindulatúan a hivatásos orgyilkos.

- Járművet. Akármiféle járművet. Amivel a sivatagba kocsikázhatott volna egy hibbant angol, a felettesem.

A cipőfoltozó tűnődve simogatta az állát:

- Megvan - kiáltotta aztán. - Gyerünk Strudl úrhoz. Ő boldog lesz, és te meg vagy mentve. Kár lenne, ha az ezer franknál többet veszítenél. Jó hamiskártyás vagy, és talán nem is nyertünk volna tőled, ha szintén ismered hátulról a lapokat. Segítünk rajtad.

- Úgy van! - hagyta rá a csodadoktor is. - Ha ezer frankot nyertünk, akkor illik viszonzni valamivel. Kifizetjük a pálinkádat, összeszünk neked néhány frank készpénzt, és Strudl úr kiránt a bajból a kocsival.

Polchon könnyekig meghatódott. Kedves gyerekek. Útközben kiderült, hogy Strudl úr a háború után jött el Bécsből. A Graben nevű gyönyörű úton állt kocsijával és címeres szürke kalapjával. A régi császári uraságokat fuvarozta. Szerencsétlen módon került Afrikába. Egy részeg tőzsdés fogadott hogy konflison megy Bécsből Algírba. Legendás gazdag ember volt. Az Operánál részegen beült Strudl úr kocsijába, és hanyagul azt mondta: „Vigyen, barátom, Algírba, az Európa Szállóhoz.”

Strudl úr ment, ment, és a gazdag úr bekerült az újságokba. Strudl úr izgatottan számolta a kilométereket. Ilyen fuvar ritkaság. Hajón vitték át őket a tengeren, és az Európa Hotel előtt megálltak. A tőzsdén itt belenézett a lapokba, látta, hogy pánik volt a bécsi börzén, és ő már koldus. Minden vagyona az, ami a zsebében van. Az utas csakúgy, mint valami bécsi csibész, bement a hotelba, és egy másik ajtón távozott. Másnap reggel Strudl úrnak már feltűnt, hogy az utasa még nem jön ki a szállóból. Bement, és itt megtudta, hogy becsapták. Tíz osztrák schilling volt minden vagyona. Talán hazamehetett volna valamiféle segéllyel, de a szégyen, az elkeseredés itt tartották. Azóta is itt él. Csak Marokkóba vetődött az idők folyamán. Egy tevekölcsönző arabnál „tréner” lett, ahogy ő mondja. Vakarja, mossa és veri a dromedárokat. Hajdani konflisa a szemétdomb mellett áll, és régi bőrülésén széna van felhalmozva. Tizenöt év előtti gebéje ott búsul az istállóban, keshedten. Vörös, vaksi szemeivel mélán bámul maga elé. A Práterről meg az Augartenről álmodozik, és eszi a rossz afrikai szénát. Ott lóg mellette egy galambszürke kabát és a kokárdás cylinder, az ostor, a pantalló, meg a ráncos felleghajtó köpeny, amit Strudl télen kerített a nyaka köré, hogy a Reichsbrücke felől fúvó szél ne csapkodja az arcába a jeges pelyheket. Bizonyára erre gondol Dirndel is, a vedlett bordájú osztrák Rosinante.

Strudl úr meghallgatta az urakat. Éppen egy rudat faragott ingujjban a szemétdombon ülve. A rudat egy tevenyereg abroncsának szánta.

- És hová kell vinni az a bolondos úr? - kérdezte különlegesen rossz kiejtéssel.

- A Szaharán át, valahová Szudánba.

Vállat vont.

- Szudán? Különben mindegy, hol van. Mir ist dez Wurst... Nagy fuvar, jó fuvar, csak egyet kötök ki fixre. Nekem minden megállásnál kifizetni a taxamétert, mielőtt tovább kucsérolunk.

- Ez olyan gazdag elmebeteg... - magyarázta Polchon.

- Nix gazdag. Én csináltam egy fuvar Bécsből Afrikába, és a pasas meglógott. Az is volt gazdag. Egy börziáner.

Végül megállapodtak, és Strudl úr hozzáfogott, hogy ismét rendbe hozza a konflist.

3.

- Sir Issiez of Harrington lord - jelentette a lakáj.

- Kéretem... a Sirt - mondta Yolland.

Harrington, a másik pénzkirály, vasutak, bányák, tenger, levegő, szén és hajózási főrészvény-pakettek tulajdonosa jóval öregebb volt, mint Sir Yolland, de látszólag barátságosabb.

- Sir Yolland... - üdvözölte kis főhajtással.

- Örülök, Sir... foglaljon helyet - felelte a gróf.

Szünet.

- Azt hiszem, leghelyesebb, ha őszintén beszélek: ön, Denham örökös grófja, afrikai olaj-érdekeltséget keres. Afrikában eddig nem keresztezte senki az Oil Company útját. Ennek dacára sem akarom megakadályozni a tervét, elütni jogos tulajdonától. Ezért felajánlom, hogy az afrikai leletét illetőleg létesítsünk közös társaságot.

Szünet.

- Sajnos, hát... hogy is mondjam... - kezdte Denham örökös ura - megtisztelő ajánlata pillanatnyilag nem kedvező. Az ön igen tisztelt monopóliuma nem nyugszik jogi alapon, és én magam akarom... Szóval... kitűnő kedvességét nem alkalmazhatom. Igazán nem...

Szünet.

- Ez esetben megakadályozom önt abban, Sir, hogy Afrikában megvesse a lábát...

- Nem hiszem, hogy ez sikerülne önnek, Sir.

Szünet.

Harrington felállt és meghajolt.

- Viszontlátásra, Sir Yolland. Igen örültem a szerencsének.

- Kiténtetett ez a megtiszteltetés, Sir Harrington.

A lépcső aljáig kísérte vendégét.

Harrington egy emelettel lejjebb lakott, és szobájába érve, utasította a titkárt:

- Lépjen érintkezésbe Szokoloff-fal, és állandóan tartsa fenn az összeköttetést vele. Én még ma elindulok embereimmel El Goleába.

Vacsora után a gróf éppen a szobájába készült. Ezen az estén nyomottnak találta a lakosztály levegőjét, és a szálló gyönyörű pálmakertjében étkezett. Pedig itt dzsesszbend szólt, amit nem szeretett. Már menni készült, amikor egy hölgy ült le villámgyorsan az asztalához.

- Kérem, ne mutasson meglepetést, figyelnek bennünket.

Az állítólagos Miss Morgenstern volt, egy nem létező követség kitalált titkárának az álhúga. De most is olyan elképzelhetetlenül gyönyörű! Csak piros ajkai vannak nyitva, és kissé liheg izgalmában.

- Foglaljon helyet - mondta elkésve a gróf.

Fehér frakkos zenészek most egy halk tangót kezdtek játszani. A száraz évszak elején sokszor tér vissza az elviselhetetlen délnyugati szél, az emberek mélyen sóhajtoznak, a szép ívlámpákat pókhálószerű köd veszi körül, és az arcokon ragadós pára ül fényesen. Talán ezért sóhajtott akkorát a gróf, vagy az is lehet, hogy eleve látta már, milyen szokatlan, hétköznapi módon rombolja le ismét a leány, aki egy nem létező követségen működő légből kapott titkár képletes húga az ő régi, jól megalapozott, fenséges, mitikus, angolosan úri nyugalmat.

- Ha lehet, kérem, mosolyogjon, mert figyelnek bennünket - mondta előre mosolyogva a jó példával, és két olyan fogsor villant fel nedvesen, lámpafények ragyogását tükrözve, hogy Sir Yolland meghökkent. - A múltkor azért késtem el a találkozót a Café Royalban, mert figyeltek engem.

- Nagyon érdekes, de hát... ennek van... némi izé... alapja...

- Önt is figyelik. Már tudják, hogy mi szövetséget kötöttünk.

Denham örökös urát köhögés fogta el, és nemcsak a monokliját, hanem a szivarját is az asztalra ejtette.

- Tessék?!

- Hát még nem mondtam, Sir? Szövetségesek vagyunk. Segítek önnek a petróleum felkutatásában. Megtaláljuk! Elhatároztam, hogy az ön pártjára állok!

- Nagyon kedves... igazán. De összetéveszt egy petróleumkutatóval, kedves... Miss... Miss... hát ahogy mondta...

- Ha megengedi, Sir, itt fogok feketézni.

- Talán, ha figyelik... mégis biztonságosabb lesz a lakosztályában.

- Ó, én nem félek. Garcon! Egy feketét.

Sir Yolland tanácstalan volt. Törölgette a monokliját, és shockirozva, merev tekintettel hátradőlt a széken, hogy így is fokozza a távolságot, olyan dölyfös visszautasítással, mint egy hindu bálvány. De úgy látszik, mindez nem zavarta a holdbéli követség kitalált titkárának képzeletbeli hűgát, mert vidám mosollyal cigarettára gyújtott.

- A múltkor nem jöttem el a Café Royalba, mert a nyomunkban voltak. Most azonban nyugodtan beszélhetünk.

- Az előbb azt mondta, figyelnek...

- Én??! De Sir! Vagy mondtam? Igen, lehet, az előbb még figyeltek. Csakugyan. De ez megszűnt.

- Megszűnt?

- Meg. - Érezte, hogy kissé sok, amit tesz, hát nyomban mosolyogva mondta: - Higgye el, kérem, csacsi nő vagyok, de hazudni nem szoktam. Apám ügyében intézkedett, Sir?

Sir Yolland elpirult a nő helyett.

- Kérem, én azóta megtudtam, hogy ön, Miss, hogy izé... nem a valóságot közölte velem... hogy hát így mondjam... Ön nem volt hivatalos a bálra, nem követségi titkár a bátyja...

Azt várta, hogy a leány elsápad, elpirul, és gyorsan, zavartan távozik. De hiába várta. A leány elmosolyodott, és kavargatni kezdte a feketéjét, amit a pincér időközben eléje tett.

- Csakugyan rájött? Gondolhattam volna. Hiszen ön olyan okos. - És megint úgy nézett rá, mint ifjú rajongó a nagy költőre.

- Miben lehetek még szolgálatára? - kérdezte fagyosan és a leány áradozva felelt:

- Mindenben...

A gróf ismét elhűlt. Hogy hazudik! Kínos. Ilyen szép, fiatal nő...

- Az én nevem Anna Elsworth. - És összetette a kezét. - Kérem... mentse meg az apámat! - Miss Elsworth... hogy izé... hogy elfogadjam újabb ideiglenes nevét... Én nem tehetek semmit... holnap útnak indulok. Különben tudom, hogy ha tovább érdeklődnék, kitalálna egy újabb követséget, esetleg egy egész országot is hozzá, és... hát atyákban sem kellene soká gondolkozni... de megkímélem a fáradságtól, és közlöm önnel, hogy izé... hogy hát én tudom az egész Mata Hari dolgot. Önt, Miss Elsworth, ha elfogadjuk a nevet, önt megbízták azzal, hogy a környezetemben kémkedjék, bizalmamba férközzön, és azután, hát... izé... mondjuk, rászedjen, ha nem sértő... Az ellenkezőjéről úgysem fog meggyőzni, és máris sajnálom, hogy Ön mindezt kénytelen lesz letagadni.

A leány sóhajtott.

- Igaza van. Le kellene tagadnom. De nem teszem. Így van, ahogy mondta.

A gróf elhűlt.

- Mi?

- Valóban ezt akartam tenni. A bizalmába férközni. És rászedni. Azt hittem elég lesz, ha hízelgek. Hiszen a legtöbb férfi ostobán hiú és elhisz minden bókot. De csalódtam. Ön nagyon okos, zseniális ember, Sir!

- Óhajt kérem még valamit? - kérdezte most még fagyosabban a gróf, mert megrémült a nőtől.

- Igen. Csak azt, hogy higgyen nekem. Én nem szoktam hazudni... Kérem, ne menjen az istenért! Üljön le! Figyelnek bennünket. Már mondtam.

A lord határozottan felállt.

- Lehet, hogy valóban figyelnek. Ez esetben kockáztatom azt, hogy lássák, midőn a lakosztályomba megyek... Engedje meg, hogy befejezzem a társalgást. Reggel korán utazom.

- Vigyen magával, Sir! Szegény leány vagyok, és atyámat szeretném felkutatni a Szaharában, akit kegyetlenül elraboltak a beduinok.

Sir Yolland megdermedt! Elnémult! Lenyűgözve állt e hölgy fenséges szemtelensége előtt!

- Miss Elsworth, ha feltesszük... Minden részvétem édesatyjáé, balsorsában, de nekem dolgom van, nem tehetek semmit...

- Atyám a kötelesség áldozata! Mint követségi titkár...

Oliver Yolland mély lélegzetet vett.

- Tisztelt fivére a titkár...

- Atyámat helyettesítette eltűnése után, aki követségi titkár Marokkóban!

- Marokkóban nincs követség.

- De követségi titkár van. Vagy a párizsi angol követség titkára nem utazhat Marokkóba?!

- Mit óhajt? - mondta a gróf bágyadtan.

- Önnek útba esik, Sir, Mukhtár oázis, a beduin fészek, ahol atyámat tartják rabságban. Vigyen magával! Nincs pénzem az útra. És nem is merek egyedül... hiszen én olyan félenk vagyok.

- Ez a sajátsága nem tűnt fel... Sajnálom, kisasszony, hogy nem vihetem magammal...

- Igaza van - mondta tragikus egykedvűséggel, és szipogott. - Ön egy egész hadsereggel megy, és mégsem segít rajtam!

- Honnan tudja, kérem, hogy én hadsereggel megyek? - kérdezte idegesen.

- Hát nem mondtam még, hogy valaki egy hét óta nap mint nap kihallgatta a kulcslyukon át?

- Kicsoda?

- Én - sóhajtott a megtörtén -, és akkor gondoltam, hogy mi az magának a hadseregével az én atyámat kiszabadítani. Mit számított volna Julius Caesarnak, ha megkérik, hogy menjen fel egy szülődombra, amikor ő az Alpokon is átkelt.

- Az Hannibál volt.

- Mindegy. A fő, hogy angol volt és férfi.

A lord kimerülten suttozta:

- Nem volt angol... könyörgöm...

- De férfi volt!... - És mivel erre a lord nem felelt, hát így folytatta. - Látja, hogy minden vitában nekem van igazam, mégis ellenkezik. Hát rendben van. Ne vigyen. Nem várhat manapság hálát az ember.

- Kérem... - hüledezett - én ezek szerint hálával tartozom önnek?

- Talán nem?! Őszintén bevallottam, hogy ön ellen akartak felhasználni. Őszintén megmondtam, hogy figyelik, hogy alattomos emberek kihallgatják. Szövetséget kötöttem becsületesen csatlakoztam a mozgalmához, amit az olajért indított. És csak azt kérem, hogy szabadítsa ki a fivéremet...

A gróf összerendezte, mintha kígyó csípte volna meg. Atyából fivér lett.

- Kedves kisasszony! Nem kutatom tovább rejtelmes állításait. Titkáromat megbízom, hogy bocsásson rendelkezésére megfelelő összeget az útra. Ezzel leróttam hálámat, és remélem... izé, hát családi drámák alkalmával... esetleg mellőz... mint megmentőt...

- Köszönöm! - felelte élesen. - Nem reflektálok a pénzére. Sem a támogatására. Vegye úgy, hogy nem találkoztunk!

Villogó tekintettel végigmérte Sir Yollandot és elsietett.

A gróf sokáig feküdt nyitott szemmel az ágyában, holott különben mintegy parancsszóra elaludt, amikor akarta, különösen, ha másnap korán kelt.

Az évek, amelyeket a petróleumért folyó harcban töltött el, most először hozták úgy, hogy ő végzi ezt a szerinte alantas munkát: megtalálni és kétségtelenné tenni a leletet. Ennek méltónak kell lenni hozzá. Azt szokták mondani rá, hogy hiú és nagyvási hóbortja van. Mert ő tudta jól, hogy mit pletykálnak a háta megett. De nem törődött vele. Amit ezek a nagyvási hóbortnak vagy cezaromániának neveztek, az végre is minden esetben a Harrington Oil Company vereségével és ennek a Livingstone-nak az eltiprásával végződött. Livingstone nagy olajlelete Mezopotámiában semmit sem ér. Hiába van ott a dús medence, ha a „pipeline”-t, a vezetéksövet nem lehet lerakni. És miért nem lehet. Mert Sir Oliver Yolland összevásárolta a környező földeket. És azokon nem engedi keresztül a vezetékét.

És ebbe tönkre fog menni az az izé... az a Livingstone... Mert minden vagyonát ebbe fektette... Lefeküdt.

Azt álmodta, hogy katonái kardélre hánytak egy egész oázist, és a füstölgő romok közepén egyetlen sértetlen épület állt: a marokkói angol követség, amelyben egy szemüveges, ősz úr ült bánatosan, és azt mondta a belépő vaskesztyűs Yollandnak: „Látja, Sir, leányom és húgom Morgenstern, Elsworth Anna mégsem hazudott. Marokkóban azért nincs angol követség, mert velem együtt elrabolták. Mit iszik?...”

- Hét óra van, Sir. - Szerencsére a lakáj felébresztette.

Hatodik fejezet

1.

A vasútnál furcsa kalandja volt. A pullmankocsija előtt, mert különvagonot csatoltak a vonathoz, egy tömzsi ember állt eléje. Csapzott ősz haja rendetlenül lógott a homlokára, durva arcvonásain a gúny és a tréfás kifejezés vegyüléke ült. Egy szivarvég füstölt a szája sarkában.

- Oliver. Mielőtt útnak indulsz, egy szót...

- Kicsoda ön? - kérdezte Yolland.

- Nevem Livingstone, te komédiás papagáj, ha elfelejtetted volna. Ide hallgass, semmi közöm ostoba haragodhoz, felfuvalkodott pöffeszkedésedhez. Ezen csak nevetek. Mert azért jó fiúnak ismertelek, ha ütődött is vagy kissé. De vedd le a kezed a földekről, amelyen át az én vezetékemnek kell haladnia. Kérlek erre. A vagyonom úszik el, ha nem tudom kiaknázni a földeket.

- Nem szoktam felelni ismeretlen és nevetlen embereknek. De miután a vagyonáról van szó, izé úgy emlékszem, hogy följánlottam önnek... hogy átveszem a petróleumföldeket... készpénzért...

- Nem erről van szó. Vedd le a kezedet arról, ami az enyém, mert olyat ütök rá, hogy megemlegeted, amíg élsz! Érted? - dörögte Livingstone. - Utoljára még eléd állok becsületesen: hagyd békén, ami az enyém, és én sem törődöm veled. Haragudhatsz, amennyit akarsz, de...

- Hajlandó, kérem, félreállni a hogy is mondjam... a lépcső elől?... Nem ismerem magát. Menjen innen.

- Máris megyek. És te is menj, Yolland Oliver! De az egész világ rajtad fog nevetni! Ne felejtse el: én szóltam neked. Figyelmeztettelek!

És elment.

Yolland gróf beszállt a kocsiba, és néhány perc múlva Kelet felé robogott a vonat, lassú szuszogással, fel az Atlasz lejtőjén. A Szahara irányába.

2.

Sir Yolland a térképet tanulmányozta. Hatalmas út, az bizonyos. De egy hadsereggel, még-hozzá olyan kitűnően felszerelt hadsereggel, mint az övé, és korlátlan tőkével, könnyű séta. A tisztek között akadt néhány ilyen Polchon, aki befurakodott. A fő, hogy Durien századost megnyerték. Ezt ügyesen csinálta Wilkie. Egy legionárius százados vezetése mellett nem lehet baja.

A kitűnő katonai térképen vörös vonallal jelölte az utat. Először El Goleáig menetelnek, ez mintegy kétszáz kilométer, félsivatagi terep, dombokkal. Innen már nagyobb távolság Idelesz oázis. Itt majd megfelelő pótlásról gondoskodhatnak, de a további úton csak kisebb oázisok: Air-Aszben, Bilma és Mao következnek, ezekben legfeljebb vizet meg némi élelmet vehetnek fel. Úgy nagyjából körülbelül kétezer kilométeres út. Előre nem látott akadályok esetén is legfeljebb három hónap.

Ezt mind feljegyezte. A megjelölt térképet egy celofán tokba tette, amihez külön színes zsinórja volt, hogy a nyakába akassza szükség esetén.

Egy pezsétviasz színű kis autó versenyzett a vonattal. A kis vörös kocsik egyre fokozta a sebességét, és lassanként beért a vonatot. A gróf kihajolt az ablakon, és a tájat nézte.

Az autó ott futott a vonat mellett. Szinte megérintette volna kinyújtott kézzel. Egyszer csak megfordult a vezető. Sapkája és autószemüvege dacára felismerte Miss Elsworth-öt (ha elfogadjuk a nevet). A nő felnézett rá, és nevetett, hogy valamennyi hóhér foga kivillant, azután egyik kezével elengedte a kormányt, vidáman intett az ablakon kinéző lord felé, és máris elkapta ismét a kormányt, gázt adott, kapcsolt, a nyitott kipufogó túlbögte a vonat zaját, és a pezsétviasz színű autó úgy nekiugrott az útnak, hogy másodpercek múltán csak a pora füstölgött, mint valami hosszú, ritka szövésű függöny a sínek mentén.

Jön a nő!

Tömör, hadvezéri önbizalmát nyugtalan érzés hígította fel első pillanatban. Mit akar ez a hölgy? Megnézte, hogy merre van Mukhtár oázis. Nincs ilyen. Fellapozta a világtalasz oázisjegyzékét, hogy talán egész kicsi oázis ez a Mukhtár. Nem volt ott a neve. A hölgy hazugsága megett még egy icipici oázis alibije sem húzódott meg. Kitalált atyját nem létező oázisba hurcolták a mesebeli beduinok.

A legközelebbi állomáson félórát álltak. Leszállt újságot venni. A pályaudvari pavilon bódéja mellett benzinkút állt, a kútnál egy piros autó, amint éppen tankolt. A nő is ott volt por-köpenyben a kocsi mellett, egyik kezében sapkája, szemüvege, másikkban cigaretta, és ahogy észreveszi a grófot, mintha régi kedves táncpartnerét látná meg, odakiáltja csengő vidámsággal:

- Halló! Sir, Ez aztán a meglepetés! Szintén erre?

Most mit feleljen?

- Igen... Azt hiszem erre. De nem szintén.

- Ó, maga merev ember. Ne féljen, nem akaszodom a nyakába.

Micsoda tónus? „Nyakába akaszodom!”

- Én nem... félek... és örülök, hogy jó egészségben látom. Ez az éghajlat nem valami kitűnő hölgyek számára.

- Ó, én erős nő vagyok. Elmegyek a sivatag végére is, és nem leszek beteg.

- Tegnap... hm... mintha azt mondta volna, hogy... hogy... egyedül nem mer...

- Ezt nem mondtam! - tagadta le nyomban.

- Kérem... - hebegte Sir Yolland halálosan elsápadva - csak nem állíthatja, hogy én hazudom talán?

Vállat vont, és összeszorított ajkai között hirtelen némi levegőt préselt ki, amitől furcsa hang hallatszott, azután egyszerűen azt mondta:

- Miért ne?

- Azért, mert egy Oliver Yolland nem hazudhat! Kérem, Miss Elsworth, ha kitartunk e névnel... Ezt ne állítsa rólam... Mert nagyon megsért.

- Igen?! Hát akkor nem állítom. Hová megy?

- Vissza a fülkébe. Önnek is megtöltötték a bérautóját.

- Nem bérautó. Saját. A legújabb Bugatti szériakocsi.

Oliver Yolland elpirult.

- Ez... Mindenesetre takarékos életre vall. Egy szegény leány, aki Bugattit tud venni.

- Ki mondta önnek, Sir, hogy szegény vagyok?

- Ön mondta, kérem, tegnap este - felelte a gróf kissé ingerlékenyen, mert ez már sok volt.

Miss Elsworth csodálkozva húzta fel két szemöldökét egészen kerekre, kezét a mellére szorította, és álmétkodva nézett jobbra, balra:

- Én???! Hogy maga miket talál ki!? Gazdag nő vagyok. Apám havonta tízezer frankot küld...

- Ilyen jól keresnek a beduinoknál a rabok?

- Miután a nő is megijedt, felhasználta a szünetet, és gyorsan biccentett. - Nagyon örültem.

Elsietett.

Olyan izgatottan ült vissza a fülkébe, hogy amikor kivette zsebéből a monoklit, tévedésből az égő szivart kezdte tisztítani a selyemzsebkendővel. Ilyen egy szemtelen teremtés! Szemrebbetés nélkül letagadja a csillagot az égről, és olyan rosszul hazudik, hogy az elképesztő. Még a lehelete sem igaz. És olyan közönséges népi tónusban beszél vele, mintha együtt vikendeznének London környékén és hétköznapokon ugyanabban az áruházban szolgálnának ki. A vonat sebesen pöfögött tovább, és a kis autó ismét versenyre kelt. A nő vidáman intett, pedig a gróf a fülkéjébe húzódva láthatatlanul kandikált ki. Honnan tudja a kis bestia, hogy ő látja?... Miért gondolja ezt, ha nincs az ablaknál? Azért sem néz utána. Különben miért nem? Nézheti a tájat is. Kihajolt az ablakon, de csak port nyelt és messziről pimaszul bűgött vissza egy másodpercre elhalóan a hátsó kipufogó.

Este elérték a sivatag peremén a végállomást, Ain-Sefrát. A grófnál csak egy bőrönd volt, a többi holmiját a titkára előző napon Polchon „hadnagy” útján teherautón elindította a hangár felé. Sűrű eső zuhogott egész nap, és a forró estében megszámlálhatatlan szúnyog döngött. Yollandnak eszébe jutott a vasúton sűrűn látható felirat, amit az afrikai Pasteur Intézet mázol ki mindenhová:

MIELŐTT HOSSZABB ÚTRA INDUL,
LÁSSA EL MAGÁT KININNEL
ÉS TÖBBSZÖR NAPJÁBAN SZEDJE!

- Tisztelettel jelentkezem - állott meg előtte egy vörös körszakállú ember. - Polchon.

- Ah!... Maga az az izé?... Nos?

- Minden rendben - mondta és kis híján eldőlt, olyan részeg volt.

- Ez rendben van magánál? No mindegy... A jármű?

- Előállott!

Kimentek az épület elé, és a gróf csaknem hanyatt esett.

Egy konflis állt a sivatagi múúton, szabad zászlóval, a bakon, szürke körgallérral, kokárdás cilinderrel egy kövér, vörös arcú, bibircsókós kocsis, akinek ősz pakumpartja pamacsban végződött az álla körül. A kocsilámpa ég, és mellette az ostor kísértetiesen lóg.

- Mi ez? - hebegte.

- Bérkocsi. Úgy is mondják, hogy konflis. Ez, kérem, a legkényelmesebb, legjobb sivatagi úti alkalmatlanság. A kereket megvasaltattuk, és gumival vontuk be, a ló pedig csodálatosan erős sivatagi állat. Azért ilyen sovány...

- No... de hát a konflissal a Szaharában?

- Kérem, a Szaharán át öszvértaligával is közlekednek... Tessék megnézni a marokkói vásáron, hogy Timbuktaból miféle vacakokon jönnek négerek és arabok Marakesig.

Ez így is volt. Akire a Szahara megharagudott, azt páncélvonattal és minden egyébvel úgy betemette, hogy híre sem maradt, akit elkerült a számum, az egy csacsival, vagy egy kecskével is elvándorolt a sivatagon keresztül. Yolland nézte a konflist. Kedves, régi időkre emlékeztette a címeres kalapú kocsis. Julius Caesar vagy Napóleon nem ültek volna bele, az bizonyos.

- A Szaharát már átszelték gyalog, repülőgépen, biciklin és tankon. Ön lesz az első, aki a régi nagy idők járművét használja. A konflist! Éljen!!!

Strudl úr felriadt, és megemelte a kalapját:

- Jó estét.

Mit tehetett volna? Visszaforduljon? Meghátálni az út kezdetén egy konflis miatt? Különben is az egyfogatú kényelmes és konzervatív jármű... Beült a kocsiba, Polchon a bakra. Strudl úr lecsavarta a zászlót, a taxi ketyegett.

- Hova vigyem uraságodat?

- Dél-Szudánba - mondta dühösen a lord.

- Igenis - felelte nyugodtan Strudl úr, ketyentett a nyelvével, meghúzta a gyeplőt, és rittyentett az ostorral. - Gyű, hó! Dirndl, du Aas!

És nekigördültek az útnak.

3.

A töltésre épített műút mentén már itt is, ott is kilométerre sivatag váltotta fel a szikes, szegényes növényzetű tájat.

Sir Yolland hátradólt a meleg bőrülésen, amely még mindig nem adta ki a napközben felszívott forróságot. Kiterjesztett karját a kocsi hátrahajtott ernyőjének vasszegélyére helyezte, és nézte a kocsis körgallérján a bő ráncokat, amelyekkel legutóbb Dumas regényeiben találkozott.

A szemellenzővel felszerelt, sovány, vak gebe patkója hangosan csattogott, a megvasalt és gumival bevont rozszant kerekek zörögtek, és ütemesen himbálták az ócska bárkát. Igazán kellemes. Van valami megnyugtató ebben a járműben. És nincs kitéve annak a veszélynek, hogy beéri a vörös színű autót.

Nyomban beérte! Az első fordulónál. A nő ott állt a felhajtott motorháznál. Először elbámult, és abbahagyta a szerelést, amint megpillantotta a Szahara felé baktató bérkocsit. Aztán nevetni kezdett, végül tárt karral a konflis elé állt.

- Nyeee! Dirndl... Herrgottnoamohl!...

Csikorgott a kerék, ahogy becsavarta a féket.

- Defektet kaptam - jelentette drámai hangon a nő. - Nincs önnél, Sir, egy pótkerék véletlenül?

- Sajnos... nem hordok magamnál - mentegetőzött a gróf -, de ön csak hozott?

- Elfelejtettem. Irtózatosan szórakozott vagyok.
- Azt tapasztaltam. Ha óhajtja, a kocsim visszaviszi Ain-Sefráig, közel vagyunk.
- Értem. Ön nem jönne velem vissza kocsin?
- Itt megvárnám.
- Köszönöm - felelte dühös gúnnyal. - Ne zavartassa magát, Sir. Van nálam emelő, majd megragasztom és újra felfújom a kereket.
- A ragasztott gumi nem tartós.
- Ne törődjek vele. - És hátat fordított.

Mit keres a motorházban, ha gumidefektet kapott? Hm... És egyik kerék sem látszik puhának.

- Mehetünk - mondta Oliver Yolland. Ő felajánlotta a kocsiját. Többel nem tartozik, mint úriember.
- Rendben van. Mehetünk, de tizenkét óra elmúlt. Mostantól érvénybe lép reggel hatig a második díjszabás - felelte Strudl úr, és eggyel lejjebb csavarta a zászlót. Azután kiverklizte a rézgombú fogantyút, hogy a fék engedjen, és azt mondta:
- Hóóó! Du zau... géma!...

Hajnalra már látszott a sivatag. Mindenfelé csak homokdombok, körben a látóhatár legtávolabbi széléig. A gróf elaludt, de veszett túlkölés és motorzúgás riasztotta fel. A vörös kocsi utolérte őket, és elzúgott mellettük. Egy kis kéz nyúlt ki az ablakból, mintha hátrafelé integetne.

Mit kerülgeti őt?...

- Mr. Polchon - szólt előre a bakon ülőnek. - Mikor érzük el azt a hangárt?
- Talán délre. A Zirzin nevű falu aránylag közel van már.
- Odáig vezet a műút?
- Egészen, Sir. Parancsol pálinkát? Az frissít.
- Köszönöm.

Vagy félórát aludt, amikor ismét fékcsikorgásra ébredt.

Kissé lejtősödött az út; és élesen kanyarodott néhány hatalmas domb között. Egyszerre Strudl úr rémülten felkiáltott, és két kézzel, egész súlyával hátradőlve húzta vissza lovát.

- Szent atyám! Hóó, hó! Dirndl! Du verfluchta!

A gróf kiugrott a kocsiból, mielőtt megállt volna. Szörnyű kép!

A kis vörös autó úgy látszik, leszaladt az útról, és belerohant egy kőhalomba. Összetörten, felborulva feküdt. Távolabb egy puha homokdűnébe fúródva, tépetten, ájultan a nő.

A kocsihoz vitték, és a bőrülésre fektették. Nem sérült meg súlyosan. A tépett ruha alatt itt is, ott is törést vagy sebet vártak felbukkanni, de nem volt ilyesmi. Úgy látszik, a puha sivatagi por felfogta az esést. Ha a kőhalomra hullik, vége.

Lassan kinyitotta a szemét, de egy mély sóhajjal ismét lehunyta.

- Elvisszük Zirzinig - mondta Sir Yolland. - Ott van a mi orvosunk, van gyógyszer is, és elszállítjuk akárhová, teherautón!

Végigfektették a bőrülésen, és ők gyalog mentek a konflis után. A nő rövidesen felült. Megsimogatta a homlokát.

- Hol vagyok? - kérdezte a grófot, aki nyomban a baktató kocsihoz sietett.

- Felborult az autója... Nem érez fájdalmat?

- Istenem... - megsimogatta a homlokát. - Olyan kábult vagyok.

- Feküdjön, kérem, nyugodtan, mert ha belső sérülést szenvedett, akkor vigyázni kell a mozgással.

- Igaza van... Milyen okos... - Visszafeküdt és lehunyta a szemét.

Yolland Polchonhoz fordult.

- Maga, tiszt úr, vonuljon be Ain-Sefrába. Intézkedjék, hogy bevontassa valaki ezt a törött kocsit az útról.

- Igenis. Visszafelé, hogy jöjjenek?

- Lovon, repülőgépen, tevéen, ahogy tetszik, csak siessen.

Polchon visszafordult, és sietve megindult a műúton. Sir Yolland elgondolkozva baktatott a forró napon a kocsi mögött. Sok kényelmetlenséget okoz ez a hölgy. De ha nincs belső sérülése, akkor szerencsésen megúszta a szörnyű karambolt, és Zirzinből visszaszállítja. Hű, de rossz így baktatni, de hát egy sérült nő... Mi füstölög a kocsiban?

Utánasietett a dökögő bárkának.

Állítólagos Miss Elsworth hanyatt feküdt a sárga bőrülésen, ahogy odahelyezték, és dohányzott. Oliver Yollandról dőlt a víz.

- Hm... Jobban van?

- Egész kicsit - felelte sóhajtva. - Látja - folytatta panaszosan -, maga az oka, Sir.

- Én??!

- Igen, igen, hiába néz úgy rám, mintha meg akarna enni. Én megmondtam önnek, hogy gyenge, elhagyatott teremtes vagyok, vigyen el magával. De nem tette. Ezért kellett autót bérelnem. És egy szegény leány nem ért az autóvezetéshez.

A gróf sóhajtott. Már belefáradt a hölgy állandó leleplezésébe. Tehát ismét szegény és gyenge, és az autó nem sajátja, hanem bérelt. A hölgy egészen szórakozott, és állandóan hazudik. Ettől támadnak a komplikációk.

- Ön ismét mást mond... mint ami a színtiszta valóság.

- Ön ismét meghazudtol. Ez szenvedélye. Amit én mondok, az mindig úgy is van. Ha ezzel a kocsival utazom, akkor nem történhetett volna a katasztrófa.

- Ez igaz.

- Na látja. Az előbb még azt mondta, hogy hazudok. Egyik szavával megcáfolja a másikat, míg én itt fekszem, ki tudja, milyen súlyos belső sérülésekkel.

És fáradtan lehunyta a szemét. A gróf nagyot nyelt. De nem mert szólani. Olyan kimerülten dohányzott a kocsi ülésén a szerencsétlen.

- Most csak pihenjen, kérem, majd ha megérkezünk Zirzinbe, teherautón visszaküldöm.

A nő, mint egy vadmacska ugrott fel az ülésről, és harciasan nézett a felhajtóra könyökölve.

- Kikérem magamnak, hogy bármit is előírjon! - kiáltotta. - Ön engem nem küldhet sehová! Jogában áll egy szerencsétlenül járt hölgyet felszedni az útról, ha gentleman, akkor nem él vissza a helyzetemmel csak azért, mert belső sérülésben szenvedek! Szíveskedjék ezt tudomásul venni!

Sir Yolland először az ég felé nézett, azután minden béketúrását összeszedve, prófétai szelidséggel szólalt meg:

- Azt hittem, hogy kötelességem önt betegen hazaszállítani.

- Köszönöm. De mint már annyiszor mondtam: épp elég erős vagyok. Én előre megyek. És miután nincs autóm, sőt szerencsétlenül jártam, legfeljebb továbbíthat az utamon, de visszaküldeni nem áll jogában.

- Ön hova megy, Miss Elsworth, ha belenyugszunk...

- Már mondtam, hogy atyámat Gondár oázisban őrzik.

- Mukhtárt említett...

- Hogy az én apámat hol őrzik, azt szíves engedelmével jobban tudom. Gondár oázis Szenegália határában van, és ha kedves akar lenni, elvisz odáig kocsin, ha nem, akkor nekivágok gyalog.

A gróf majdnem elnevette magát. Milyen átlátszó, naiv csel.

- Ha parancsolja, bérelek karavánt. Én, sajnos nem vihetem magammal.

- Nem is reflektálok rá - mondta ajkbiggyesztve és visszaült a kocsiba.

Sir Yolland lihegve, izzadva kutyaagolt az egyfogatú mögött. Forrón tűzött a nap, és Strudl úr olykor csettintett a nyelvével. Egy óra múlva jött Polchon.

- Mi az? - kérdezte a gróf. - Hiszen még közel sem lehetett Ain-Sefrához.

Polchon kissé hátramaradt, hogy a kocsi még tovább kerüljön tőlük, azután szomorúan mondta:

- Nem kellett Ain-Sefrába menni. Amikor a szerencsétlenség színhelyére értem, ott állt egy hatalmas teherautó, és éppen vontatóra vette a kis kocsit.

- Véletlenül arra jött?

- Készakarva. Azt mondta a sofőr, hogy tegnap este egy Miss Elsworth nevű hölgy járt náluk a garázsban, és megbízást adott, hogy ma délelőtt tizenegykor vontassanak be egy törött kocsit a negyvenhetes kilométerkőtől.

Csrr... Sir Yolland monoklija az útra hullott, és darabokra tört.

Hetedik fejezet

1.

A Zirzin melletti hangárban rendkívüli élénkség pezsgett. A hatalmas deszkaépületben Észak-Afrika legkétesebb alakjainak elitje gyült össze. Volt itt állástalan matróz, szolgálaton kívüli dokkmunkás, elcsapott pénzügyőr, besurranó tolvaj, zabügynök, filmstatiszta, sintér és ügyvédjelölt. Valamennyien leszerelt, vagy szökött légionistákként szerepeltek. Mind azt hitte, hogy a többi igazán légionista volt, ő meg majd figyel és utánozza őket. Mert bármilyen furcsán hangzik, Afrikában nagyon nehéz szökött igazi légionistát találni. Aki leszerelt, boltot nyit, kocsmáros lesz, vagy hazatér a szülőföldjére, aki pedig megszökött, az nem bolond újra visszatérni.

Kész szerencse, hogy tisztekben, úgy látszik, jobban állnak. Itt van ez a Durien százados. Vidám ember, jóképű úri modorú, markáns arcú, kék szeme és elválasztott, őszülő haja, amely egy hatalmas hullámmal borul a bal homlokára, egy drámai hős számára is ritka jó külső lehetne. Azután Podvinecz marsall, zöld bokrétás csákójával, arany - és zöld színű krém nadrágjával, rendjeleivel és biztos fellépésével. Itt van továbbá Renoir főhadnagy, ez a finom, törekeny tiszt, kedves, halk modorú, és fél szemét sötét kötés takarja. Polchon hadnagy nem éppen tiszt megjelenség vörös matrózszakállával, de az írásai kifogástalanok, és tíz év sivatagi szolgálat van mögötte. Hát ez kissé keményre teszi az ember külsejét. Bayonne őrmester egy szétugrasztott csempésbandából jelentkezett. Valamikor altiszt volt a légióban.

A közlegények között bizony a nagy gyorsaságban nem nézték át személy szerint mindnek az írását. Így azután a trombitásról utóbb kiderült, hogy pisztonos. Végre is a két hangszer hasonló és a fő, hogy a csapatnál egy fúvós is legyen. A trombitás a Keep Smiling Jazz karmestere volt. Ezek ketten: Houben, a pisztonos és Jordan, a zenekar tagjai, éppen állás nélkül voltak. Két hónapja. Végre muzsikával csak megkeresik kenyerüket a katonaságnál. Így aztán jelentkeztek. Hogy King Roswang, az Oroszlánok királya is jelentkezett társulatával, ahhoz már okmányokra volt szüksége. King Roswang egy Cavelotti nevű olasz legionárius káplár leszerelési írásait mutatta fel, és az ő garanciájára felvették a cirkusz teljes társulatát: King Roswang fiát és nejét. Igen, kérem. A nejét Izabellát. Férfiruhában mint Marcel Cavelotti örvezetőt. És aki azt hiszi, hogy Izabella örvezetőért aggódni kell egy ilyen úttal kapcsolatban, az téved. Az örvezető negyvenhat éves volt és igen ráncos, de alt hangja ijesztőbben visszhangzott egy kiszolgált őrmester orgánumánál, és első napon egy kötekedő bakát úgy vágott szájon, hogy az illetőnek meglazult a fogsora. Ugyanis King Roswang neje, Izabella örvezető mint súlyemelő működött a társulatnál. Miután három katona lakik egy sátorban, az asszony nem vétett a puritán erkölcsi szabályok ellen mert férjével és fiával hált együtt csakúgy, mint eddig. Ami pedig a katonák beszédmódját illeti, az egy kisebb vándorcirkusznál szokásos hangnemnek még mindig messze előtte jár finomság dolgában. A kis cirkusz azért menekült a „légióba”, mert Pipike, a berber oroszán, egy őrizetlen pillanatban kiszabadult a ketrecéből, és elfogyasztott néhány nézőt. A rendőrség elől egy Cavelotti nevű barátjának az írásával jelentkezett Bayonne őrmesternél, aki Durien és Podvinecz megbízásából toborzott. Felvették családostul.

Mivel a hajózási szezon végén állították össze a kis csapatot, a sereg zömét mégis matrózok, orvhalászok, csempészek és a Lucretia schooner teljes legénysége adta ki, Fleur de Bac „sörhajóhadnagy” vezetésével. Igen! Ez volt Fleur de Bac rangja: sörhajóhadnagy. A Lucretia schooner Port Said és Port Szudán kikötőkből angol sört csempészett Oranba, tehát joggal nevezték „sörhajónak” és parancsnokát sörhajóhadnagynak.

Hogy a Lucretia sörhajó hogyan pusztult el, ez nem tartozik a regényre. Hullámsír, gyilkos vihar ott leselkedett naponta az óceán valamennyi gőzöskére. Lucretia sorsát is egy viharos éjszaka pecsételte meg.

Elkártyázták!

...A Vörös-tenger felett tomboló fergeteg visszaszorította a déli áramlást, és megduzzadt a csatorna. Fleur de Bac sörhajóhadnagy nem indult útnak, ahogy tervezte, és legénysége társaságában felkereste a Hét Apagyilkos nevű varietét, ahol heves kártyacsatába bonyolódtak egy csempész kollégájukkal, a Vad Tülekkel. A kártyacsata hajnalban elfajult, a Lucretia tulajdonosa elveszített mindent, hajót, rakományt, sőt Toutain, a kormányos még a fél arcát is elveszítette a kártyacsatát követő verekedésben.

A többi is nagyjából hasonló legény volt, kivéve talán Kratochvillt, a kárpitost, aki regényén dolgozott, és azért állt a csapatba, hogy nyugta legyen a főbélő gyermekeitől, akik olyan elevenek és pajkosak voltak, hogy a legidősebbet két alkalommal ítélte el egy év javítóintézetre a fiatalok bírósága.

A hatalmas hangárban ott feküdt felhalmozva minden. Wilkie úr (aki változatlanul civilben járt), Podvinecz és Durien derekas munkát végeztek. Csak a kétszáz darab gumikesztyű okozott némi gondot. A lakktáskákat és a napszemüvegeket valahogy elhordja majd a legénység, de a gumikesztyűt mire használják? Teniszütőből hála istennek csak negyvenet kellett venni.

A katonák felszerelését Durien írta elő. De nem kívánta meg a sereg számára a gumikesztyűt, teniszütőt, és azt a hetven tucat MacWulf-Grober patent biztosítótűt, ami utoljára került elő a csomagokból. Ez rejtélyes ügy volt és nem firtatták. Ő csak összeírta egy listán, ami a légióban elengedhetetlenül szükséges. Így festett a dolog:

Leltár, a csapat számára beszerzendő elengedhetetlen felszerelési tárgyairól:

1. Minden ember számára egy teljes öltözet egyenruha, a hozzátartozó lábszárvédőkkel és hatlövetű pisztolyokkal.
2. A sivatagban előforduló heves napsütésre való tekintettel egy-egy napszemüveg, kulacs, sapka és aprópénztárca továbbá oldalfegyver.
3. Minden közlegény számára önbortvakészletet, két pótszappannal, hogy a másodnaponként kötelező borotválkozás a Szaharában ne okozzon fejtörést. Egy csajka, egy ivópohár, egy kulacs, hat zsebkeendő és a szükséges lövedékek (revolver-, puska, stb. stb.).
4. Három fehérműkészet, fél tucat harisnya, egy francia zászló, egy csomag kötszer (fejenként).

Utóbb kiderült, hogy néhány nem túl jelentős felszerelési tárgy kimaradt a leltárból, például minden ember számára legalább egy pár cipő, de ettől eltekintve pompás volt a felszerelés. A csempésztől vásárolt hadifelszerelés teljes volt. Gépfegyverek, puska pisztolyok, megfelelő munícióval. Ehhez csak öszvéreket kellett szerezni. Egy összerakható páncélkocsi, aminek kis gyorstüzelő ágyúja volt, csak jól jöhet háború esetén. Ehhez szerződtek egy sofört és egy mechanikust. A kocsi belsejében sok hely volt a szükséges legénység számára, itt raktározták el a boros-, rumoshordókat, az üvegeket, romlandó húsárút, és egy hűtőkészüléket alkalmaztak

a motorhoz kapcsolva. Mondom, pompás volt a felszerelés, csak a kereskedők nem akarták elég drágán számítani a dolgokat.

Márpedig Wilkie úr keresni akart. Ezért aztán engedményeket kellett tenni. Így például a piperekereskedő hajlandó volt magasan számlázni a borotvakészleteket, de csak akkor, ha Wilkie úr megveszi a raktárban száradó hétszáz gumikesztyűt, amit egy forró napon, pillanatnyi önkívületében rendelt meg. A sportfelszerelési üzlet tulajdonosa csak úgy ment bele a kulacsok és turistapoharakkal történő manipulációba, ha negyven teniszütőt is eladhat. Podvinecz marsall ismerőse, egy cipőgyáros szerezte be a bakancsokat, de isten tudja, miért és hogyan, a cipőkkel együtt hetven tucat Mac-Wulf-Gruber patent biztosítótűt is szállítottak. A marsall szerint a sivatagban ilyesminek nagy hasznát vehetik, és amikor Wilkie közelebbi felvilágosítást követelt, azt mondta, hogy a tűkkel alkalmilag odatűzhetik a gumikesztyűket a teniszütőkhöz, ha úgy adódik, majd egyszer, hogy felmerül a biztosítótűk használatának kérdése.

Nem merült fel többé.

A ruhák kissé elütöttek a légió uniformistól. Messziről nem különbözött élénken, mert a szabás, az összeállítás, a gomb és a száradjelzés tökéletes volt. De a szövet színe... Hát igen, ennek némi előzménye volt. Durién százados hozta a szövetet. Egy jó ismerőse, aki temetkezési vállalkozó volt, átköltözött üzletével egy másik gyarmatra, és ott a gyász színe kék volt. Arra kényszerült tehát, hogy a sötét anyaggal felszerelt áruraktárától megszabaduljon, és a természetes halandóság nem adott elég gyors módot a kiárusításhoz. Így azután Duriénnek (ahogy mondta) megesett a szíve a szegény nagykereskedőn, és gondolta a légionista katonák végtére járhatnak sötét kabátban is. A szudáni gyalogosok is sötét szövetet hordanak. A díszdrapériák, halotti leplek, koporsótakarók, sőt a lovakra szabott fekete terítő is Dubois úrhoz került, aki véletlenül Wilkie úrnak távoli rokona volt, és hajlandónak mutatkozott a fekete posztóból kabátok és köpenyek készítésére, de csak akkor, ha ibolyaszínű nadrágot csináltatnak. Ugyanis egy revütársulat csódtömegében, amit adósságok fejében kapott meg, ilyen ruhadarabok nagy számmal voltak. Végre is az ibolya és a fekete elég impozáns összehatás. Sapkát nagyon olcsón kaptak, csak ehhez egy-egy lakktáskát kellett venniük, hogy simán menjen az ügy. Így a hátizsák helyett minden katona majd egy ilyen apart kis táskát visz a bal kezében. Jobb vállon a puska. Egész kényelmes, harcias és még divatos viselet. Hol áll az a márványba vésve, hogy a hátizsák elengedhetetlen? Lehet, hogy utánozni fogja őket az egész világ, mert rájönnek, hogy a katonaság kofferral sokkal mozgékonyabb.

Wilkie úr még gondoskodott egy rövidhullámú adó és vevőről, orvosi felszerelésről, kórház-szekrényről és Oblath Jeremiás személyében ezredorvosról. Oblath Jeremiás holland származású ember volt, akit iszákossága miatt elcsaptak a maknesi Pasteur Intézetből, és azóta nagy szegénységben tengette életét mint okirathamisító. Halk szavú, jó modorú, kövér, harcsabajuszú ember volt, kissé szomorú, amit a vörös lében úszó szemek mámoros mélabúja idézett elő, a delírium tremensnek ebben a poétikus, kezdő szakaszában. Igen sok latin orvosi kifejezést használt, mert ha hivatalosan el is tiltották az orvosi működéstől, mindvégig megmaradt vadházasságban az Aesculap alázatos szerelmesének, és csak azért jött el ide, mert remélte, hogy valakit megoperálhat útközben.

Így festett nagyjából a gróf rögtönzött idegenlégiója.

2.

Miután Polchont elküldték Yolland grófhhoz, megindult a lázas készülődés. King Roswang, aki Cavelotti néven altiszt volt, a legénység nevében felszólította a tisztikart, hogy közöljék velük az útirányt és a célt.

- Az útirány nem tartozik önökre - mondta Mr. Wilkie -, a cél az, hogy mennél több pénzt keressünk.

- Na, de mégiscsak tudni kell, hogy hova megyünk! - dörögte mély hangján Izabella őrvezető.

- A katona - mondta feszesen a marsall - nem kérdez, hanem megy! Jegyezzék meg. Ez egy nagy mondás.

- Ez egy nagy marhaság! - felelte az őrvezető. - A katona nem kérdez és megy, ha a hazájáról van szó. De mi hivatásos katonák vagyunk Afrikában.

- Őrvezető! - mondta keményen a marsall. - Ha még egyszer megfélemezik a kötelező tiszteletről, akkor lefokozom!

- Hát igaz is! - szólt közbe Kratochvill a kárpitós. - Mondják meg hová megyünk! Úgy dukál - és készülő regényét dühösen csapta a hóna alá. Őt nem fokozhatják le, ő közlegény.

Éppen ott volt a szelíd Renoir is, aki népszerű volt a legénység körében.

- Szót kell fogadni, gyerekek - mondta -, majd idejében megtudjátok, hová megyünk.

- Halló - kiáltotta Durien százados. - Most próbát tartunk a díszszemléből. Rövidesen itt a parancsnok, Polchon hadnagy kíséretében jön, és nem szeretnék szégyent vallani. Tisztek, altisztek és közlegények öltözzenek fel, a ruhákhoz beosztott két szabó és a felszereléssel megbízott szekerészek segítsenek. Éles töltést mindenki vehet magának a ládából, de a borotvaszappanhoz most még senki se nyúljon.

Az utóbbi megjegyzést azért tartotta fontosnak, mert tudta jól az embereiről, hogy puszkagolyót nem lopnak.

Nagy tumultus kezdődött. Káromkodás itt-ott pofonok.

Izabella altiszt a hangár sarkában az akkumulátor számára fenntartott fülkébe bújt, előtte ketten álltak őrt: King Roswang és fia, a cirkuszgizagzatás trónörököse, Duke of Roswang, a Levegő Ördöge. Duke of Roswangnak olyan arca volt, mintha önmagának karikatúrája lenne. Egészen nagy, kerek és vastag. Állandóan vigyorgott, és mióta Toulouse-ban leesett a trapézról, kissé meghülyült.

Renoir olyan csinos volt szomorú, gyerekes arcával, sovány, kislíus alakjával, mint valami szubrett, ha nadrágszerepben lép fel. Egy érmeikkel telt hatalmas ládából kiválasztott húsz-harminc kitüntetést, köztük egy hatalmas aranycsillagot fehér alapon, amit a zubbonysebe alatt megerősített. Ezt később levette, mert Mr. Wilkie közölte vele, hogy az érem a birminghami tenyészverseny legszebb apaménjét jutalmazta valamikor. Végül is felöltöztek, s miután ki-ki legalább hozzávetőleg megtalálta a megfelelő méretű ruhát, cipőt, koffereiket megragadva, kisiettek a hangárból.

Csak Fleur de Bac, a sörhajóhadnagy festett kissé furcsán, mert hatvannyolcas fejbősége miatt nem talált megfelelő sapkát, és így civil kalapot kellett feltennie, ugyanis az afrikai napon nem lehetett hajdonfőtt menni.

Közben Houben ezredkürtös, a Keep Smiling Jazz karmestere, élénk eszmecserét folytatott Bayonne őrmesterrel, Mr. Wilkie-vel és Duriennel.

- Tud sorakozót fújni? - kérdezte a százados.

- Egyetlen sorakozó sem szerepelt a zenekar műsorban. Hacsak a Radetzky-induló... és már vette a kürtöt.

- Nem, nem! - tartotta vissza Mr. Wilkie. - Ez nem lesz jó. Önnek mégiscsak ismernie kellene a kürtjeleket.

- Sajnos, a Keep Smiling Jazz repertoárjában kürtjel nem fordult elő.

Tanácsstalanul álltak. Houben odaszólt Jordan kollégájának:

- Nem tudsz valami sorakozót játszani?

- Dehogynem.

- Akkor meg van oldva! - örvendezett Wilkie.

- Azonnal hozom a harmonikát - mondta Jordan -, én ugyanis bőgős és harmonikás vagyok. Trombitálni kizárólag Houben tud.

- De nem sorakozót.

Megint csak tanácsstalanok voltak. Harmonikán mégsem lehet sorakozót vezényelni. És nagybőgőn sem.

- Kérem - vetette közbe Houben -, talán eljászanánk valamit az Aidából. Ott sok a kürt, és jól tudom, mert Palermóban szupéhez is muzsikáltuk. Felváltva az Aidát és a Tell Vilmos című operát.

Nem volt mit tenni. Az Aidánál maradtak. Abban van egy kitűnő, katonás induló, a diadalmenettel kapcsolatos, és mikor az őrmester bekiáltott katonásan a raktárba, hogy: „Na mi lesz! Gyerünk már!” - odakint felzengett az induló, és a század mint egyetlen hőstenor lépett a síkra. Renoir végigsietett előttük, és harsányan vezényelt:

- Halló, uraim, sorakozzunk már végre! Így nem lehet katonáskodni, az isten szerelmére!

- Jó, jó - felelte Fleur de Bac -, akkor adjanak kalapot az embernek!

- Nem tudom becsukni a derékszíjat - mondta egy másik.

Kis csoportokban igazgatták egymást, káromkodtak, Renoir egyre dühösebben kiabált, hogy „mi lesz már azzal a sorakozással, nem tudok egy óráig kommandírozni...”, a legénység dühösen felelte, hogy legalább felöltözni hagyják az embert, az Aida szólt, és egy rémült öszvér az eseménytől hisztériázva felemelte a fejét, és kirugdalt a hátsó lábaival.

Végül azonban ott álltak egymás mellett és mikor a hadnagy végigsietett előttük, Izabella örvezető elmordult vastag hangján:

- Remélem, most már meg van elégedve!

- Folyton macerálják az embert - dűnyögte Kratochvill, a kárpitos. (Aki regényt írt).

- A sorban tilos beszélni! - kiáltotta Durien százados, és végigmustrálta őket.

A gyászterem ajtaját borító drapériák és katafalkok sötét anyagából készült zubbonyok, az élénk színű nadrágok kissé különösen festettek.

- Mit gondol? - kérdezte halkán, aggódva Wilkie-t.

- Hát kérem... - vállat vont. - A század övig első osztályú temetés, de talpig katona. Végre is különbözni kell... és a fekete szín... hm... Azt hiszem, nem lesz baj.

De nem sok meggyőződés érződött a hangjában.

- Hát kérem... - mondta Durien rövid, zavart szünet után, aggódó pillantást vetve a kissé türelmetlenül álldogáló századra. - Azt hiszem, meg kell beszélni a vezényszavakat. Illetve...

- A század kiképzése nem tűr halasztást - folytatta határozottan a marsall.

- Ugyan kérem - felelte a sorból Duke of Roswang, a „Levegő Ördöge” -, mit kell sok kiképzés? Mondják meg, hová megyünk, mennyit kell verekedni, vagy kit kell elhurcolni és kész. Na, nem igaz?

- De milyen igaz - helyeselt Toutain, aki egy viharos éjjelen a fél arcát elvesztette.

Wilkie úr felsóhajtott. Renoir hadnagy a fejét vakarta, és a marsall ámulтан tekintett Durien századosra, mintha már régen elvárta volna, hogy a fegyelmezetlen bandát megtizedeltesse. Durien elszántan a sor elé lépett.

- Katonák! - kezdte keményen. - Ti beálltatok zsoldosnak, és ezzel köteleztétek magatokat arra, hogy engedelmeskedtek, harcoltok, meneteltek, dolgoztok...

- Bocsánat - szólt közbe halkán, de határozottan Fleur de Bac, a sörhajóhadnagy. - Dolgozásról nem volt szó.

- Egy bizonyos! - tért ki az egyenes felelet elől Durien. - Fegyelemre és rendre van szükség. Vezénylés kell, kiképzés.

- Mondják meg őszintén, hogy katonásdit akarnak játszani - szólt közbe kissé gorombán Wolfram, a mozdonyvezető.

A marsall idegesen, dühösen csapott a kardjára. A százados egy ujjal megtágította a gallérját, és Renoir hadnagy idegesen fújta rezgő orrlyukain át a cigaretta füstjét. Nagy forróság volt és néhányan morgolódtak, hogy meddig állnak még itt voltaképpen?

Az ember megsül...

Ekkor előlépett az egyetlen civil, Wilkie úr, mosolyogva, frissen mosott képével, nyájas kopaszágának derűjével, és azt mondta:

- Bocsánat hogy polgári személy létemre ügyükbe avatkozom, de közlöm, hogy az iménti megjegyzés helytálló. Megmondom őszintén: katonásdit játszunk. Önöket, azért fizeti Sir Yolland, Denham örökös ura hogy katonát játsszanak. Akinek ez a feltétel nem tetszik, az felveheti egy napi zsoldját, kiállhat a sorból, levetkőzhet és elmehet.

Ez igen!

Ezt értették. Világos volt. Senki nem állt félre. Csendesen várahoztak.

- Százados úr - fejezte be Wilkie -, közölje a vezényszavakat.

- Mindenben alávetem magam a marsall úr előírásának.

- No... Istenem... Ezt így nehéz eldönteni - dünnyögte a diktátor, ősz bajuszát tapogatva. - Legokosabb lenne, ha Renoir hadnagy venné kezébe a vezénylést.

- Kérem, ez voltaképpen az altiszt dolga - jegyezte meg hűvösen a hadnagy.

- Nagyon helyes! Nagyon helyes! - horkant fel Durien és máris vezényelt: - Bayonne őrmester!

Nevezett mérsékelt lelkesedéssel előállt.

- No, mi van? - kérdezte.

- A legénység kiképzését ezennel napiparancsba adom!

Szünet.

Mr. Wilkie összehúzott szemmel figyelte az épületes csoportképet. Homályos sejtés villant át az agyán. Itt valami zavar van. Valami nincs rendben. Ha baj lesz, akkor Yolland grófnál vége a költség-számláknak. Ezalatt, kissé vontatottan, a következő beszélgetés folyt le.

- Jelentem maguknak - kezdte katonásan az őrmester -, hogy a káplárok az én ellenőrzésemmel elvégezhetik a kiképzést.

- Csak maga ne protezsáljon másokat - jegyezte meg epésen King Roswang. Ő volt az egyetlen káplár.

- Mindegy, kérem - legyintett türelmetlenül Podvinecz. - A fő, hogy elkezdjük végre.

- Az igaz, de sietni nem kell - intette felettesét a sorból Kratochvill közlegény.

Wilkie úr elérkezettnek látta az időt, hogy ismét közbelépjen. - Állapodjunk meg a mi kizárólagos katonai szóinkban, amelyeket más katonai alakulat nem használt még eddig. Hiszen nincs sok kifejezésre szükségünk, csak „Indulj!” „Állj!” „Vigyázz!” és ilyesmi.

- Elsőrangú! - kiáltotta Durien. - Igazán okos. Keressünk hát megfelelő vezényszókat.

Mindenki fellélegzett. Legalábbis a tisztek és Bayonne altiszt.

Ezután aránylag gyorsan ment minden.

Különös, de ügyes módon választottak vezényszavakat... A marsall megkérdezte legényeit, hogy tudnak-e kártyázni? Közfelkiáltással beismerték!

- De én nem játszom - jelentette ki Fleur de Bac. - Dolgozásról és kártyáról nem volt szó.

- Nem is kerül sor ilyesmire. Azt hiszem, a kártyakifejezések közismertek és parancsszerűen rövidek, hiszen a krupié is vezényelni szokta a játékot - oktatta embereit bölcs szaktudással a marsall.

Mit részletezzem? Rövidesen sor került a kiképzésre, és mire odagördült a zirzini hangár elé Dirndel a kocsival, amelyben Yolland gróf úr foglalt helyet, egy feltűnően toprongyos, de igen csinos hölgy társaságában, a marsall mindent túlharsogva, keményen kiáltotta:

- Ruzsenoár!

Feszés vigyázzba álltak.

- Fetvozsó!

Egyszerre megindultak, és felharsant az Aida.

Miután elvonultak a kocsi előtt, a marsall hangja nyújtottan süvöltött végig a síkon:

- Rien... Növaplü!

Egy zörrenéssel állt a század, és elhangzott egy újabb vezényszó, amely kártyás nyelven azt jelentette, hogy Podvinecz marsall minden tétet tart.

- Bankuver!

Valamennyien az orruk fölé, a sapkaellenzőjükhöz rántották tenyerüket, mintha a távolba néznének. Ez volt a tisztelgés! A gróf rémulten húzódott hátra a kocsiban, és Strudl úr elhülten suttopta:

- Déz ganze gsindl isz náris gvoán...

Wilkie úrnak leckét adott fel a sors: Ki ez a nő? A nő eltűnt a hangárban és neszesszerjéből (amelyet ugyancsak megmentettek az autó romjai közül) valami fésülőköpenyfelét vett magára, rendbe hozta haját, kipúderezte az arcát, azután elvonult dohányozva a vigyorgó arcvonallal előtt.

Közben Sir Yolland megismerkedett a tisztikarral és meghallgatta Renoir hadnagy jelentését, majd Wilkie úrral tanácskozott.

- Különös társaságnak látszik. Maga alkalmasnak tartja őket a vállalkozáshoz?

- Sir, az idegenlégió egy századosa személyesen intézett mindent. A felelősség tehát az övé - felelte diplomatikusan. - Azt hiszem, azonban, hogy Durien százados nálunk is beválik, ha a Francia Köztársaságnak megfelelt.

- Hm... Nem szeretem, ha többes számban beszél rólam. De mindegy... Akkor egy órán belül induljunk.

- Önnek is egyenruhát kell vennie, Sir.

A gróf megjéjdt.

- Csak nem képzeli, hogy én...

- Sir... ha egy civil száz katonát vezet a Szaharában, az kissé feltűnő. De kell a tekintély miatt is egy uniformis. Így is nehéz volt az embereket fegyelmezni, most képzelje el, Sir, mennyire lehetetlen katonai engedelmességet várni tőlük egy civillel szemben.

Meggyőzte a gróft és bevezette a hangárba, ahol egy gyönyörű, fehér, de aransújtásos egyenruhát mutatott. A gróf felvette, és nem sejtette, hogy az öltözék nemrégén még egy tűzoltótiszt kimenőruhája volt.

Kopaszon és monoklival elég furcsán festett benne a gróf, de ha feltette a parafa kalapot, a hatás kedvezőbb volt. Csak a magas szárú lakkcsizmát találta kissé meleg viseletnek a sivatagi túrához, de végre is konflison megy. Miután a tűzoltónak nincs kardja, Wilkie úr beszerzett kéz alatt aranyozott, fekete tokkal egy tengerésztszti kardot a múlt századból.

Ezalatt befogták a ponyvás szekereket. King Roswang és családja: Duke of Roswang, valamint Izabella örvezető kiváló szakembereknek bizonyultak ebben a munkakörben. Húsz évig járták szekéren a világot, amíg a szeszélyes Pipi meg nem ette a nézők egy részét.

Néhány katonaviselt egyén valahogy felszerelte az öszvéreket, a mechanikus üzembe helyezte a páncélkocsit a hűtőszervezettel, és egy óra múlva indulásra készen állt a század, és Yolland gróf, a marsall unszolására, rövid beszédet tartott:

- Tisztelt közlegények. Maguk egy angol úr igazságáért fognak menetelni és harcolni. Aki önök közül elhalálozik vagy megrokkán, az bizonyos lehet benne, hogy gondoskodni fogok róla illetve hozzátartozóiról. Addig is üdvözlöm valamennyiüket, köszönöm a közreműködést, és bízom vezetőjükből, Podvinecz marsallban, valamint Durien századosban, akik az önök zömét képezik...

- Éljen! - harsogta Wilkie úr és valamennyien éljeneztek. Ezután a gróf odalépett Miss Elsworthöz, aki édesdeden pihent egy aknavetőn.

- Kíván még valamit tőlem, Miss Elsworth? Mindent megteszek, ami módomban áll, de nem vihetem tovább magammal.

Nem felelt. Hangtalanul és impertinensen füttyörészett.

Közben kivezették Podvinecz marsall lovát. Az állatokkal sok baj volt. Megszokták már az állandó pihenést, és nehezen akaródzott nekik elindulni. Különösen az öszvéreket szidták és ütlegelték sokáig.

- Tehát? - kérdezte a gróf. - Mit tehetek önért, Miss Elsworth, mielőtt továbbmegyünk?

- Semmit, Sir - mondta a nő gúnyos mosollyal, ami Oliver Yollandot sértette. - Egyáltalában semmit. Látom, hogy a félelem alapjaiban megrendítette önt.

- Félelem?... hogy érti ezt, kérem!?

A leány hangosan, jóízűen felkacagott, és a gróf, maga sem tudta, miért nagyon megharagudott rá.

- Mondja meg... hát hogy... minek tulajdonítsam ezt a... derút?

- Kedves Sir Yolland, amióta megismertem, csak azt tapasztalom, hogy megijedt tőlem. Hát jó. Most már nem rémítgetem tovább. Ne féljen, kedves Julius Caesar, a kislány nem eszi meg.

És ismét hangosan nevetett. A gróf egészen kijött a sodrából. Csúfolják itt, mint valami bohócot!

- Összetéveszti a félelmet a tartózkodással. Nincs szerencsém önt ismerni, Miss Elsworth vagy Morgenstern... miután az adatai kissé ellentmondanak.

A gróf megigazította monokliját. A leány ásított és legyintett, ezután felállt.

- Hát, viszontlátásra, Sir, köszönöm a kedvességét, és nekivágok a sivatagnak gyalog.

Ez is micsoda marhaság. Elhítenni, hogy nekivág a sivatagnak gyalog. Víz és élelem nélkül. Na jó.

- Igen? Akkor nem tartóztatom, Miss Elsworth.

A nő hűvösen biccentett, mintha egy útkereszteződésnél búcsúzna és ment. A sivatag felé.

Gyalog!

Fésülködőköpenyben!

Tíz lépést sem tett, és visszafordult.

- Különben... meleg van. Azt hiszem, okos lesz, ha még pihenek kissé.

- Dühösen visszajött, és ismét leült az aknavetőre. Cigaretára gyújtott.

A gróf megsajnálta.

- Ha őszintén megmondja, hogy hová akar menni, akkor én elviszem magammal.

- Csak a legközelebbi oázisig. Ennyit megtehet. Úgysem tudnék továbbmenni Önnel, hiszen csak rövid autókirándulásra készültem, nincs velem semmiféle holmim. A legközelebbi oázisból sürgönyzők egy ismerősömnek, aki utánam hozza a bőröndömet és a karavánomat.

- Saját karavánja van? - kérdezte őszinte elismeréssel a gróf.

- Igen! Talán kételkedik abban, amit mondok? Hát hazudtam én már önnek?

Sir Yolland elpirult, és lesütötte a szemét. De nem felelt. Mit is felelt volna?

Később, amikor odább ment, látta, hogy a leány egy kis reszelővel a körmeit ápolja...

Mr. Wilkie lépett a grófhoz, és figyelmeztette rá, hogy a vörös aktatáska őrizetlenül maradt a kocsiban.

Sir Yolland ugyanis elhatározta, hogy nem hagyja a bőröndjében, hanem állandóan magánál fogja hordani. Éjjel-nappal. Különösen, mióta befejezett tény lett, hogy Miss Elsworth is vele tart. A kocsiban ugyan közelebb van a táskához a hölgy, de viszont a gróf szeme láttára mégsem kaparinthatja meg.

- Elég gyorsan és ügyesen állította össze ezt a különös századot - jegyezte meg elismerően a gróf. - Majd meglátjuk útközben, hogy mire megyünk velük.

- Bocsánat, Sir, de éppen ön az, aki a többes szám ellen általában tiltakozik. Miért mondja: megyünk?

- Azt hittem, részt kíván majd venni a vállalkozásban. Vagy nem?

- A lelke szeretnék lenni vállalkozásának - felelte. - A kis hadsereg tökéletes, de valami hiányzik. Elképzeli ön egy modern hadsereget Intelligence Service nélkül?

- Hogy érti ezt? - kérdezte Sir Yolland, kutató pillantást vetve a szervezőre.

- Mialatt önök menetelnek a Szaharában, én éjjel-nappal ott ülök rendíthetetlenül a Mammunia Szállóban, egy rövidhullámú adó mellett, és informálok a századot. Megfigyelek, híreket szerzek, szóval elvégzem egymagam a titkosszolgálat munkáját, mert ha önről van szó, Sir, akkor nem ismerek fáradságot.

- Köszönöm, de ennyi áldozatot nem kívánok. Nem kell törnie magát a hotelban. Csak jöjjön szép kényelmesen velünk Szenegáliába. De ha szívesebben marad a hotelban, én nem erőltetem.

- Szívesebben vállalnám...

- Nem fogadhatom el a kedvességét. Csak olyan szolgálatot vehetek igénybe amelynek a költségeit viselem. És erre a marokkói tartózkodásra... hogy is mondjam... hát... nincs fedezet a költségvetésemben... Azt hiszem, megért, Wilkie úr!

Wilkie úr megértette. Ő már eleve úgy határozott, hogy a szállóban végez majd valami tisztet, ami fáradságos, és mégis ágyban lehet reggelizni tőle. Ez az elhatározás csak erősödött, amikor lassanként megismerte a tiszti és altiszti kart. De hát a költség számla... Kimaradni ebből az ügyből nem lehet és...

- Azt hiszem - felelte végül -, hogy követem önt, Sir, bár nem tudom, milyen rangban.

- Hm... Mi volt ön a háború alatt?

Mr. Wilkie lesütötte a szemét.

- Számvevő altiszt. - Rövid, kínos szünet után folytatta. - A kettőskönyvvitel szerepe igen jelentős a hadviselésnél.

- Hát jó... izé... legyen maga tartalékos... könyvelő... Kinevezem...

- Tolakodónak tartana, Sir, ha megkérdem, hogy a hölgy milyen minőségben tart velünk?

- Tolakodónak éppen nem tartanám, de kíváncsiságát nem mentené semmi. - Rövid gondolkodás után hozzátette: - A hölgy Miss Elsworth, autószerencsétlenség érte, és családtagjai miatt aggódik. Többet én sem tudok róla.

Polchon főhadnagy lépett hozzájuk, akire az egyetlen megmaradt tiszti uniformis jutott, és ez különösképpen a Szibill című dalműben szereplő nagyherceg festői jelmeze volt, egy portás-sapkával kiegészítve.

- Szíveskedjék beszállni, Sir - jelentette -, indulunk.

- Mi? - kérdezte csodálkozva a gróf. - Ki adta ki a parancsot?

- Miss Elsworth - felelte a vörös körszakállú.

5.

Miss Elsworth a kocsiból integetett feléje, és vidáman odakiáltott:

- Siessen, Sir, mert itt hagyjuk. Nincs idő várni!

A menetoszlop már állt. Ferdén és rendetlenül, de állt. És ez volt a fő. A katonák lármás beszélgetésbe merültek, és a lovak olykor el-elindultak a szekerekkel.

Az őrmester látta, hogy a marsall a sor elején felemeli a kardját, de más nem vette észre a kommandót. Bayonne gyorsan nagyot ordít.

- Halló! Indulást vezényeltek.

- Mi történt?! Mi van? - sietett hozzá az ordításra egyszerre öt-hat érdeklődő a sorból, és körülveszik.

- Mindenki menjen a helyére - üvölti Bayonne dühösen. Többen visszamentek, de új érdeklődők jöttek helyettük, zsvaj, zaj. Bayonne üvölt. Közben néhányan észrevették a magasba emelt kardot és elindultak. De igen sokan éppen visszafordulnak a konflis felé, amelyben a hölgy ül, így azután egy szakasz a földre esik, amiből parázs verekedés alakul ki. Renoir hadnagy szigorúan futkos, köhög és kiabál:

- Miért nem indulnak Kratochvill közlegény úr! Induljon el már, az isten szerelmére, hát nem hallja, hogy vezényeltek?!

Nagy lökdösés, ordítás után végre mennek. A század kis csoportosulások alakjában halad, és néhányan a katonás hangulatban énekelni kezdenek. Sajnos, minden előzetes megegyezés nélkül, Tehát ahányan vannak, annyifélet. A trombitás viszont változatlanul az Aidát fújja...

Nyolcadik fejezet

1.

A 200-as kilométerkőnél feltűnt az autós ember.

Jóképű, barna bőrű angolbajuszos férfi volt. Az autó lépcsőjén ült, könyvet olvasott, és egy termoszpallack feküdt mellette a földön. Kék overallban volt, abban a félig pilóta, félig munkásruhában, amit általában fürdővendégek hordanak. Autószemüveges trópusi sisakja a földön feküdt, és látszott, hogy tükörsimára fésült, dús, fekete haja van. Nagyon szép, szaharai túrákra megfelelő Renault típusú autó volt az, amelynek a lépcsőjén ült.

A szép, széles műúton kényelmesen elfért a század és a kocsija. Az autós felnézett a lapból, hörpintett egyet a termoszból és figyelte a századot. Pokoli hőség volt, és körül a sivatag sárga végtelensége okádként rájuk megsokszorozva a forróságot. Ezért a katonák kissé dühös pillantásokat vetettek a kocsija mellett kényelmesen üldögélő autós emberre, aki hírlapot olvas a Szaharában, és termoszban hűtött italt iszik. Mit tudja ez, hogy milyen kemény a katonaelet.

- Csak próbálná meg egy napig a légionista életet - dühöngte mogorván King Roswang.

- Mit panaszkodik? Maga is csak egy napja csinálja - felelte a mozdonyvezető.

Az autós ember újsággal a kezében, kíváncsian nézett utánuk, közben füttyörészett.

A század mögött baktatott a konflis.

Erre már megcsóválta a fejét, bár a füttyörészést nem hagyta abba. A vén gebe ütemesen baktatott a hőségben, és olykor meglegyintette farkával jobbról vagy balról a legyeket. Strudl úr csettintett a nyelvével, és kivette a lámpa mellé szegelt bőrtokjából a csomókkal díszített ostort.

- Nyeee... Dirndl du olde Hex... no voát!

Az autós ifjú olyan elismeréssel hajtogatta jobbra-balra a fejét, mintha azt mondaná: „Ez igen... ez már aztán valami...”

Mikor meglátta a tűzoltótiszt mellett a fésülködőköpenyes hölgyet, elmosolyodott, és önkéntelenül bólintott.

- Ki ez? - kérdezte csodálkozva Miss Elsworth.

- Nem tudom - felelte Sir Yolland. - Azt hittem, önnek köszön.

A leány kíváncsian hátrafordult. Némi aggodalom is vegyült a kíváncsiságába.

- Ez az ember különös - mondja a grófnak. - Egyáltalán nem volt meglepve a furcsa csapattól. Tehát tudott már rólunk. Esetleg régen figyel bennünket, és most bevárt. Vigyázzon. Legyen óvatos.

- Hm... miért, kérem?

- Figyelmeztetem - mondta félelmetesen a leány -, hogy önt esetleg szélhámosok próbálják majd megkörnyékezni.

A gróf megrökönyödötten nézett rá és képtelen volt felelni.

Azután gyorsvonat sebességgel indult a tragédia. Fél ötkor Durien azt mondta, hogy „uzsonna-táborozást” tartanak. Az emberek ledobálták terheiket, és mindenfelé sátrat vertek. A konflis megállt.

- Nem akartam eddig szólni, Herr Graf - mondta Strudl úr Sir Yollandnak -, de úgy állapotdram meg avval a vörös szakállas, részeg kóristával - mutatott Polchonra -, hogy minden fuvar külön fizetendő.

- No de barátom... én, én... elég gazdag vagyok ahhoz, hogy ön... hát hitelezzen...

- Déz könt á jéda szagn... Ismerem az ilyen. Aztán bemegy in á hottöl, és kimegy a másik oázison...

A gróf elgondolkozott. Ez az ember nem ismeri őt. És különben is, mi szüksége van egy kocsistól hitelre? Benyúlt a zsebébe, megnézte a taxamétert, fizetett, és két frank borraalót adott.

- Tanksén - mondta a kocsis, és megemelte a kalapját -, ne tessék sértésnek venni de egy urat fuvaroztam már a Ringről bis zum Észak- Afrika, és ott meglógott nekem a ceffel. Hát nem szeretnék többször szélhámosság. De ez a nagyságos úrra nem vonatkoz, te dög, na megállj... Bocsánat, de elindult a ló. Úgy látszik, szomjas. Hé!... Diendl!... ferfluchta Simi... Na voát du Blédián! Voát!

Nehéz körgallérjában és cilinderében egyáltalán nem izzadt. Vörös arca mindig az úri lakájok göggyével nézte a szerinte szedett-vedett népet, nem is vegyült közéjük, hanem a kocsi hágsójára ült, és szövevényes módon egy Virzsinia nevű hosszú, keskeny szivarra gyújtott. A szivar közepéből kipiszkált egy szalmaszálat és meggyújtotta az égő szalmát, a szivart hozzátartotta, azután gyorsan, szörcsögve szipákolt, végül átszellemült, kéjes arccal feltette a drót csíptetőjét, amit egy sötét cipőfűző segítségével erősített a felső zsebéhez, és újságot olvasott.

A gróf számára sátrat vertek, és itt vendégül látta teára Miss Elsworth-öt.

Rövidesen tele volt a tábor szeméttel, hulladékkal, papírral és pléhdobozokkal.

Nos, itt fordult elő, hogy Fleur de Bac, a sörhajóhadnagy lázasnak érezte magát, és felkereste a vöröskeresztes szekéren Oblath Jeremiás törzsorvost.

- Hé! Törzsorvoskám! Adjon kinint. Azt hiszem, kiújul a maláriám.

A törzsorvos körülnézett, keresgélt, azután csodálkozva mondta:

- Hm... Kinin... az nincs... Talán nem csomagolták ki?... Hívja azt a kövér viceházmestert, aki mindent intéz.

Jött Wilkie úr.

- Kérem, nincs kinin. Pedig azt hiszem a katonáknak állandóan kell szedni, sőt önnek is. Egy nap is veszélyes lehet a trópuson kinin nélkül.

- Miért mondja ezt nekem? - csattant fel Wilkie úr. - Én vagyok a törzsorvos?

- A törzsorvos én vagyok, de a bevásárlásokat, sajnos, mások intézték - felelte mélabúsan.

Fleur de Bac révén kiszivárgott az eset, és a legénység zajongva gyűlt a tiszték köré.

- Kérem! - kiáltotta erélyesen Durien - önök közlegények, önök hallgassanak!

- Hogy képzeli! - kiáltotta Izabella örvezető. - Afrikában kinin nélkül! Valamennyien betegek leszünk, egy héten belül!

Sir Yolland ezalatt teázott Miss Elsworthszel.

- Nem hallja, Sir, milyen lárma van? Valami történhetett.

- Lehetséges.

- Meg kellene tudni, hogy mi.

- Miért?

Miss Elsworth nem felelt és kisietett. Néhány perc múlva visszajött. Nagyon izgatottnak látszott.

- Sir Yolland! Nincs kinin! A legénység zúgolódik. Remélem, tisztában van azzal, hogy mit jelent a Szaharában, ha ennyi ember van együtt, kinin nélkül.

A gróf megzötyögte a teát, és kiitta az alját.

- Hát majd izé... intézkedni fog Mr. Wilkie.

- A sivatagban nem intézkedhet! Gondolja meg, Sir, hogy milyen katasztrófa ez...

- Az bizonyos, hogy kellemetlen. - És sóhajtott. A lány izgatottan figyelte.

- Nem értem az ön viselkedését, Sir!

- Éppen hasonló közlést akartam tenni - felelte lassan a gróf.

- Igaza van. Mi közöm hozzá. - És leült. De nyomban ismét felugrott. - Valamit tenni kell, ha folytatni akarja az útját.

- Lehetséges. Csak azt nem értem, hogy miért fárasztja magát. Mikor hát... hm...

- Semmi közöm hozzá! Csak mondja ki, kérem. Csak sértegessen! - kiáltotta majdnem sírva, és fel-alá járt.

A gróf csodálkozva nézte.

Mr. Wilkie lépett be Durien századossal, mögöttük Podvinecz marsall, és Oblath törzsorvos. Nyomban valamennyien beszélni kezdtek.

- Én megmondottam!... Kérem, az ő feladata lett volna... Ön nem mondott meg semmit!... Ugyanis, Sir, egy listát kaptam kézhez... Azon nem kellett feltüntetni a gyógyszereket!... Hagyjanak engem beszélni!... Szó sincs róla!...

A sátor körül viszont az egész század zajongott.

- Hallgassanak! - kiáltotta élesen Miss Elsworth, és ettől csend lett. - Itt most nem arról van szó, hogy ki a hibás, hanem, hogy mi a teendő!

- Ez helyes megállapítás - mondta önkéntelenül a gróf. Fleur de Bac lépett a sátorba Kratochvill közlegénnyel.

- Hát kérem, így nem lehet katonáskodni - mondta Kratochvill. - Elhatároztuk, hogy visszafordulunk, és magát tesszük felelőssé, ha megbetegszünk, magát pereljük kártérítésre - és Oliver Yollandra mutatott.

Oliver Yolland a belépőkre, azután a tisztjeire nézett.

- A fegyelem elég laza...

- Miféle viselkedés ez?! - kiáltotta Miss Elsworth. - A legénység nem léphet be a tisztek sátrába ilyen módon. Szégyelljék magukat és takarodjanak! Majd mi döntünk arról, hogy mi történjék. Akinek nem tetszik, az még visszafordulhat.

A két katona morogva távozott. A tisztek, Sir Yolland, valamint Wilkie úr, a tartalékos főkönyvelő csodálkozva néztek a lányra.

- Gratulálok! - mondta Miss Elsworth Podvinecz és Durien felé. - Igazán kitűnően parancsolnak. Hát kérem, most intézkedjenek, hogy valaki elmenjen egy kocsival kininért.

- Ha szabad kérdezni - fordult a marsall gőgösen Sir Yollandhoz -, milyen minőségben intézkedik itt Miss Elsworth?

- Az mindegy - vágott közbe gyorsan a leány -, fontos önnek, hogy honnan jön a segítő kéz?

- No de a katonai kérdésekben mégiscsak azoké a szó, ezt kénytelen vagyok kimondani, akik életük nagy részét kaszárnyákban töltötték el.

- Ugyan kérem! - legyintett Miss Elsworth. - Szerintem mindenkinek lehet jó ötlete, akár kaszárnyában lakik, akár palotában... akár egy utazókofferben.

A marsall éppen nagyon határozott szóra nyitotta ajkait, de ezek az ajkak a „koffer” szóra hang nélkül úgy maradtak, nyitva.

Azután újra becsukta őket.

Majd kevésbé határozottan, de hasonlíthatatlanul udvariasabban így szólt:

- Végre is... csakugyan gondoskodni kell kininről, és én éppen hogy... Szóval, hogy gondolja Miss Elsworth?... Hm... Elküldhetünk Ain-Sefrába...

Mr. Wilkie úgy nézte a jelenetet, mint egy ragadozó, aki csapdát sejt, de nem tudja, merre van. Egyikről a másikra nézett. Koffer! A londiner mondta, hogy a marsall „kofferben”... Tehát mégsem „ott fenn”. Na de hogy értsem ezt?

- Csakugyan leghelyesebb, ha kiválasztunk néhány megbízható embert - töprengett Sir Yolland, aki természetesen mit sem vett észre az egészről.

- Nem hiszem, hogy ilyen akadjon - vélte Renoir -, hiszen egyiket sem ismerjük, és sok készpénzzel... hm...

- Hát megyek én - mondta a leány. - Bennem igazán megbízhatnak.

Senki sem tudta, hogy kicsoda. A gróf sem. De azért olyan hangon mondta ezt, mint aki már többször kockáztatta az életét, ezért az expedícióért.

- Azt hiszem, jobb lesz, ha elkísérem - jegyezte meg csendesen a gróf.

Ebben megállapodtak, és kiléptek a sátor elé.

A zúgolódó katonák mogorván és várakozóan nézett feléjük, köztük Oblath Jeremiás törzsorvos, aki örült, hogy időközben rövid előadást tarthatott a kininhiány következtében fellépő halálos ragályok jelentősebb fajtáiról.

- Katonák! - szólt keményen Durien. - A tisztek egyhangúan úgy határoztak, hogy parancsnokuk és menyasszonya nyomban elmennek kininért.

A parancsnok és „menyasszonya” ijedten néztek össze, Miss Elsworth tűzpiros lett, és a gróf kivette monokliját.

- Kérem... - mondta aztán rekedten - Miss Elsworth nem a menyasszonyom. Csak elkísérjük a beduinokhoz, akik családtagjait sanyargatják...

Az embereket azonban ez nem érdekelte túlzottan.

- Sir - mondta a sörhajóhadnagy -, a legénység azt kívánja, hogy velünk együtt térjen vissza kininért. Azt hisszük, hogy a tapasztalatok után elveszítette kedvét, és itthagyt bennünket kétségbeejtő helyzetünkben.

- No, de kérem! - hüledezett Sir Yolland. - Csak nem hiszik, hogy én megszököm?

- Sir - lépett közbe a marsall -, nem olyan ostobaság, amit derék közlegényeink kérnek. Ön esetleg eltéved, és mi itt állunk, egy egész idegenlégió, hozzávaló tőkés nélkül.

- Ez sértő feltevés!

- A legnagyobb harcászokkal is előfordulhat - mentegetőzött a marsall. - Napóleon kitűnő hadvezér volt, és mégis megtörtént vele, hogy seregének egy része eltévedt Waterloonál, a ködben, amikor a legnagyobb baj volt.

- Itt azonban nincs köd.

- De a legnagyobb baj van.

Tanácsstalanul ácsorogtak. Ekkor egy autóduda szólalt meg, figyelmeztetve Strudl urat, ha már a konflis az út közepén parkol, legalább a kocsis ne üljön a hágsón, és ha már a hágsón ül, nem helyes, ha megtoldja önmagát egy Virzsinia nevű hosszú szivarral.

Az autós ember közeledett kis vörös kocsiján, kényelmesen dökögve, mintha gondolázza.

3.

Váratlanul fékeznie kellett, mert Miss Elsworth termett az autó előtt, tárt karokkal. Az autós ember megemelte a kalapját.

- Uram! - szólította meg kedvesen a leány - a katonaság átkelt egy folyón, és a kininkészlet nedves lett. Nem menne ön vissza autójával, hogy embertársai érdekében Ain-Sefrából kinint hozzon?

Az autós ember elgondolkozva nézett a nőre.

- Nevem Joliot Guliver - felelte azután.

Miss Elsworth is bemutatkozott.

- Anette Lorion...

Oliver Yolland, aki a közelben állt, úgy kapta fel a fejét, mint akibe hátulról egy kötőtűt döftek...

- Rokona ön Peter Lorion egyetemi tanárnak? - kérdezte tiszteletteljesen az idegen.

- A nagybátyám! - felelte büszkén a leány. A katonák türelmetlenül krákgotak, topogtak.

- Szóval - mondta az autós ember -, mi történt a folyóval? A kinin beleesett?

- A kinin odalett. Megkérhetem, hogy az autóját a hadsereg rendelkezésére bocsássa? Látom ugyan, hogy nagy poggyással van...

A kocsi poggyásztartójára ponyvával letakart nagy csomag volt kötve.

- Ez nem hátráltatna abban - felelte az idegen -, hogy a távoli Ain-Sefrából lássam el magukat kininnel, csak feleslegesnek tartom Ain-Sefrába menni, amikor ezen az úton, húsz kilométeres menettempóban, hajnalra kényelmesen eléri Bungurt, a hatalmas oázist. És Afrika minden oázisában nagy mennyiségű kinint tart a Pasteur Intézet. De ezt a százados úr bizonyára jobban tudja.

Durienre mutatott.

Durien megigazította zubbonya gallérját.

- Afrikának ezen a részén még eddig nem teljesítettem... szolgálatot... A Kongó táján voltam... és... De csakugyan, most jut eszembe, hogy itt van Gulzur...

- Bungur...

- Igen, igen... Természetesen Bungur...

- Nagyon köszönjük, uram - mondta a leány.

- Kérem. Szolgálhatok még valamivel?

- Pillanatnyilag semmivel.

Az idegen megemelte parafa kalapját, rákapcsolt és továbbautózott.

Néhány másodpercig kínos csend volt.

- Ön nem tudja százados úr, hogy ezen az úton oázis következnek? - kérdezte Yolland gróf.

- Kérem, én a Kongónál szolgáltam. És sejtelmem sem lehetett oázisról, ha Renoir és Polchon tiszték, továbbá Bayonne altiszt nem említik.

- Mit említsünk? - tiltakozott Polchon. - Ki látott itt térképet? Kívülről nem ismerem a Szaharát. Persze, hogy itt van Tungusz oázis, ezt minden gyerek tudja és...

- Bulfur - szólt Bayonne -, én sokat állomásoztam ott.

- Én sajnos, a szahariánoknál szolgáltam a Niger vidékén - jegyezte meg a vörös körszakállas megvető arckifejezéssel, mert már egészen részeg volt.

- Végeredményben semmi baj - szólt kedélyesen a marsall -, senki sem ismeri a Szahara valamennyi oázisát. A fő, hogy hajnalra lesz kininünk, és most ajánlom, hogy menjünk tovább.

A hangulat azonban nyomott volt. Mindenki érezte, hogy itt valami nincs rendben. Különösen Wilkie úr tartózkodott a véleménynyilvánítástól, mintegy elhárítva a további felelősséget.

Bayonne indulást vezényelt. Ismét szalagáltak Renoirral. „Gyerünk, kérem... Hányszor kell vezényelni... Álljanak sorba... Indulunk, uraim...” Polchon aránylag több sikerrel kommandírozott, mert ő verést ígért az engedetleneknek.

Fél óra múlva valahogy felálltak. Sir Yolland komoran nézte a jelenetet. Nem így képzelte... Hm... Úgy látszik, mégsem olyan egyszerű dolog egy hadsereg szervezése.

Igazi sivatagi melegből kaptak kóstolót már itt az út elején. Negyedóránként ürültek a kulacsok, a vízhordó páncélkocsija körül tolongtak állandóan, káromkodva és újratöltve a kulacsokat. Ez is megnehezítette a haladást. A Levegő Ördöge hátul volt a trénnél, és néhány kilométer után odasúgta az örvezetőnek.

- Ide hallgass, mama, így egy kis tengert kell magunkkal cipelni. Ezek minden vizet kiisznak.

Ismét tanácskozás a tisztekkel. Végül az örvezető kihirdette:

- Mindenki elégedjen meg a hátralevő útszakaszra két kulacs vízzel. - Legalább hat kulaccsal ivott eddig mindegyik. - Aki nem osztja be, az szomjazzon. Nem lehet állandóan a páncélcocsi körül tolongani.

Nagy zúgolódás támadt.

- Akkor ne vigyék az embert a sivatagba! Mit gondolnak? Ilyen hőségben inni kell...

Az egyik katona, éppen Toutain, a félarcú közeledett a kulacsával.

- Én pedig annyit iszom, amennyit akarok - mondta, és odatartotta a kulacsát a Levegő Ördöge elé. Amikor ez nem volt elég serény, elkapta a nyakát. - Töltsél, te rétesképű, mert összemorzsollak! - ordította, és hatalmas izmai csak úgy dagadtak.

Izabella örvezető egy aggódó anya gyorsaságával ragadta torkon Toutaint, és meglevő fél arcára akkora pofont adott, hogy a közlegény kulacsa elröpült, és ő tíz métert csúszott hason.

Ezalatt a konflisban Yolland és a leány hallgattak. Csak hosszú idő múltán jegyezte meg a gróf.

- Van önnek olyan neve, amit hosszabb ideig zavartalanul használhatnánk?

- Felesleges. Úgysem maradunk hosszabb ideig együtt. Hajnalig még használja azt a nevemet, amelyik tetszik.

Az alkonyodó nap ötvenfokos hőséggel tüzelt. Nem gyenge nő, ha ezt bírja, gondolta a gróf.

- Különb is - folytatta a leány -, Elsworth a valódi nevem, de nem mondhatom meg ennek az idegen autós embernek, amikor száz katona társaságában találkozott velem. Beláthatja, Sir. Ezért kellett álnevet mondani.

Ez volt az első logikus és elfogadható magyarázat, amit eddig a lánytól hallott.

- Különb is, Sir, szólítson Annának. Ez a név biztos.

- Igen. Emellett kitartott. Sajnos nálunk angoloknál csak a legindokoltabb esetben szoktak hölgyeket keresztnéven szólítani.

- Nem elég indokolt, hogy az egész világ a menyasszonyának hisz?

- Az egész világ?!

- Kérem, kérem... Csak ne tiltakozzék. Úgysem mennék önhöz feleségül, tehát az egész csak elvi jelentőségű. És különben is, hajnalban elválnak útjaink. Én bevárom a poggyászsomat Bungurban, és maga megy tovább, de közlöm, ha olyan fontos önnek, hogy Miss Elsworth az igazi nevem. Anette Loriont ott helyben kitaláltam, mert kompromittálva éreztem magam.

Alkonyodott. Strudl úr levette szürke cilinderét, és egy nagy, kockás kendővel megtörölte homlokát.

- Himl! Szakrament noamol! Isz déz aba á hicc... Hőőő... Haaa, ha, Diendl Du Áász... Da Teifl szol di holn!

A vén gebéről csak úgy dőlt a tajték, de ezek a rozzant, csontvázszerű, cipőtalpnak való paripák sokszor többet bírnak a legerősebb csikónál. Rozsdás szervezetüket nem fogja már a halál. Olykor néhány koszos, vak sivatagi kutya túléli a harcos arab törzset, miközben sántán, köhögve, vedlett bordával baktat keresztül-kasul a sivatagon...

- Csak azt nem értem, hogy miért nem maga vezeti a csapatot.

- Tessék?

- Aggódok önért. Nincs itt semmi fegyelem, rend. Hiszen mindenki azt csinálja magával, amit akar...
  - Sajnos... - bólogatott a lány felé félénken. - Ezt magam is megfigyeltem. De hát mit tehetek? Ha valaki azt mondja, hogy atyját elrabolták, és ott áll egy szál emprimének nevezett pongyolában a Szahara kezdetén...
  - Nem rólam van szó. A seregéről. Nem veszi észre, hogy a tisztek tehetetlenek? Így csak bajba kerülhetnek a Szaharában. Még fegyelmezett katonáknak is nehéz a sivatagban menetelni.
  - Köszönöm, hogy ilyen lelkesen érdeklődik. Bár nem tudom, mivel érdemeltem ki.
  - Ön megmentette az életemet! - kiáltotta a leány rajongva, és a gróf ijedten a kocsi sarkába húzódott.
  - Ugyan kérem... - hebegte.
  - Halálra perzselt volna a sivatagi nap, és egyedül lennék itt, ahol minden pillanatban megehetik az embert az oroszlánok és a tigrisek.
  - Afrikában nincsenek tigrisek, kérem.
  - De azért megehetik az embert!
  - Hát... megehetik.
  - Na látja. Örökké csak vitatkozni akar... az egyik szavával megcáfolja a másikat - tört ki panaszosan.
  - Én? - ámuldozott a gróf.
  - Ide hallgasson, Sir Yolland - folytatta gyorsan a leány: - Ha nem tudja erős kézzel megfogni a vezetést, akkor baj lesz. A maga tisztjei, úgy látszik nem ismerik ezt a vidéket, és gyenge kezűek.
  - Hát ha nincs eszközük a fegyelmezésre...
  - Ugyan kérem. Ön jól ismeri Napóleont! Az az ember vassal és kenyérrel Kínáig hatolt!
- A gróf erre nem felelt, csak lehangoltan tisztogatta a monokliját...

Kilencedik fejezet

1.

Lement a nap. Négy és fél óra kemény menetelés után a marsall elkiáltotta magát:

- Rien ne va plus!

Leszedték a kocsiról a ponyvákat, de feldöntöttek egy ládát, amiből revolverek, gázárcok és teniszütők estek ki.

- Kérem - jelentette Renoir Yollandnak -, a teniszütőket el kéne dobni, mert súlyosak, és előreláthatólag nem lesz szükségünk rájuk.

- Hm... eredetileg sem lehetett égető. Mr. Wilkie - fordult a közelben álló szervezőhöz -, minek tulajdonítom a sportfelszerelést?

- Kellett néhány... izé... tetszetős holmira gondolni... ha esetleg csereberélünk a bennszülöttekkel...

- Miért akar ön csereberélni a bennszülöttekkel?

- Egy tapasztalt Afrika-utazó adta a tanácsot.

- No, jó - mondta a gróf -, kíváncsi vagyok, mit adnak a nyammamok egy rakettért. Hát, kérem táborozzunk... Izé... azt hiszem, négy óra alvás elegendő lesz...

- Szépen - jegyezte meg a közelben álló Kratochvill közlegény, aki regényt írt. - Egész nap mászkálni, és négy óra alvás?

A gróf odaállt eléje, és megigazította a monokliját.

- Maga... maga... csakugyan azt hiszi, hogy ellentmondhat nekem? Maga fityfíritty! Ha valami nem tetszik, visszafordulhat. Vagy akár megkísérelheti, hogy ellenszegüljön!

- Kérem, én...

- Ön engedelmeskedjék, izé... vagy hordja el magát. Vegyék tudomásul, hogy aki nem viselkedik rendesen, az mehet! Én katonákat szerződtettem, és nem pojacákat!

Ezzel otthagya őket. Érdekes, de senki sem szólt. Nem is morogtak. Csak Fleur de Bac mondta Kratochvillnak:

- Maga kolléga, mindig járhatja a pofáját. Majd egyszer ráhelyezem a tenyeremet.

Kratochvill nem szólt semmit, mert a sörhajóhadnagy fél órával előbb megemelte a telerakott szekér farát, és tíz percig tartotta, amíg helyreigazították a kerékagyat. Mit feleljen az ilyennek? Egy kultúrbaka?!

Aki regényt ír!

- Bravó! - mondta örömmel Yollandnak a lány. - Így kell viselkedni egy igazi úrnak. Csak ordítson velük, Sir...

2.

Este azonban komoly baj lett. A felső jéghideg légréteg villámgyorsan felcserélődött a napszállta után gyorsan összehúzódó meleg levegővel. A sivatag laza, világos pora percek alatt sugározta vissza a felvett hőt, és előbb plusz tizennégy fokot, majd pillanatok alatt kilencet és este tízig nulla fokot mutatott a hőmérő.

Dermesztő hideg lett. A gróf teát főzött a sátrában, mely a leány sátra mellett állt.

Nagy zaj hallatszott. Durien lépett be sápadtan. Tolongva követte a marsall, Bayonne, Renoir és Cavelotti káplár, illetve King Roswang.

- Sir - hebegte Durien -, ez fatális...

Kintről goromba kiáltozás hallatszott. Komoly, lázadásszerű, fenyegető moraj volt. A leány sápadtan kérdezte:

- Mi történt?

- Talán elfelejtettek vacsorát beszerezni? - kérdezte gúnyosan a gróf.

- Rosszabb - kiáltotta Bayonne -, nincs takaró!

A legénységet kényszerítik, hogy önborotvát és zsebkendőt használjon, de nincs egy takaró.

- Mr. Wilkie-t kéretem - állt fel a gróf. - Már mi is kerestük - sziszegte a marsall. - Mr. Wilkie eltűnt...

Még a botrány kezdetén Mr. Wilkie odament Strudl úrhoz, és megkérdezte, hogy éjjel, amíg áll a kocsi, mennyiért venné fel őt hálóvendégnek. A fiákeres azt felelte, hogy nem alkudhat mert neki a bécsi rendőrség előírása szerint szigorúan tilos nyitott zászlóval fuvar vállalni, és ha áll a kocsi, egy pasassal, az éppolyan fuvar, mintha a Burghoz viszi. És lecsapta a zászlót.

Mr. Wilkie elfogadta a hivatalos díjszabást, behúzódott a felhajtott ernyő alá, eloltotta a kocsilámpát, és később, mikor Strudl úr elaludt a földön takaróiba csavarodva, Wilkie levette Diendelről a pokrócot és betakarta magát.

Ezért nem találták meg. Ki sejtette, hogy óránként tíz kilométeres átlagsebességgel alszik, a negyvenöt filléres második díjszabás ellenében?

- Kérem! - mondta a gróf a tiszteknek - önök nagyon kevés gondossággal jártak el. Expedíciót szervezni felelősséget jelent.

Dermesztő hideg volt. A gyér thimiánfűt belepte a dér.

- A pokrócbeszerezés nem az én dolgom volt, Sir - mondta a marsall.

- Énrám viszont csak a hadfelszerelés tartozott - jelentette ki Durien. - A pokróc nem ilyesmi. - Mindent Wilkie-re kentek, felhasználva távollétét.

A gróf kilépett a sátorból. A legénység fenyegető morajjal fogta körül. Ez nem volt tréfa. Éjjel a sivatagban száz ember takaró nélkül.

- Gázság... Embertelenség... Szégyelljék magukat... - röpködtek a fenyegető kiáltások.

- Kérem, hallgassanak meg... Így nem lehet...

- Nem hallgatjuk - kiáltotta az őrzető -, az egyik közlegény máris köhög! - és Duke of Roswangra mutatott, anyai aggodalommal remegő kézzel. - Gázság!

A tisztek sápadtan álltak. Toutain egy vasrúddal hadonászott, még Polchon főhadnagy is a legénység pártjára állt, és vadul rázta a nagyherceg kardját a Szibill című dalműből.

A gróf olyan hűvösen állt sápadt tisztjei között, mintha autóbuszra várakozna. Kivette a monokliját, s törülgette. Azután kissé rekedtes hangján azt mondta:

- Így nem lehet tanácskozni!

Polchon ugrott eléje.

- Mit akar tanácskozni?! Én majd megmondok mindent! Keresni akartak ezek az emberek. Teniszütőt vettek, gumikesztyűt és biztosítótűt...

Általános ordítózás támadt. A vezetők halványan álltak. Sir Yolland kivette a revolverét, és azt mondta a körszakállasnak:

- Ismételje el, amit mondott.

Polchon igazán nem volt gyáva ember, azonban dacára a gróf csendes, szinte suttogó hangjának, nem ismételt el semmit.

- Kérem, én csak azt állítottam...

- A tisztekre mondott valamit.

- Tisztek - dűnnyögte a főhadnagy mély megvetéssel. - Olyan tisztek, mint én.

Ennél nagyobb sértést nem mondhatott volna.

A helyzet egyre fenyegetőbb volt.

Afrikában mínusz nyolc és plusz negyvenöt fok között ingadozik a hőmérséklet, valamint az emberek kedélyállapota. Néhányan már tülekedtek a szeszdepó körül, a...

A közelből azonban, ahol a magára hagyott tűz lobogott, hirtelen csengő hang kiáltott bele a forradalmi morajba:

- Halló! Fiúk! Ki akar teát!?

3.

A tűz felett egy kondérban víz főtt, a víz mellett ott állt Anna (most már csak a keresztnéve volt biztos), és az egyik kezében hatalmas pléhdoboz, a gróf különlegesen finom zöld teájával telve. A hideg ellen magára vette Sir Yolland teveszőr raglánját, ami rendkívül bájossá tette. Döntő eseményeknél egy váratlan és vidám epizód sokszor meglepetésszerűen levezeti a felforrt szenvedélyeket. A nyugodt, vidám hang, a tűzfényben mosolygó nő és a tea gondolata megnyugtatólag hatottak.

Özönlött a sok száraz, zöld levél a kondérba, és utána ömlött egy üveg rum. Nagyszerű szag terjengett rövidesen a dermesztő sivatagi éjszakában. A katonák először barátságtalanul, tolongva állták körül a kondért, ahogy odacsődültek dideregve, de a leány harsány tréfáin, amelyek közül a legelmésebb az volt, hogy Toutaint, mivel nagyon tolongott, mellbe lökte, hogy az egy mögötte heverő ponyván keresztül hanyatt esett, mindenki jót röhögött, és lassanként testük, lelkük felmelegedett a teázástól.

- Hozzák a csajkájukat! Gyerünk, fiúk!

És sorban kimérte a teaadagot. Közben mindenkivel csúfolódott.

- A tea felér egy takaróval aki meg kényes és fázik, annak kölcsönadom az én takarómat, mert egy valamirevaló nő csak kihúzza egy éjszakát akkor is, ha hűvös van.

Mialatt visszarakta a teát, a poggyászkocsin meglátott néhány hangszer. A Keep Smiling Jazz zenészszerzőkhez tartoztak. Így történt, hogy a leány rövidesen ott ült a tűz mellett, egy néger bölcsődalt dúdolt, és banjón kísérte magát.

A katonák csillogó szemmel hallgatták. Még Strudl úr is aki arisztokratának érezte magát a társaság zöméhez viszonyítva, és ott ült gögös magányában a konflis hágcsoján; mondom, még Strudl úr is feltette csíptetőjét, hogy jobban lássa az eseményeket, és megtörölve répvörös homlokát, elismerően bólintott:

- Szó a Holdes Frauncima... Déz is gemütli...

Nagy tetszéssel fogadták a dalt és később az ezredtrombitás a pisztonnal és társa a harmonikával szintén csatlakoztak a lázadók kórusához! Csak Sir Yolland nézte távolról, sötét arccal a jelenetet...

Tizedik fejezet

1.

Hajnalban, csontig átfázva, dermedt tagokkal indult a század. A leány beült a gróf mellé, a konflis elindult a katonák után, és a leány a sarokba bújva, szinte eltűnt a kabátokban. A nap lassan emelkedett, és az ébredező sugarakban milliárd dérsziporka csillogott körös-körül. Sir Yolland heves szemrehányásokkal illette a leányt. Még egy zendülés veszélyét sem tartotta elfogadható oknak arra, hogy egy angol úrinő így viselkedjék. Katonák közé üljön énekelni! Teát főzzön, és mellbe lökje a tolongókat! Kérem! Ki hallott ilyent!

- Be kell látnia... hogy lehetetlenül... izé... Bár semmi közöm hozzá, de mivel a társaságomban utazik, azt hiszem, jogom van...

Abbahagyta az előadást mivel Miss Anna elaludt.

Ezalatt izgatott tanácskozás folyt az élen menetelő vezetők között. Közben ugyanis megkerült Wilkie úr is, akit heves szemrehányásokkal illettek a csapat vezetői.

- Én mindent beszereztem, ami szükséges volt. Én nem vagyok katona - védekezett erélyesen.

- Durien százados úr írta össze a felszerelést - pattogott a marsall.

- Kérem. Engem ne tekintsenek bűnbaknak. Pokrócvásárláshoz csak egy őrmester kell.

- Úgy van, egy őrmester kell - bólogott Wilkie úr is, valamin tűnődve.

- Én a harcászathoz értek! - pattogott a marsall.

- Én pedig a katonák vezényléséhez!

- Egy őrmester azért mégis kell - jelentette ki Mr. Wilkie. - Önök kitűnő harcászok és elsőrangú szervezők, de ide kell egy ember, aki ért is valamihez.

Csodálkozva néztek az angolra.

- Igen, uraim - fejezte be a meditációt. - Most még ne feszegessük a dolgokat. Lehet, hogy nem kell nyílt kártyákkal játszani. Ez mindannyiunk érdeke, de ha még valami történik, akkor hármunknak őszintén kell beszélni egymással. Értik? Akkor nincs tréfa.

És választ sem várva, otthagya őket.

Közben kisütött a nap, és kezdődött a hőség.

A leány felébredt, levette a kabátját, és a grófhhoz fordult.

- Az imént mintha mondott volna valamit, és azt hiszem, nem feleltem.

- Igen. Előbb aludt egyet a válaszra... kedves, kedves... Hm... valamelyik névnél meg kellene maradni.

- Mondtam már, hogy Elsworth az igazi nevem.

- Igen? Jó. Szükségállapotban vagyunk, el kell fogadni, csak azt mondtam, hogy...

- Hogy a viselkedésemmel nincs megelégedve. Hát kérem, ez engem nem érdekel. Az ön viselkedése lényegesen furcsább!

- Tessék?

- Ahogy hallotta! Úgy tudom, hogy ön, Sir, utódja azoknak a Yollandoknak, akik az első gyarmati hódítók voltak, és egy Robert Yolland gróf saját hajóhadával verte ki a spanyolokat néhány közép-amerikai szigetről, ahol uralkodó is volt rövid ideig! Ez az úr gályán vezette seregeit, és nem konflison, ez az úr nem nyugodott bele abba, hogy állítólagos tiszték rendelkezzenek, és ő minden hülyeséget helybenhagyjon.

A gróf álmélkodva nézett. Honnan ismeri ez a nő a családi történeteket? És véletlenül nagyon elevenére talált. Sir Yolland nagyon tisztelte hódító őseit, akik seregeket vezettek, és domíniumokat alapítottak. Egy kissé talán úgy érezte, hogy ő is inkább erre született, és jelenlegi vállalkozásában sok elfelejtett hatalmi vágy keresett kiutat ösztönéletéből. Közel a negyvenöthöz, a gróf néha úgy érezte, hogy elpazarolta az ősök lelki örökségét. Érezte, hogy múlik az idő, és nem érdemes így meghalni, anélkül, hogy egyetlen domíniumot is alapított volna.

- Eddig - felelte gögösen a leánynak - még nem kívánta meg a helyzet, hogy átvegyem a parancsnokságot. Takarók és kinin... Nem érdekelnek.

- Ön ezzel a véleményével nevetséges - felelte a leány azon az ideges, megvető hangon, amitől a grófnak minden vére a fejébe szállt dühében. - A felszerelés fontos tényező a harcászatban.

Sokáig hallgattak, mert a gróf nem akarta őszintén kimondani, hogy kissé kusza előtte a sok ellentmondó adat, ami a leány családjáról eddig tudomására jutott.

- És Bungur oázisból merre veszi az útját? - kérdezte végül Miss Elsworth-öt.

- Ez igazán nem az ön gondja, Sir. Inkább azzal törődjön, hogy mi lesz nélkülem a katonákkal? Mert eddig én vezettem őket.

A gróf nyelt. Kétségtelen hogy ez a leány vagy kétszer egészen jól közbelépett.

- Majd csak elvergődünk valahogy magunk is - mondta végül, és tisztogatta a monokliját. - Természetesen mindig készséggel segítségére leszek, ha kíván valamit.

- Köszönöm. Bungurban ott lesz a poggyászsom, és akkor igazán nem szorulok önre. Bérelek karavánt.

Ezután hallgattak. Előttük hatalmas porfellekben, rendetlen összevisszaságban torlódva haladt ember, állat, szekér, páncélautó, pokoli zsvajjal, mint egy visszavonuló, vert hadsereg.

Távolban feltűntek Bungur oázis első fáai...

2.

Koszorús helység volt ez az oázis. Néhány pálma, egy-két kecske, húsz-harminc, nagyjából vén tuareg élt itt, a Szahara forró portengere közepén, egy legyekkel, rovarokkal zsúfolt, fülledt oázisban. Renoir főhadnagy kirántotta kardját, és katonásan kiáltotta:

- Halló! Álljunk meg! Vezényeltem, kérem! Na mi lesz? Hé, ne hajtson rám azt a szekeret!

Kezdték megállni. Mert nem egyszerre álltak meg. Először csak „kezdték” a megállást, e hosszadalmas manővert úgy hogy elől néhányan hallották a kiáltást, és megtorpantak, a többiek viszont nem hallották, és belebotlottak az elől menetelőkbe, és összegabalyodtak velük, végül egy verekedő, veszekedő csomóban megtorlódott a menet.

Akkor álltak.

A marsall odaléptetett lován a konflishoz, és közölte a gróffal, hogy a hadak élén hajtasson be az oázisba, mint a sereg vezetője.

Strudl úr tehát az élre került Dirndellel, a pisztonos rákezdett egy igazán remek indulóra és ki tudná azt egy oázisban, hogy az Álarcosbál című operában előforduló francia négyesből? És kezdetét vette a bevonulás.

Egy vén arab, hosszú, ősz szakáll görnyedezve eléjük jött. Tisztes távolból követte őt a falu teljes lakossága néhány kecske, több kutya és három meztelen kisgyerek.

A vén arab hajbókolva közeledett a tiszthez. Most érezte először Sir Yolland, hogy mit jelent ez a szó: „hatalom”. Maga sem tudta, miért pirul el, és mi az a jó érzés, amivel a konflison ülve a vén arab érthetetlen karattyolását hallgatja.

Talán egy őst valamikor így fogadták hadai élén Közép-Amerika bennszülöttei.

Az oázisok népe nem lelkesedett az uniformisért. Egyszer csak jönnek adó miatt, és elviszik az embereket dolgozni, vagy kivágják a fákat, és erődöt építenek...

A gróf odadobott néhány frankot a falu vénjének, és a kocsi odább gördült. Bevonultak az oázisba. Néhány vályogház, egy ütött-kopott postaépület, „vendéglőnek” kinevezett, istálló-forma kunyhó, amely kéthavonként ellát egy-két átutazót hosszú időre féreggel. Ki jár erre? Vásárosok, akik Marokkóba igyekeznek egy-egy katonai fuvar, valami házaló, aki törzstől törzshöz vándorol, és olykor oroszánvadászok akik jólétet, bőséges borraivalót jelentenek.

De ma nagy nap van, hatalmas idegenforgalom. Hiszen a vályogból készült vendéglő előtt kis piros túrakocsi áll. Ismét beértek egy autós embert!

A katonák összevissza sátrakat állítanak letelepsznek, főznek, a kocsikból nem fogják ki az elgyötört lovakat, szóval, sohasem látott módon táboroznak.

- Pardon - mondja tapintatosan Strudl úr, miután „szabad”-ra állította a zászlót. - Nem kaptam még meg a fuvar...

A gróf a zsebébe nyúl és szó nélkül fizet. A kocsis megemeli a kalapját, és utasa mögött szintén az ivóhelyiségbe lép.

Egyetlen asztal van itt mindössze, a hozzávaló hosszú paddal azonfelül csak gyékényen lehet ülni a földre. Az autós ember éppen olvas. Most feláll, és udvarias mosollyal meghajol. A kék overallban van most is, csuklóján arany karóra.

- Sir - mondja a leány - bemutatom önnek a legutóbbi kitűnő tanácsadóját, Mr. Gulivert. Ugyebár ez a neve?

- Joliot Guliver, szolgálatára.

- Örülök - mondja a gróf. - Köszönöm a jó tanácsát. - De hová kell leülni itt?

- Bizony el kell túrniük a társaságot, mert ezek az oázis-nagyvendéglők nincsenek ilyen világvárosi forgalomra berendezkedve.

Leültek a hosszú padra. Strudl úr távolabb, az ablaknál állt, és a fal mellé támasztva ostorát, a párkányra kitett valami zsíros csomagot. Egy fél liter vörösbort rendelt hozzá. Ott ivott azután csendesen.

Guliver úr nem volt tolakodó természet, könyvébe mélyedt, és nem zavarta a két vendéget. Rövidesen jött a marsall is Durien és Renoir kíséretében, szintén megismerkedtek a fiatal-emberrel, és a nagy pad, mint valami vasúti váróteremben, egyik végétől a másikig megtelt. A vendéglős csak vörösborral szolgálhatott. Senki sem mert itt mást rendelni. Egy katona behozta számukra az ennivalót. Mr. Wilkie jelent meg.

- Kérem, kinin csakugyan van, a postahivatal tartja valami veremben, és nyomban felrakják. De takarót és általában néhány szükséges utánpótlást nem kapni.

Komoran ültek.

- De hiszen - mondta a gróf, és szivarra gyújtott - errefelé mégiscsak megfordulnak átutazók, kell hogy ilyen egyszerű cikket tartsanak.

- Nincs semmijük.

- Pedig takaró kell! - mondta a leány határozottan.

A tiszték kétségbeesetten néztek maguk elé.

- Azt hiszem - mondta Renoir hadnagy -, mégiscsak be kell itt várnunk valakit, aki Ain-Sefrába megy.

Most meglepő dolog történt. A leány odafordult Mr. Guliverhez:

- Nincs valami jó tanácsa?

A fiatalember letette a könyvet.

- Igazán egyszerű az ügy. Bizzanak meg engem, hogy vegyek takarót, mondják meg, hogy mennyi kell és öt perc múlva rendelkezésükre áll.

- Érdekes - jegyezte meg a gróf -, nagyon hálásak lennénk, ha százötven takarót szerezne, de nem hiszem...

A fiatalember mosolyogva kiment. Egészséges, nagy fehér fogai voltak. A leány összeráncolt szemmel nézett utána:

- Ez szerez takarót - mondta meggyőződéssel.

- Miből gondolja? - kérdezte a gróf.

- Nem tudom. De ez olyan, hogy szerez!

A gróf lassanként belenyugodott abba, hogy Miss Elsworth(?) időnként titokzatos, szeszélyes és népies.

Most azonban helyesen jósolt. Guliver úr öt perc múlva visszatért.

- Már rakják fel a takarókat - mondta. - Nem valami jó minőség. Pásztoroknak való áru. Mindössze száznegy volt raktáron, mert ezek szegényesek áru dolgában. Egy évre való készletüket adják el.

Csodálkozva néztek az autós emberre.

- Valami... titok?... - kérdezte erőltetett mosollyal a gróf, mert gyűlölt mindenféle kíváncsiszkodást - ha nem titok, akkor megmondhatná, hogyan jutott hozzá?

- Egyszerűen: Kértem takarót, és adtak.

- Nekünk miért nem adtak?

- Mert a katonák sokszor kincstári bonnal fizetnek, ami jó pénz, de el kell menni vele a legközelebbi zászlóalj-parancsnoksághoz. Ezt a bennszülöttek nem szeretik, tehát ha egyenruhát látnak, akkor mindenre azt mondják, hogy nincs. De én pénzt vettem elő, és civil vagyok, nekem boldogan adták el a raktárukat, sőt szerintük Allah küldött, hogy bőséget hozzak rájuk a roppant vásárlással.

A tiszték az étel fölé hajoltak buzgón. Mr. Wilkie kisompolygott, és a gróf sokáig bámult a szivarjába.

- A Kongó mellett nem ilyenek a bennszülöttek, Mr. Durien? - kérdezte a lány kissé epésen. De mielőtt még a százados felelhetett volna, egy mezítlábas arab gyerek lépett be.

- Mamzel Anette Lorion számára napok óta levél van - és behozta.

- Én vagyok! - vette át a levelet a leány, és amikor a gróf meghökkent, elhült arcát látta, idegesen tette hozzá: - Megmondottam önnek, Sir, hogy ez az igazi nevem! Elsworth, az csak felvett név.

A gróf lesütötte szemeit, és mélyen elpirult.

A leány olvasni kezdte levelét. Kint a katonák éneklése felverte az oázis csendjét. Néhány hordónyi arab pálinkát vásároltak, potom pénzért, és most igen derült hangulatban voltak.

- Még egy levél van kérem. Egy tanárnő számára.

- Nincs közöttünk, azt hiszem - mondta a gróf.

- Én is azt mondtam, de azért muszáj megkérdezni. Szabály.

Mielőtt a fiú kiment, Mr. Guliver utána szól.

- Hogy hívják azt a tanárnőt?

Az arab betűzte az írást:

- Prof. Olivia Holland...

Most már elvették tőle a borítékot, amin Mr. Pidgin titkár kissé nehezen olvasható írásával ez állt: *Gróf Oliver Yolland*.

- Nekem szól az izé... a levél - mondta a gróf.

- Ön tanárnő? Prof. Olivia?...

Nem kapott választ, így azután dűnnyögve körülnézett, és elment, abban a hitben, hogy esetleg baja lesz, mert másnak adta ki egy hölgy levelét. Sir Yolland levelét kézben tartva, úgy érezte, hogy ez az elviselhetetlen társas élet, ez az örökös együttlét ilyen... izé... ilyen mindennapi emberekkel nagyon megviseli.

Azután felbontotta a levelet, amely Pidgin titkár városházi múltját jellemezte:

Sir!

Távozása után a tőzsde továbbra is bizakodó volt. Másnap felkeresett a hotelban egy úr, akit Önnek igen régen nincs szerencséje ismerni; bizonyos Livingstone nevű olajkutató. Goromba módon közölte velem, hogy Ön ellen gyalázatos csapdát terveznek, és csak azért látogatott meg, hogy kijelentse, neki semmi köze ehhez, ő rablókkal nem szövetezik. Felszólított, hogy közöljem a gróf úrral: Minden eszközzel küzdeni fog, hogy az Ön elsőbbségét, Sir, kétségbe vonja, és vállalkozását lehetetlenné tegye, de a banditák esetleges túlkapásaihoz nincs köze. Felajánlja továbbá a békét, ha Ön, Sir, bizonyos földekről lemond, amelyek az ő petróleumleletét megközelíthetlenné teszik. Ezzel távozott. (Köszönés nélkül.) Bár tudom, hogy nevezett látogatót Ön nem ismeri, Sir, hivatalból közlöm fentieket. A detektíviroda, amely figyeli Lord Harlingtont, jelentésében közli, hogy Lord Harlington érintkezésbe lépett egy Szokoloff nevű oroszral, aki nemzetközi kalandor. Harlington Szokoloffal együtt nyomtalanul eltűnt Marokkóból. Valószínű, hogy elindult Szenegálba, az Ön nyomán. Phips értesített, hogy Jácint lovat csak Johnson lovagolhatja Epsomban, mert Kirlow zsoké beteg. Legfontosabb: a rendőrség figyelmeztetett, hogy egy elfogott rabló vallomása szerint Biskra, a bandita, az Ön nyomában van, Sir.

Csatoltan átszámaztatom nevezett rabló leírását (A. és B. alatt mellékeltem körözüvényt, valamint újságcikkek formájában). Forster lapjai megírták, hogy Ön kalandos vállalkozást kísérel meg, és a lapnak módjában lesz olvasóit erről tájékoztatni. Tudomásuk szerint Harlingtonnal, aki nagy reklámhajtás, Forster is elutazott. Utasításait várva, zárom soraimat, és maradok Sirnek.

igaz tisztelője,

Artur Pidgin
magántitkár

2. melléklet: A. és B. ajánlva

A gróf megélné magát:

- Az a fiú jöjjön ide. Sürgőnyt kell izé...

Mindenki tisztában volt vele, hogy rendkívüli hír állhatott a levélben, mert a flegmatikus gróftól még egy lázadás sem tette ennyire nyugtalaná. Néhány sort vetett a papírra és egy pénzdarab kíséretében odaadta a fiúnak.

- Sürgős.

A postás elszaladt.

- Mi áll a levélben? - kérdezte természetes szemtelenséggel megáldott hangján a leány, és mikor látta a gróf megbotránkozott arckifejezését, gyorsan hozzátette. - Jó, jó... Csak tartsa meg titkait, igazán nem érdekelnek.

Sir Yolland sóhajtozva távozott. Mit lehet tenni? Ez a nő úgy beszél vele, mintha táncpartnere lenne ötórás teákon.

A katonák összeverekedtek a pálinka hatása következtében. Renoir kétségbeesetten szaladgált közöttük.

- De kérem, közlegény urak... Na, de...

A marsall méltóságteljes fellépésével kivont karddal akart rendet csinálni, de valaki mellbe lökte, hogy köhögni kezdett, és Durien sztentori hangon kiáltotta:

- Azonnal hagyják abba, mert nem tudom, mi lesz!

Nem is tudhatta, ilyen verekedésnél. Hörgés, pofoncsattogás, átkozódás, rohamkések villogása.

Oblath Jeremiás boldogan rakta ki sebészt műszereit egy viaszosvászon terítőre. Ilyen verekedés után csak akad egy kis műtét...

A főorvos is egészen részeg volt.

Sir Yolland egy pillanatra kijött a sátora elé. Azután újra visszament. Komoly gondolatok között ült az összecsukható kertiszéken. Most először nehezedett balsejtelem a szívére. Nem számított arra, hogy a katonasághoz nem elég az egyenruha és a szurony. Fegyelem is kell.

És mi lesz? Nyomasztó érzése volt. Talán csügged? Meghátrál az út elején? Nézte a földet, szívta a szivarját, és a sátor sötétjében látta azt a vaskesztyűs, hatalmas bajuszú hőst, aki a kék szalon faláról szokott ránézni: a „Hódító Yolland”. A goromba ember kiverte Afrika északkeleti partjairól a portugálokat, és kinevezte önmagát az angol király helytartójának. De ez nem a tőzsdén kezdte...

Libbent a sátor függönye, és belépett rajta a leány. Ijedten állt.

- Mondja! Még mindig nem látja, Sir, hogy a vezetők tehetetlenek?!

- És... ha látom?

- Miért nem csinál rendet? Így nem juthat el az út céljához!

A gróf vállat vont.

- Intézkedett a poggyásza miatt? - kérdezte aztán.

- Mi?... Most ne az én poggyászzal törődjék, hanem menjen közéjük, és állítsa helyre a rendet.

A gróf csendesen ingatta a fejét.

- Nem.

Kintről félelmetes csatazaj hallatszott. Egy lövés is dördült. Durien lőtt a levegőbe, de oda sem figyeltek. Bayonne altiszt rendet akart csinálni, de betörték az orrát. Csak akkor lett rend, amikor egy katona pofon ütötte a Levegő Ördögét, mire Izabella örvezető mint egy anyatigris vetette magát közéjük, és megjelent King Roswang is, kezében egy fél szekeret tartott, amit hamarjában letört.

Két perc múlva nem volt verekedés. Aki tehette megfutamodott, aki nem volt elég serény, azt az örvezető csodálatos asszonyi ösztönével könnyedén knockoutolta, és King Roswang hitvese oldalán egész sorokat döntött le a fél szekérrel.

Sir Yolland kilépett a sátorból. A csata visszatérő utórezgéseit már leszerelte a marsall, Durien és a többi felettes. Néhányan még hangosan vitatkoztak, ezeket lecsendesítették.

- Kérem... - mondta nyugodt, hűvös, de jól hallható hangon a gróf. - A legközelebbi rendbontásnál a teljes csapat kétnapi fizetését levonom.

- Hohoóó! - mondta Toutain.

- Tessék? - fordult feléje még hidegebb hangon a gróf. - Ha valaki más véleményen van, az akár nyomban elmehet. Itt én parancsolok. Ezentúl fékezze meg, aki verekedést kezd, gondoskodjanak, hogy az ilyesmi ne harapózzon el, mert a szavamat nem szoktam megmásítani.

És visszament a sátorba. Hiába, úgy látszik, valamilyen oknál fogva a grófot tisztelték. Senki nem szólt, és Fleur de Bac indítványt tett, hogy a legerősebb katonák, az őrzetők az élükön, alapítsanak tábori csendőrséget, és pofozzák fel, aki nem tetszik nekik. Ő nem bolond, hogy mások verekedéséért kétnapi jövedelmét elveszítse, és különben is az eszelős angolnak szerinte igaza van, így nem lehet viselkedni a sivatagban.

A tábori csendőrség megalakult. Figyelmes szemlélő azt mondhatta volna, hogy ezek az emberek itt eljártssák a természetben lezajlott átalakulást: hogyan kényszerítette a szükség és a tapasztalat az ősi vad hordákat, hogy átalakuljanak lassanként „hadakká”.

Polchon hadnagy lett a „csendőrség” parancsnoka, mert a vörös szakállas volt az egyetlen vezető, aki nemcsak szép szóval igyekezett a verekedők lelkére hatni, hanem néhány igen jól sikerült pofonnal is közbeszólt.

Oblath Jeremiás ült a műszerei mellett és várt. De nem jött senki. Kratochvill arra ment, és egy zsebkendőt szorított vérző fejére. A kendőt átítatta a vér.

- Hé! Közlegény! Jöjjön ide, megvizsgálom!

- Mi? Ugyan hagyjon az ilyen marhaságokkal.

- De ember! Hátha műtétre van szükség! Nem akarja, hogy segítsek magán?

- Dehogynem. Igazán adhatna egy pofa bagót...

3.

Mikor Sir Yolland visszalépett a sátrába, egy lázasan csillogó szempár nézett rá a sötétből.

- Igen! Ilyennek kell lennie! Sir! Ön nagy ember.

- Én... - felelte és legyintett, de azért jólesett neki.

Kopogtak.

Ez csak Wilkie úr lehetett, mert kizárólag ő tudott kopogni a gróf sátrán, mielőtt belépett. Kiválthatott volna egy elsőrangú szabadalmat, ezzel a megjelöléssel: „Találmány, amely sivatagi táborozásoknál megrögzötten jól nevelt emberek számára lehetővé teszi az udvarias érintkezés szokásainak alkalmazását.” A kövér kis szervező ugyanis készített magának egy fadarabot, amire dróton függő ólomgolyót erősített, és ha azt megrázta, akkor a fához ütődő ólom tökéletes illúzióját nyújtotta annak, mintha valaki a sátor előtt kopogna.

- Sir - szólt Mr. Wilkie belépve -, alkalmaztam valakit, és utólagos beleegyezését kérem.

- Kit és milyen minőségben?

- Mr. Gulivert, sivatagi szaktanácsadónak.

- Vissza kell csinálni - mondta gyorsan a leány. - Az egy veszélyes ember!

- Bocsánat - felelte udvariasan a szervező -, de nem hittérítőnek alkalmaztam, és így a szelíd, ártalmatlan egyéniség nem előfeltétel.

- Ha megengedik, hogy én is hozzászóljak - vetette közbe a gróf, aki eddig a szamovárjával bíbelődött -, azt hiszem, indokolt lenne, ha Wilkie úr részletesebben indokolná eljárását.

- Sir - kezdte a kövér -, néhány tünet után arra a megállapításra jutottam, hogy felvonulásunk körül többrendbeli mulasztás történt. E mulasztások tekintetében Mr. Guliver olyan ötletes-ségről tett tanúságot, hogy úgy éreztem a jövőben is hasznát vehetjük.

- Mi?! - kiáltotta hisztérikus gyorsasággal Anette (Elsworth? Lorion?...) - talán ő adott teaestélyt, hogy elmaradjon a zendülés? Ő állította meg az első autóst, mikor úgy volt, hogy kinint kell szerezni? Őt követi osztatlan lelkesedéssel a sereg, vagy engem?

- Kérem, Miss... Miss... Szóval kérem, én nem csorbítom az ön érdemeit, és elismerem, hogy nélkülözhetetlen seregünk éléről... de ez az úr praktikus...

- Ön a marsallt is praktikusnak találta és a többi vezetőt is, ön praktikusnak találta az ötszáz gumikesztyűt, az ötven rakettet, a hetven tucat biztosítótűt és ezer darab patent nyakkendő-rögzítőt halcsontból.

Mr. Wilkie elsápadt, és becsületében mélyen megsértve kiáltotta:

- Esküszöm, hogy a nyakkendő-rögzítőről nem tudtam! A gumikesztyűt vállalom, a teniszütőt eltűrtem, a biztosítótűről is értesültem, de vegye tudomásul, Miss Elsworth...

A gróf közben elgondolkozva itta a teáját:

- Küldje ide azt az embert - mondta halkán -, majd beszélek vele.

- Csak nem akarja alkalmazni - kérdezte a lány gyorsan, és vészesen csillogó szemmel -, vegye tudomásul, ha ezt megteszi, akkor én nem megyek tovább magával!

- Hm... Eredetileg is úgy volt... hogy csak idáig... a holmija miatt... és...

- A holmimat azonban önök otthagyták a bőröndben az autó roncsaival. Elég nem szép! Felfért volna a konflisra. Most egy szál fészülőköpenyben, egyedül, itthagyna ezen a sötét rablótanyán.

- Kérem... Én azt hiszem, ha seregem elhagyta az oázist... ez nagyon biztonságos, rendes hely lesz...

- Egy szál fészülőköpenyben egy nőnek? Mindegy. Tegye azt, amit egy gentleman tesz ilyenkor.

Csakugyan nem lehet így... itthagyni, minden nélkül.

- És... Hová rendelte a holmiját?

- Ebben a levélben azt írja apám, hogy a garázsból elhozatta a bőröndömet, és utánam küldte Ideleszbe. Intézkedett, hogy a sivatagi gyorsáruszolgálat gépe ejtóernyővel ledobja!

- Kedves atyja közben kiszabadult a beduinok fogságából és hazatért? De hát akkor ön hová igyekszik?

Megrezdültek a pillái, de nyomban felelt:

- Mi?... Hát nem mondtam önnek, hogy anyám másodszor is férjhez ment?

- És melyik atyját sanyargatják a sivatagi hordák?

- Az édesapámat. A mostohaapám neve Elsworth, az édesapám Lorion... Lorion tizenöt év előtt adoptált.

- Saját édesapja adoptálta?

- Nem! Mondottam, hogy Lorion a mostohaapám! Istenem, hogy lehet ezt nem érteni! És ez az Elsworth adoptált, most pedig fogságban van, és az apám írt, hogy szabadítsam ki, a poggyász útban van...

A gróf sápadtan simogatta a homlokát, mert zúgni kezdett a feje. Kint zörgött a patent ajtókopogató és belépett a fehér fogú, vidám autós ember. Mr. Wilkie-vel. A leány villogó szemmel nézte.

- Foglaljon helyet - mondta a gróf, de a leány gyorsan leült az egyetlen szabad székre.

- Köszönöm - felelte Guliver: - Azt hiszem, így is jól megértjük egymást.

- Ha megenged egy kérdést: mi az ön foglalkozása, uram?

- Festőművész vagyok. Sivatagi tájakat festek.

- Úgy hallom, hogy hajlandó lenne segítségünkre lenni.

- Szívesen. Érdekel a kaland, és gazdag sem vagyok. Szívesen jutnék nagyobb pénzösszeghez.

- Szegény ember? Érdekes... - mondta Anette, és idegesen topogott a lábával. - Ehhez képest szép autót tart.

- Nem vagyok szegény. Most különösen, nem. Kiállításom volt Párizsban, annak a jövedelméből vettem az autót, és maradt még annyi, hogy festegessek a sivatagban.

Nyugodtan nézett a leány szemébe.

- Amint látom - jegyezte meg a gróf -, ért a katonai dolgokhoz.

- A szpáhiknál szolgáltam, tartalékos tiszt vagyok.

- És csakugyan Gulivernek hívják - jegyezte meg most a leány. - Ugyanis a tárcájában J. D. monogramot látok.

- Jules Daumier festőművész ajándéka.

- Igen?... - kérdezte gúnyosan elnyújtva. - Érdekes. Én azt hittem, hogy álnevet használ, és figyelmeztetem önt, Sir, hogy aki hamis nevet használ, attól óvakodni kell. Ne vegye rossz néven, de ami a szívemen, az a számon.

Az autós ember mosolygott.

- Kérem. Nagy tisztelője vagyok az őszinteségnek... Miss Lorion...

- Esetleg megpróbálhatjuk - tűnődött a gróf. Ismerek eseteket, mikor a hamis névhasználat dacára igen hathatós segítséget nyújtott valaki. Nálam jó ajánlás az álnév.

- Én nem megyek tovább a csapattal! - kiáltotta a leány, és felugrott. - Ó! Bárcsak itt volna a holmim! Akkor egy pillanatig sem kellene együtt maradnom önnel!

- Nem önt érte szerencsétlenség egy vörös kis kocsival az országúton? - kérdezte Guliver.

- De igen. És a bőröndömet a helyszínen hagyták lovagias segítőim.

- Igazán ritka szerencse - mondta udvarias lelkesedéssel az autós -, én arra jöttem el, és gondoltam rá, hogy a szerencsétlenül járt utas nyomában vagyok, ezért... felszedtem a bőröndjét! Itt van nálam minden holmija, a poggyásztartóra erősítve...

Ez knock out volt.

A leány csak most ébredt rá, hogy veszélyes ellenféllel került szembe. Ez precízen hazudik, mint egy gép, pontosan üt és talál, ha szembeállnak vele.

- Köszönöm! - felelte röviden, és a grófhhoz fordult. - Sir. Én nem megyek tovább önnel együtt. Figyelmeztetem azonban, hogy Biskra rablóvezér fő cinkosa, egy úri betörő, bizonyos Szokoloff, az ön nyomában van. Ez ebben a levélben áll, amit ma kaptam, és Isten engem úgy segítjen, hogy most nem hazudtam. - Elővette a levelet, és olvasott:

Szokoloff egy méter nyolcvan magas, feltűnően fehér, egészséges fogsora van, fekete haja, kissé sűrű, hosszas, ívelt szemöldöke, piros autót vezetett, amikor utoljára üldözték, és előszeretettel mondja magát tartalékos szpáhi tisztnek. Ajánlom magamat.

Bumm!

A knockoutolt visszaütött, és egyetlen csapással kiütötte győztesnek látszó ellenfelét. De ő már nem győzhetett.

Azután felvetett fejjel, nagyképűen kilibegett.

A gróf ránézett az autós emberre. Körülbelül egy méter nyolcvan magas volt, fekete, kissé sűrű, de hosszú szemöldökű, feltűnően egészséges fogú, és éppen az imént előszeretettel mondta magát szpáhi tisztnek...

- Mr. Guliver - szólt csendesen Sir Yolland -, pillanatnyilag, azt hiszem, nem vehetem igénybe szíves ajánlását. Elhatározott szándékom, hogy magam állok a csapat élére.

Az autós ember mosolyogva biccentett, és szintén távozott. Este volt. Az oázis néhány fája alig frissítette az elhasznált levegőt, amihez hozzájárult a kecskék és egyéb háziállatok szaga is.

Guliver egyenesen a postahivatalhoz ment. Ott találta a mezítlábas küldönc atyját, a postamestert. Félméteres újságmakulatúráján aludt. Felkeltette.

- Akarsz húsz frankot kapni?

Az arab legyintett.

- Professzor Olivia Holland sürgönyéről van szó? Most vitte el egy hölgy a másolatot. Harminc frankot adott. Külön tízet azért, hogy mondjam meg önnek, ha jön: a sürgönyben nincs semmi fontos, és tisztelteti.

A fiatalember dühösen csapta a földhöz a cigarettáját... A sürgönyben különben ez állt:

Ha Kirlov beteg, Jácintot Epsomban nem nevezzük, Johnson rossz zsoké.

gróf Yolland

Tizenegyedik fejezet

1.

Reggel már a „tábori csendőrség” intézkedett az indulásnál. Így valahogy hamarabb és rendezetlenebben készültek el. Sir Yolland megjelölte a térképen a megtett utat. A műút még továbbmegy a sivatagban, és a legközelebbi oázis előtt véget ér. De a térkép alapján az a megjegyzés áll, hogy az utat kétezer kilométeres vonalon kijelölték cölöpökkel, így tehát hosszú ideig elég, ha egyszerűen a cölöpök után haladnak.

Strudl úr befogta a lovát, és amikor a gróf kilépett a sátorból, már ott állt a negyvenfokos melegben, szürke cilinderében, amelyet nyomban megemelt:

- Elvihetem valahová a nagyságos urat?

Ezt mindig megkérdezte, és miután Sir Yolland bólintott, majd beült, lecsapta a zászlót. Az autós ember a vendéglő küszöbén ülve éppen reggelizett, és üdvözölte a hódítót.

A leány hol van?... Hm... Mit keresi? Bizonyára marad. Voltaképpen örülnie kellene, hogy megszabadult tőle.

- Az önagysága nem jön? - fordult hátra a bakról Strudl úr.

- Nem - feleli a gróf. - Csak eddig jött.

- Wirklich kár - mondja leereszkedő nyájjassággal, mert Sir Yollanddal szemben nem volt gögös. - Kedves személyiség voltak... Hó! Hóóó... Dirndl! Du vertluchter Narr!...

Szeles, bolond teremtés, nekirohan a Szaharának... Az bizonyos, hogy sokat hazudik, és nem a legtisztább szándékkal tart vele. Azért mégiscsak szívvel-lélekkel itt volt a bajban. De valószínűleg az első alkalommal elemelte volna a vörös aktatáskát a kutatás eredményeivel, a térképpel és valószínűsítő adatokkal. Lehet, hogy ez a fehér fogú, egy méter nyolcvan magas autós, aki előszeretettel mondja magát szpáhi kapitánynak, ez is a vörös aktatáskára les. No mindegy. Ő majd vigyáz.

- Mehetünk, Mr. Strudl.

- Azt ne tessék mondani. Csak nevezzen engem a nagyságos úr Herr Josef Strudlnak. Vagy ahogy Hietzingben hívtak, mert vagyok odavalósi: „Der Strudl Pepi...” Így hívott a sok szép lán, amikor még észrevettek. Hó, du zau!... Bocsánat, ez a lónak mondtam. Géma! Dirndl!

Houben, a pisztonos rázendített az Aidára, és elindultak.

Mr. Wilkie külön nyolc arab suhancot is bérelt öszvérhajtónak, Goghur vezetésével. Goghur fegyverforgató férfi volt, és egy görbe kardot is viselt, amellyel valószínűleg az asszonyokat szokta időnként megverni.

A menetelés komoly szakasza csak most kezdődött. Már nem volt műút a lábuk alatt, és a forróság is egyre nőtt.

Ahogy az út egyre fárasztóbb lett, lassan felbomlott a rend. Végül a puskájukat többen a kocsira rakták, kabátjukat vállra vetették, és rendetlen csoportokra oszolva mentek.

A kijelölt útszakasz felét sem tették meg, amikor már pihenőt követelt a legénység. Hangosan zúgolódtak. Vitatkoztak a tisztekkel. Végül is a marsall táborozást vezényelt. A gróf szivarozott, és nem szólt semmit. Kissé hiányzott neki a leány. Nem volt senki, akivel beszéljen. Az a bolondos, tiszteletlen, gyanús teremtetést valahogy megszokta. Eh!... Csak nem hiányzik?

Nem. Jobb így.

Napközben, ha táboroztak, a kocsiban maradt. Ennek kétféle előnye volt. Részint a felhajtott ernyő árnyékot adott, részint nem kellett a tisztjeivel érintkeznie. Kissé utálta hadait. Ingujiban, kiáltozva, rendetlen összevisszaságban ültek. Nem! Ezek nem katonák. Ez katonaruhába öltözött söpredék. Ez a sereg sohasem lett volna képes arra, hogy kiverje a portugálokat valahonnan. Hacsak nem a kocsmából.

A másik arisztokrata, Strudl úr, a kocsi hágsóján ült és evett. Olykor a sárhányóra dőlve aludt, de sohasem érintkezett a katonákkal. Ebéd után Sir Yolland egy szivart nyújtott át, amire kocsis azt mondta, hogy „Tanksén.” Nagy élvezettel levágta a végét, rágyújtott, és behunyta szemmel eresztette ki az orrán a füstöt. Nem beszélgettek, de jól megértették egymást, egy elsőrangú úr és egy elsőrangú szolga.

Tüskölés hallatszott. A kis vörös kocsi vágott el mellettük, vigyázva, hogy ne ütközzön a cölöpökhöz. Rövidesen eltűnt a homokhullámok mögött a furcsa autó és Guliver úr, aki állítólag a közveszélyes Szokoloff banditával azonos.

- Mit szól ezekhez... a... katonákhoz... kedves Strudl - kérdezte a gróf a hágsón ülő kocsist.

Egy kis dohánydarabkát köpött le az ajkáról, megtörölte a homlokát, és csak ezt mondta:

- Déz ganze Gsindl gehört nach Stanhof...

Steinhofban, Bécs környékén, az állami elmeógyógyintézet volt.

2.

Másnap az elágazáshoz értek.

A cölöpök egymástól eltávolodva kétfelé váltak. Egy sor erre, egy sor arra. Az eltérés szöge azonban nem volt olyan éles, hogy eldönthették volna, melyik a délkeleti, mert az út hegyes-szögben távolodott. A gróf sátrában a marsall, Durien százados, Renoir és Polchon főhadnagyok, valamint Wilkie úr ültek a térkép körül.

Sir Yolland hallgatta a tanácskozásukat, de nem szólt bele. Ült a tábori széken, és egy vékony pálcát rezegtetett csizmái között, a porba bámulva, közben néha szívott egyet a szivarján, megigazította a monokliját, és látszólag oda sem figyelt.

- Rajta, uraim! - mondta lelkesen Durien. - Határozzuk meg az útirányt.

- Csak tessék - bízta a marsall -, nem szeretném, ha úgy éreznék, hogy a hatáskörébe avatkozom.

- Ó, kérem! - felelte udvariasan Durien. - A végső intézkedés joga az öné, akit mindannyian tisztelünk. Ön parancsol.

- Nagyon helyes - bólogatott a marsall, és katonásan odaszólt Renoirnak -, főhadnagy úr! Határozza meg az útirányt.

- Hát, kérem. - mondta Renoir, és megnyalta ajkait. - Szerintem Szudán felé az utunk kifejezetten délkeleti... Nem gondolja? - fordult Polchonhoz.

- Én mindenben alávetem magam feletteseim parancsának - felelte tőle szokatlanul alázatosan a vörös körszakállas hadnagy, aki gondoskodott, hogy a sátorban a bagó, a pálinka és a vöröshagyma szaga egy pillanatra se legyen elviselhetőbb.

- Ugyan, mire való ez az udvariaskodás?! - mondta most kordíálisan a marsall. - Tisztek vagyunk, akiknél a rangkülönbség szolgálaton kívül alig fontos. Csak rajta, gyerekek, csak fesztelenül, csak határozzátok meg, kérlek alássan, az útirányt, mintha itt sem lennék.

- Hát, kérem... - szólt Durien nagy lélegzettel. - Most körülbelül itt vagyunk - és odabökött a térkép egy pontjára. - Nem?

- Dehogynem - nyugtatta meg Renoir -, ha ön mondja, akkor úgy is van.

- Ön szerint tehát - fordult Renoirhoz - erre kell menni, vagy erre?

- Kérem, én nem mondtam semmit! - tiltakozott a hadnagy. - Én még csak figyelek, én várom a parancsot, én nem vagyok olyan nyegle, hogy itt útirányt szabjak.

Úgy nézték néhány másodpercig a térképet, mint tanácstalan orvostudósok egy különlegesen nagybeteget.

- Szerintem - vélte Polchon - leghelyesebb, ha továbbra is a marsall bölcs utasításaira bízunk magunkat.

- Nevetséges - jelentette ki Podvinecz marsall -, hogy minden csekélységgel a legfőbb parancsnok foglalkozzék. Talán csak meghatároznak nélkülem egy útirányt?!

- Szerintem... Szóval... azt hiszem, dobjunk fel egy pénzdarabot - vélte Polchon -, és ha fej, akkor erre megyünk, ha írás, erre.

- Ez sem rossz - jegyezte meg bátortalanul Renoir, és Durienre nézett.

- Nem akarom a haditanácsot zavarni - szólt közbe most Sir Yolland -, de esetleg könnyebb lenne a délkeleti irányt egy erre a célra szolgáló iránytűvel meghatározni. Nem?

- Úgy van - bólintott mosolyogva a marsall, mint aki idáig hiába várta ezt a helyes választ, amit ő régen tudott, csak kíváncsi volt, hogy más is rájön-e. - Látják kérem, csak gondolkozni kell, ahogy Sir Yolland tette. Vegye elő, százados úr, az iránytűjét, és állapítsák meg a helyes utat.

A százados arany vállrózsával ellátott, gyönyörű vörös zubbonyához nyúlt, és tétován, lassan előhúzott a zsebéből egy piskótatekerceset. Szigorúan, kissé ijedten nézte, majd ismét visszahelyezte a téstát zubbonyába.

- Iránytű? - mondta azután. - Úgy hiszem, letettem valahol. A főhadnagy úr lesz szíves Addig kölcsönadni a magáét...

- Kérem, nekem nincs iránytűm - mondta Renoir gyorsan - Az én felszerelési tárgyaim között nem volt.

- Na, ez szép! - mondta megbotránkozva a marsall. - Katonatisztek iránytű nélkül. Ilyen csodát is megél az ember.

A gróf Wilkie-re nézett de az lesütötte a szemét, és az ajkát rágta.

- Látom már - mondta Durien és Renoir felé megvetően Polchon -, hogy egyetlenegy rendes ember van közöttünk, a sereg lelke: a marsall úr. Kénytelenek leszünk szégyenszemre kölcsönkérni az iránytűjét.

Kínos szünet következett.

A marsall felfújta magát, és rendjeleit tapogatta. Végül röviden így szólt:

- Egy marsall nem arra való, hogy az iránytűt őrizze! Mindenre nem gondolhatok.
- Pedig - tűnődött félhangosan a gróf - a patent nyakkendőroögzítőt hiába helyezük a térképre... Nem alkalmas irány jelzésére...

Miután igen nagy csend következett, felállt, szemébe nyomta a monokliját, és lassan szivarozva otthagya vezérkarát a sátorban. Csendes éjszaka volt. A katonák nagy része aludt, itt-ott hangzott beszélgetés, és a kocsilámpa fénye mellett a hágsón ülve, Strudl úr olvasott valamit. Távolabb egy burnuszos, tevés alak közeledett. Lehajtott fejjel, a bennszülöttek titokzatos, fehér leplébe burkolózva ült a tevéjén. Éppen a kocsi mellett ügetett, amikor a gróf odaért.

- Látja - mondta a gróf a kocsisnak -, ezeket csodálom. Nincs szükségük iránytűre és térképre. Úgy közlekednek a sivatagban, mint mi a nagyvárosok utcáin.

- És nem is fizet büntetést, ha szabálytalanul előz - felelte Strudl úr...

- Vajon mit forgathat a fejében, amikor így üget, egyedül a sivatagban - tűnődött a gróf. A beduin hátrafordult a tevéen és így felelt:

- Azt hogy vannak kiállhatatlan útitársak is.

Strudl úr felállt, és meglepetésében az ostort egyre a börtök mellé tűzögette. A gróf is meghökkent.

A tevés beduin Miss Morgenstern, Elsworth, Lorion Anna, Anette volt...

3.

Az autós férfi és a soknevű nő, mindég ez a kettő! Nyilvánvaló, hogy a csapatot kerülgetik. Látszólag egyik sem akar vele tartani, és ezért időnként mindenféle ürüggyel feltűnnek. A nő valamit kiáltott, a tevé letérdelt, és ő kiszállt a nyeregből.

- Nem akartam itt táborozni, hogy elkerüljem a közelségét, de ha már megszólított, itt is pihenhetek.

- Ha parancsol egy csésze teát... - ajánlotta a gróf.

- Köszönöm. Öntől semmit, Sir. Eléggé kimutatta, hogy mennyire terhére vagyok.

- Igazán téved. Csak szerettem volna tisztázni néhány homályos körülményt.

- Tudom hogy most megint azzal vádol majd, hogy nem mondok igazat. Ez a rögeszméje, Sir, ha nem haragszik. Olyan nyílt és egyenes vagyok, hogy megfelelő hasonlat nem is jut az eszembe. Nem tudok hazudni, higgye el.

- Ez bizony - hagyta helyben a gróf -, épp ezért nem helyes, hogy mégis lépten-nyomon megteszi. Igazán sajnálnám, ha rossz néven venné...

- Kérem... kérem... nem fontos, hogy mentegetőzzék - legyintett Anna.

A gróf biztosítani akarta, hogy ilyesmi esze ágában sincs, de a leány máris elkezdett füttyörészni.

Neveletlen!

- Hogy halad az útja? - kérdezte azután könnyedén.
- Köszönöm. Lassan, de biztosan.
- Biztos, hogy lassan - javította ki a lány.
- A katonaság sohasem rohan. A fő, hogy egyenletesen, folytonosan haladjon.
- Úgy. Tisztában van azzal, hogy helyzete vigasztalan, kilátástalan, életveszélyes, nevetséges és céltalan?

Sir Yolland néhány másodpercig szomorúan tisztogatta a monokliját.

- De egyebekben kielégítő? - kérdezte végül.
- Ne tréfáljon, Sir. Azért jöttem ön után, mert veszélyben van.
- Hm... És mennyiben fenyeget veszély?
- Ön e pillanatban a világ legszörnyűbb sivatagának kis híján a közepén áll, egy csomó gyanús alakkal. És egy nincs az emberei között, akinek sejtelve lenne arról, hogy mi az a sivatag, menetelés, merre kell menni.
- De kérem... csupa gyarmati tiszt.
- De Sir! - kiáltott a nő, és összecsapta a kezét. - Még mindig nem látja, hogy az egyetlen ember ebben a társaságban, aki valamennyire katonának számít, az maga?!
- No de a marsall, a százados...
- Hát nem gondolt még arra, hogy esetleg szélhámósok furakodhatnak a közelébe?

A gróf zavartan pislogott.

- Ilyesmi néhányszor eszembe jutott - mondta azután és észre sem vette, hogy a nő által betöltött teát hörpinti önkéntelenül. - Miért nem szólt idejében? Mikor még egyszerűbb lett volna visszafordulni.
  - Mi? - kérdezte gyorsan, a hazudni készülők hangján, amikor nem is a kérdést akarják ismét hallani, csak időnyerés céljából vetnek közbe egy szót, hogy kitalálhassanak hirtelen valami valótlanosságot.
  - Miért nem szólt előbb?
  - Hogyhogy előbb?... Ja?!... Hát miért szóltam volna? Ön érthetetlen módon úgy viselkedett, mint aki nem hiszi vakon minden szavamat. De most figyelmeztetem: menjen vissza Ain-Sefrába, és béreljen vezetőt, mert...
  - Köszönöm, Miss Elsworth, Lorion. Lehet hogy igaza van és elpusztulunk. De egy Oliver Yolland gróf nem hátrál meg csapatával még akkor sem, ha ezek szélhámósokból rekrutálódtak.
  - És nem finnyás arra, hogy a környezetében ne legyen szélhámós?
  - Újabban kezdem hinni, hogy olykor egy szélhámós társaságát nehezen nélkülözi az ember.
- Mr. Wilkie ért oda.
- Sir, a tisztjei nem tudták eldönteni, hogy merre menjenek.
  - Teljesen mindegy, kedves Wilkie, csak egy a fontos: előre menjenek!

Anna Anette különös meglepetéssel nézett a grófra, hosszan, kutatóan, mint aki nem ezt várta, mintha más fajtájú embernek képzelte volna eddig...

Amikor a csapat továbbmenetelt a katonák csodálkozva látták, hogy a gróf mellett egy beduin ül a kocsiban, és az ajkát festi.

4.

Miután hajnalra sem érték el az oázist, nyilvánvaló lett, hogy másfelé kellett volna menniük. De itt is sok-sok karó van leszúrva sorban, tehát jelzik az irányt valamerre. Ha messzebb is, de oázisnak kell következnie.

De nem következett semmi.

És dél volt. A Szaharában, ahol a meleget nem úgy jelzik, hogy „árnyékban”, miután ilyesmi ott nincs.

- Ide hallgasson - mondta Izabella örvezető a szemüveges Kratochvill kárpitosnak (aki regényt ír). - Nekem ez az egész ügy nem tetszik.

- A vezetők valamit titkolnak.

- Nem értenek a vezetéshez.

- Ezt hiába titkolják, mindenki tudja. A regényemben előfordul egy ember, aki sofőr léteére jelentkezik pilótának, és csak madártávlatból konstatálja, hogy milyen nagy különbség van egy első vonalbeli vadászgép és egy kistaxi között.

Izabella egy rándítással feljebb csúsztatta vállán a puskaszját, és markáns, komoly arccal, gondterhelten nézte menetelő fiát.

- Azt mondom magának, Kratochvill, ez sivatag, és nem lehet viccelni velem ilyen forróságban. Tudni kell, hová megyünk!

- Attól még nem lesz hűvösebb.

- Az bizonyos - vélte Toutain, - hogy az egész ügy gyanús, homályos, és van valami benne, ami tisztességtelen. Elhíhetitek! Ha valaki tudja, hogy mi a tisztességtelen, akkor az én vagyok.

- Mondhatnak, amit akarnak! - kiáltotta Izabella. - Valamennyien hülyék vagyunk, ha hagyjuk, hogy az orrunknál fogva vezessenek a Szaharában! Én tudni akarom, hogy hová megyünk! Végre is én egy anya... - Meghökken, de azután gyorsan folytatta: - én egy anyagi természetű vagyok, aki nem lelkesedésből megyek itt, hanem pénzért. Jogom van tudni, hogy hová visznek!

- Ugyan, gyerekek - mondta Jordan, aki nagybögős volt, de a tangóharmonikán is jól játszott. - Hiszen cölöpök mellett megyünk, az azt jelenti, hogy erre út van, tehát valahová csak eljutunk.

- De mikor! - kiáltotta az örvezető. - Mert inni is kell ebben az átkozott hőségben, és cölöpből nem lehet vizet fakasztani.

A rend teljesen felbomlott. Mr. Wilkie alétan fekszik a vöröskeresztes kocsiban, egy emberhekatomba tetején. Oblath törzsorvos vizes kendőt rak a szívére, szeretné még hígított szalmiákkal is bedörzsölni a halántékát, de a gyógyszeres szekrényhez képtelen volt hozzáférni, mert hátizsákok és fegyverek torlasza zárja el. Köpenyét, zubbonyát mindenki szanaszét dobálja, és folyton vizet isznak.

A marsall kimerülten száll le a lováról. Renoir és Durien tanácstalanul állnak mellette. Polchon, mint valami vörös szakállas buldog, komoran rágja a pipáját, ritkás, barna fogai között. Goghur, a bennszülött vezető odamegy a grófhhoz, aki éppen kifizeti a konflist, és lesegíti Miss Annát.

- Uram - mondja -, beszélnem kell veled.

- Beszéljen, kedves bennszülött - feleli a gróf, aki modorát és stílusát sohasem változtatta meg, akár a tőzsde titkárával, akár egy arab bennszülöttel állt szemben.

- Uram. A halál árnyékában vagyunk. Bilmóból bármelyik karavánúton elindulva, huszonnégy órán belül oázist kellett volna találni.

- De hát hová vezetnek ezek a cölöpök? - kérdezi a gróf.

- A cölöpök, uram - felelte az arab -, igen sokszor jelezték már a halálba vezető utat. Vannak, uram, gonosz emberek, akik kihúzzák a cölöpöket a helyes irányból, és újra leverik őket hamis irányba. Napokig haladnak így egy karaván előtt néhány mérföldnyi távolságra, amíg ezeknek kifogy a vizük, az erejük, és végül kifosztják az áldozatokat.

Nagyon valószínűen hangzott mindez. A gróf egy szivart válogatott csendben a tárcájából. - Küldje ide azt a csontos, magas, barna arcú altisztet - mondta Goghurnak. Azután a leányhoz fordult. - Nem inna egy csésze teát?

Anna Anette megint úgy nézett rá, mintha nem ilyennek képzelte volna a grófot.

- Most a teán jár az esze?! Hiszen... hallhatta, hogy halálos veszélyben vagyunk! Mit akar tenni?

- Majd izé... hát majd kitalálunk valamit.

Távol a sötétben furcsa fényszóróvillanás hasított bele az éjszakába, és ismét kihunytt valamelyik domb mellett a kanyarodóban. Egy autó jár ott előttük...

Megjött a csontos, barna arcú altiszt: Izabella örvezető.

- Izé... kérem. Én többször megfigyeltem magát. Okos, erélyes ember. Hogy hívják?

- Cavelotti - mondta a hamis nevét Mrs. Roswang, a Levegő Ördögének anyja.

- Igen? Szóval olasz? Hát kérem, örvezető, azt hiszem eltévedtünk kissé.

- Tudtam!

- Igen? Leleményes. Szóval hát tévedni emberi dolog. De mégis jó lenne, ha a vízzel takarékoskodnának. Itt számítok a maga megértésére.

- Nem én pocskélok a vizet, kérem - felelte dacosan.

- Tudom. Azért kérettem, mert én itt... hát... megfigyelem az embereket. Maga... Mr. szakaszvezető, erélyes, okos és hűséges katonának látszik. Megért engem? Eddig nem volt fontos a rend, de most vigyázni kell. Bajban vagyunk. Bízom magában. Elmehet.

Sir Yolland nem tudta, hogy asszonnyal beszél. De nem járhatott volna el ravaszabbul akkor sem, ha tudja Mrs. Roswang titkát, és azt akarja, hogy Izabella örvezető ezentúl tűzbe menjen érte. Egy csoport katona éppen vitatkozott. Haragosan szidták a vezetőket, és a kétségbeesett Bayonne őrmestert rángatták.

- Beszéljen értelmesen - kiáltotta Toutain -, mondja meg a vezetőknek, hogy tiszta vizet akarunk a pohárba!

- Nem lehet embereket csak úgy a Szaharába hurcolni! - hadonászott az öklével Wolfram, a mozdonyvezető, és a többi fenyegető helyesléssel morajlott. - Csalók a vezetők.

- Aki tisztnek mondja magát, az konyítson a sivataghoz - dörögte a különben csöndes King Roswang.

- Csak te hallgass! - szólalt meg egy határozott hang, és King Roswang nyomban elnémult. Izabella őrvezető volt a közbeszóló, amint éppen odaért.

- Azt mondtam, elég legyen! - kiáltotta erélyesen, és szokása szerint nagyot csapott a mellkasára. - Ha valami baj van, az inkább a legénység hibája. Olyanok vagytok, mint a csürhe. Visszaélték a gróf úr jóságával.

Elnémultak a hirtelen változáson.

- Tudni akarjuk, hová vezetnek! - szólt közbe Fleur de Bac. Vesztére!

- Tudni akarja? - sipította az őrvezető. - Hát állapítsa meg a csillagok járásából, hiszen maga légiós. Meg az a mákvirág barátja is, akinek, sajnos, csak a fél pofáját verték le. Hát ha maguk légiósok, akkor mondják meg, hol vagyunk! Rajta! Na tessék! Légiósok! Ki áll a csapat élére?

Kissé elhallgattak. Duke of Roswang, a Levegő Ördöge megjegyezte:

- Azért disznóság...

- Hallgass, te taknyos, mert kapsz egy pofont - felelte egy meglepő szónoki fordulattal az őrvezető, azután harciasan körülnézett. - Én nem védem az állítólagos tiszteket - folytatta az őrvezető -, csak aszondom: a zsák megtalálja a foltját. Kvittek vagyunk. Akinek nem tetszik, az mutassa meg, hogy légiós volt. A Bilottey káplár, ha nem gazember, vezessen bennünket, vagy tessék, nézzen fel az égre Kratochvill, és jelölje meg az utat, mint jó sivatagi obsitos. Hiszen az irány a csillagokra van írva.

- Kérem, azt nem én írtam - mentegetőzött a kárpitos.

- Hát... mégis... - dünnyögte King Roswang - tenni kell valamit...

- Majd pont rád várnak ott ahol mást kell tenni, mint aludni, vagy a hasat megtömni - mondta az őrvezető, azon a mélységesen megvető, burkolt szemrehányásokkal terhes hangján amivel hitvesét szokta porig alázni. - Ide hallgassatok! Azt mondom, hogy a gróf úr jó ember, és jót akar velünk. A vizet osszuk be, igyekezzünk gyorsan és rendesen menetelni. Aki pedig azt hiszi, hogy szájalni és verekedni kell, annak itt vagyok én, jelentkezzen!

Befejezte, nagyot csapott a mellkasára, és várákozóan körülnézett.

De senki sem lépett elő.

Tizenkettedik fejezet

1.

Ezalatt a marsall sátrában szomorú és őszinte események játszódtak le. Mr. Wilkie jobban lett, és megjelent a társaságban. Eleinte némán itták a kávét, és a földre terített térképet bámulták, mint valami titokzatos szfinxet, amely tudja a nagy titkot, és egy arcvonásával elárulhatná. De nem tette.

- Miután innen indultunk - mondta Durien, ujjával a térképre bökve -, lefelé kell menni.

- Merre? - kérdezte Polchon.

- Erre - mutatta a százados.

Polchon egyszerűen megfordította a térképet a középpont körül úgy, hogy a Fokföld került Tunisz helyére.

- És most?

Durien meghökkent. A „lefelé” ellenkező irányba került, és „felfelé” lett.

- Uraim - mondta Mr. Wilkie -, vége a komédiának. Terítsük ki a lapjainkat.

Csendben ültek sokáig.

Elsőnek a marsall szólalt meg, mélyen lehajtott fejjel enyhén remegő szakállal, megtörten.

- Születtem 1879-ben, mint egészen kis csecsemő. A kies Szkutáriban látott meg a napvilág, amely azóta mit sem változott. Miután atyámat szabadon bocsátották, elhatározta hogy új életet kezd, és kivándoroltunk Amerikába. Amerika a pénz hazája, és lobogóját csillagok díszítik. Ez lett volna a kisebb baj. De anyám mosni járt, hímzéseket árult, és ezért szegények voltunk, sőt pincelakásban tengődtünk. Így lettem hegedűkészítő. Midőn atyámat szabadon bocsátották, elhatározta, hogy új életet kezd, és kivándoroltunk Guatemalába. Ezt az országot levélbélyegekről már régen ismertem. Guatemala kis állam de kiterjed a szélrózsa minden irányába, és éghajlata igen számottevő. Anyám ismét mosott és hímzést árult, míg én egy vasúti étteremben hegedültem, saját készítményemen. Így értem el a tizenhatodik életévemet már kora ifjúságomban. Miután atyám kiszabadult, elhatározta hogy új életet kezd, és kivándoroltunk Hondurasba. Honduras lakosai különböző életkorúak, földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoznak. Így kerültem a katonasághoz. A hondurasi véderő akkoriban sürgős átszervezésre szorult, mert az államnak még nem volt hadserege. Megbízást kaptam egy fontos fegyvernem bevezetésére, amelyet Hondurasban még hallásból sem ismertek.

- Miféle fegyvernem volt ez? - kérdezte Mr. Wilkie.

- Katonazenekar - suttogta lehajtott fejjel. - Én ugyanis tamburmajor vagyok... - A drámai szünetet mély sóhaj követte. - Így volt, uraim. Miután atyám kiszabadult, nem folytatta régi életét. De újat sem kezdett. Tetemét örök nyugalomra helyezték. Így tört ki a forradalom amely máról holnapra szinte egy csapásra mit sem változtatott a sorsomon. A forradalmat leverték, és én megjelentem az elnöki palotában, az éhező utászzenekar nevében. Ám az elnök méltósága éppen lejárt, és az ország játékszabályai szerint megszakítás nélkül senki sem lehet kétszer elnök. Kerestek valakit, aki a forma kedvéért rövid ideig betölthetné ezt a tiszteletet, hogy

a régi elnök ismét átvehesse a hivatalát. Így történt hogy magamhoz ragadtam a hatalmat, kikiáltottam a diktatúrát, marsall lettem, és bevezettem a kötelező népoktatást.

- Mennyi ideig volt elnök excellenciád?

- Öt teljes percig, uram...

Nagy csend volt.

- Azután - folytatta a marsall - eljárásomat gáncsolni kezdték. Az elnök ellenségei üldöztek, és amikor az újabb forradalom diadalra jutott, meg akartak ölni. Éjszaka kiugorva az ágyamból, egy szál zongorakivonattal hagytam el az országot, de rövid uralkodásom emlékét ma is áldással emlegeti a nép. Lakóházamról, megemlékezik a Bådeker, Honduras történelmi látványosságai között, és turisták látogatják. Mit mondjak még? Egy művész a lovasszobromat tervezte meg két év előtt. Sajnos, később ez a baja elhatalmasodott, és dühöngeni kezdett. Ítéljenek, uraim: ez az én hiteles életem története, középiskolák számára... A többi már a száműzött elnökök sorsa: Egyiptomban állomásfőnök lettem. Oranban kottamásoló, végül a marokkói kaszinóban játékvezénylő a bakosztagnál.

- Krupié! - álmétkodott Mr. Wilkie.

- Nyert - bólított rá a marsall. - De hát oly mindegy, ha az ember száműzött! A Mammuniában laktam, de miután a kaszinó feloszlott, és innen is száműztek, nem volt hajlékom... A londoner megengedte, hogy az emeleti poggyásraktár egy kényelmes bőröndjébe átmenetileg beköltözzem.

A kövér szervező sűrűn bólogatott, és Podvinecz marsall folytatta.

- Itt aludtam száműzetésem keserű álmát. Ha egy vendég rövid időre elutazott, de megtartotta a szobáját, alhattam üres lakrészében, keskeny kanapéján. Sőt borotválkozhattam is, ha terebélyes szőrzetem ezt indokoltá tette. Így kerültem Durien százados bérleményébe, ahol ön, igen tisztelt uram, felkeresett. A többit a százados úr...

- Elsősorban talán azt kell bevallanom, hogy nem vagyok százados - kezdte Durien -, és talán az is érdekli önöket, hogy Durien sem vagyok.

- Mi volt tehát, mielőtt beállt ide katonának?

Durien sokáig hallgatott, és mélyen lehajtott fejjel mondta:

- Hölgyfodrász...

A Szaharában...

- Durien úr igazi neve Felix Brommel - szólt közbe a marsall -, és már kora ifjúságában egy angol nemesi családot borotvált az apja. Így került a gyermek Brommel Marokkóba. De megvonták a képezését, mert egy saját találmányú hajfestőszert alkalmazott.

- A couleur varies... - motyogta Felix...

- A készítmény még némi tökéletesítést kívánt volna - folytatta a marsall - de a türelmetlen feltaláló idő előtt alkalmazta, és ezért történt a baj. Egy szőke hölgy barnára festette a haját, és zöld lett. Láttam az illetőt... Szörnyű volt. Én karoltam fel Brommelt, amikor kuruzsló lett: képesítés nélkül borotvált és ondolált, titokban, éjfélkor, mélyen leszállított áron. Behoztam a kaszinóba parkettkártyásnak. Húsz frank fizetésért esténként jó ruhában hihetetlen összegeket kellett eljátszania, hogy kedvet csináljon a sikkasztóknak. Bevarrt zsebekkel százezreket kellett tékoznia. Mikor ön, igen tisztelt uram, rám talált Durien százados szobájában, akit sajnos sohasem láttam, pedig szívesen használtam épp az ő lakosztályát, mert kitűnő cigarettákat

szív... Tölcsér alakú, erős szivarkák, Zrna nevűek, és azt hiszem Szerbiából hozatja őket... Ön uram, megtisztelt egy kitűnő ajánlattal, de előfeltétele volt, hogy megszerezsem a századost. Akit én nem ismertem. Mit tegyek? Ilyen alkalmat nem mulaszthattam el. Így vontam be Felixet, aki rábeszélésemre hajlandó volt eljátszani a százados szerepét.

Ismét csend lett.

Mr. Wilkie kérdően nézett Polchonra, aki kezének külső lapjával előresimította álla alól a vörös körszakállát, és pipára gyújtott.

- Nem tanultam annyit, mint az előttem szólók, ezért elhagyom a sok marhaságot. Matróz voltam és kész! Cetvadász. Punktum. Jörvettborgnál egy főárboccal úgy megvertem a révkapitányt, hogy azóta reszket és csuklik. Slussz! Töröltek a hajóskönyvből. Mit tehettem? Beálltam ide pojácának. És most az dobja rám az első követ, aki nem fél attól, hogy szájon vágom!

A kapadohány maró füstje fullasztóan gomolygott a kis sátorban. Valamennyien Renoirra néztek. A csendes, finom kis tiszt zavartan tépdeste egy nagy kitüntetését, amelyről később kiderült, hogy visszatérésre jogosítja fel a Piccadilly cirkusz látogatóit.

- Ön, főhadnagy úr - fordult feléje Mr. Wilkie -, micsoda civilben?

- Menyasszony - felelte, és mélyen elpirult.

A marsallnak megcsördültek a kitüntetései, és Polchon szájából kihullott a pipa. Renoir nő.

- Azért mondtam magamat tisztnek hogy egyedül lakhassam egy sátorban.

- De hát miért tette? - hüledezett Mr. Wilkie.

- Én nem mondhatok közelebbit... - felelte Renoir, és sírva fakadt. Kihasználta az alkalmat. Ó, hányszor szeretett volna eddig is sírni, de nem lehetett. Milyen rossz a férfiaknak. Sohasem sírhatnak. Különösen egy gyalogos tisztól vennék ezt rossz néven.

- A vőlegényemmel összevesztem. Veszélyes vállalkozásba fogott. Igaza volt, de én végre is nő vagyok, és előbbre valónak tartom az életét a kötelességnél. Azt hittem, ha megfenyegetem azzal, hogy szakítok, akkor engedni fog. Visszaküldtem a jegygyűrűmet... Istenem, milyen szerencsétlen vagyok... Ezért jöttem el... Szereztem igazolványt... én is szenvedni akarok mint ő, én is itt haljak meg a sivatagban.

- A hallottak után - szólalt meg Mr. Wilkie - mi a teendő?

- Azt hiszem - vélte Durien Felix - leghelyesebb, ha a kisasszony kibékül a vőlegényével.

- Szerintem Renoir főhadnagy családi viszálya nem a legégetőbb problémánk. Itt állunk a Szahara közepén, talpig bajban.

- Nem tanács kell ide - mondta Polchon -, hanem segítség.

Feleletképpen egy autóduda hallatszott távolról.

2.

A kocsis rádobta a pokrócot Diendelre, és valamit morgott az ő bécsi nyelvezetén a Herrgott...-ról, majd felkötötte a ló fejére a zabostarisznyát, és meggyújtotta a két lámpást. Olyan tempós nyugalommal tette ezt, hogy a Szahara néha, pillanatokra, bérkocsiállomásnak tűnt körülötte.

- Baj van, Strudl úr - lépett hozzá Sir Yolland.

- Az én látom, bitsén... de i'haltsz maul... Ne szólj szám, nem kapsz migrén...

- Igaz. Ön egy bölcs ember. Ez eddig is feltűnt nekem. Ezért most megkérdezem, mint okos embert, hogy mi a véleménye.

- Hát akkor mondok meg, ha a herr graf megtisztelt. Nem első eset. A Rádel bárónak, ha feljött kihallgatásra a Burgba, mindig adtam lóversenytipp. Ha nyert akkor azt mondta: „itt van ötven fordint...” Az volt nagy pénz! És a vállamra ütött: „Génz heit holt drán, herr Strudl”... - És sóhajtott. - Wo sein die séné olde zeiten... Ami az én vélemény... az egyszerű. Ez, aki ott elől lovagol azzal a szakállal, ez emlékeztet engem a gyerekkoromra, amikor a Wiplinger strassén masíroztak a katonák Wagramba, élesre löni, és mögötte jött a zenekar. A Fliegermarschot játszották, és elől egy Regimentstambur, gyönyörű császárszakállal, emelgette az aranygombos bot. Hát ez is inkább egy Regimentstambur, mint echt katona. - Strudl úr igazán nem tudta, hogy mennyire közel jár az igazsághoz.

- No és... mit tenne, ön kedves... kedves... kocsihajtó úr... az én helyemben?

- Nem színek egykoronás szivarokat a sivatagban, mert ha elfogy, itt nem kap, és nehéz ez hirtelen abbahagyni.

- Sok igazság van ebben, amit mond. De úgy értettem, mit tenne most, miután eltévedtünk?

- Hát azt, amit Bécsben, ha nem ismerek valamelyik utca. Megkérdezek egy autós, aki magát jól kiismer. Az az autós aki erre jár, talán tud az irány.

- Lehet. De az egy gazember, akit megfizettek, hogy... ellenem dolgozzon.

- Hát ígérjen neki, Herr gráf, nagyobb gázsi, és fog dolgozni magának. Ha én a standon látok egy jó istállófiú a pitlinél, akkor ígérek neki húsz krajcárral több, és jön hozzám. Ez mondják úgy a fiákerosok, hogy „elcupfolni” az illető. Hő, Diendel... No woát... szó á nárrischez Schimmel falflucht noamohl!

És gyorsan becsavarta a féket, lépésben követte a kocsit, mert Diendel, Isten tudja miért, abrakolás közben sétálni kezdett.

A gróf csodálkozva nézett a kocsisra. Hm... Okos fiú a vén Strudl. Ez igazán zseniális gondolat. És egyszerű.

- Hol lehet vajon az autós?

- Ott áll, kérem - mutatott az ostorral -, nem is messze. Csak nehezen látni, mert nem ég a hátsó lámpája. Ezért még lesz baj, ha meglátja egy konstábler. Diendl, du Zau! Hééé!... Nyeee!...

- Ott áll?

- Ja... Mindég akkor táboroz éjszakára, amikor mi. Korán hajnal megy tovább. Igaz lehet, hogy nem jóba töri magának a fej.

- Nem tenné meg nekem, hogy idehívja?

- Warum den nett? Azt hiszem, az az illető csak vár erre már mindennap. Der kerl vird herkumma!... Csak addig tessék maradni a kocsinál. Megbüntetik az embert, ha hagyja őrizetlen.

A vörös arcú, kövér ember peckes lépteivel elindult a sivatagban. Az ostort magával vitte. „Az könnyen ellopnak” - szokta mondani.

Öt perc sem telt el és távolról kigyúlt a két fényszóró, azután megindult a tábor felé. Óvatosan jött az autó, hogy ne üsse el a szanaszét heverő embereket.

- Mit akar? - kérdezte Anna, aki váratlanul felbukkant mellette.

- Tárgyalni fogok evvel az úrral. Nem tehetünk mást. Ha rabló, meg kell nyerni a mi számunkra. Eltévedtünk, Anette.

- Egy... rablóval tárgyalni?

- Vezetőre van szükség.

Mr. Guliver overalljában, kezében szemüveges sapkáját lóbálva közeledett. Az arca közepe táján egy felparázsló cigaretta fényénél kemény, mosolygó szája és egészséges fogai tűntek hirtelen fel.

- Jó estét, gróf úr. Üdvözlöm, Miss Lorion.

Néhány másodpercig álltak. Strudl úr a felhágóra ült, elővette drótcsíptetőjét, és újságot olvasott a kocsilámpa fényénél.

- Uram - kezdte Sir Yolland -, szükségem lenne egy vezetőre. Azt hiszem, eltévedtünk.

- Amennyiben az útjelző karók után igazodik, Sir, feltétlenül. Autómon előrementem néhány kilométert. Később már egyáltalán nincs karó.

- Nem tudok kertelni - mondta a gróf. - Megmondom őszintén, hogy mit akarok: amennyiben önt bárki megfizeti azért, hogy ellenem működjék, nevezze meg azt az összeget, amit kap vagy remél a nyereségből, és én többet ígérek, hogy hozzám csatlakozzék.

A fiatalember gondolkozott.

- Mit ígértek önnek azért a vörös irattáskáért amit a gróf állandóan magánál hord, és pillanatnyilag itt hever mellette a földön? - kérdezte agresszívan a leány.

- Csakugyan azért jöttünk itt össze, hogy a magánügyem iránt érdeklődjünk? Arról van szó, hogy önök vezetőt keresnek közös karavánjukhoz.

- Jól tudja, hogy nem közös! Hiszen ön hozta a holmimat utánam! Ne akarja a gróf hiúságát felpizskálni ellenem! Nevetséges - jelentette ki még pótlólag Anna, és hátat fordított. A fiatalember mosolygott.

- Egyet tudnom kell - jelentette ki Sir Yolland. - Ön csakugyan az én nyomomban jár, és hát... azonos azzal a... izé...

- Hogy azonos-e Szokoloff-fal, az orosz gengszterrel, aki Biskra jobbkeze, erre feleljen! - kiáltotta a leány.

- Felelek. Azonos vagyok Szokoloff-fal, az orosz gengszterrel, aki Biskra jobbkeze, és húszezer fontot kapok azért a táskáért, amely ön mellett fekszik.

- Ugyan ne nevetesse ki magát! - kiáltotta a leány. - Majd éppen Biskra fizet húszezer fontot. Szó sem lehet ennyiről. Inkább visszafordulunk. Mindenki azt hiszi, hogy a gróf jóhiszeműsége és bőkezűsége végtelen... hohó!... Ebben nagyon tévednek. Ennek véget vetünk - fejezte be dühösen. Rózsaszínű orrlukai rezegtek közben. A gróf döbenten nézett rá.

- Önök kérdeztek, én feleltem. Húszezeret ígértek nekem, ha megszerzem ezt a táskát. Miután azonban hivatásos szélhámos vagyok, és barátság nem fűz Biskrához, vagy éppen Harlington lordhoz, tehát elfogadok jobb, hangsúlyozom, jobb ajánlatot.

- És mi biztosít arról - kérdezte a gróf -, hogy ön csakugyan az én emberem lesz? Ne haragudjon, hogy kimondom, hiszen ön maga sem tagadta...

- Ó, csak tessék - felelte udvarias nevetéssel a fiatalember. - Nem vagyok érzékeny. Hogy mi biztosítja? Hát kérem, ön mögém ültet egy megbízható embert a kocsiba, töltött revolverrel. Ha kétszáz méternél nagyobb távolságra előzöm magukat, ez az illető lepuffant. Ha nem találnak vizet, ha támadás érné magukat, engem puffantanak le először. Tűsz leszek. De a legjobb biztosíték az ön számára, Sir, az, ha jobb ajánlatot tesz, mint Biskra, illetve Harlington.

- Rendben van. Megelégszik egy írással, amely úgy szól, hogy amennyiben én elérem csapatommal a szudáni Urungi-földet, az esetben önnek huszonötezer fontnyi követelése lesz velem szemben?

- Tökéletesen elegendő. Így az ön pusztulásával huszonötezer fontot veszíték, tehát kizárt dolog, hogy baj érje, Sir. Mert engem ebben az életben semmi más nem érdekel, mint a pénz.

- Én rabja vagyok a formaságoknak - felelte a gróf -, ezért, ha megengedi, közlöm ezt a Változást tisztjeimmel is.

- De ami a személyemet illeti, talán ne mondja el a valóságot, Sir - kérte az autós.

- Mi? - Zavartan megállt. - Úgy érti, hogy hazudjam?

- Egy hadvezérnek lehetnek titkai.

- Hm... Igen? Kissé nehéz feladat valótlanságot állítani. Talán maradjunk annál, hogy én csak mint vezetőt említem, és ön majd hozzá misztifikálja a többit.

- Kérem...

A gróf a marsallhoz ment.

Amikor egyedül maradtak a leánnyal, hosszan néztek egymás szemébe.

- Azt hiszem, Miss Lorion, ön helytelenül jár el, amikor ellenem dolgozik. Kíséreljük meg összeegyeztetni az érdekeinket.

- Nekem nem lehet egy Szokoloff-fal azonos érdekem - felelte hűvösen, de nyugodtan, és rágyújtott.

- Rosszul teszi, ha harcol ellenem. Akkor állítom félre az útból amikor akarom. Hogy eddig nem tettem, az csak személyes rokonszenv jele nálam. De ha keresztezi az utamat, hidegvérrel elintézem.

A leány megvetően verte le cigarettájáról a hamut.

- Azt hiszi, félek magától?

- Ezt nem hiszem, mert nagy érdeklődéssel olvastam annak idején egy riportsorozatot, amely Grovescu Adrien kisasszony kilenc politikai gyilkosságával foglalkozott.

A nő elsápadt, és rémülten nézett az autósra.

- Csak... nem akar elárulni?... - suttogta rekedten.

- Nem. De tudomására hozom, hogy a kezemben van, és ha még egyszer elgáncsol, akkor leleplezem - fejezte be finoman, udvariasan, azután mosolyogva meghajolt, és kilépett a sátorból.

A Szahara, mint valami hullámvás közben hirtelen megfagyott tenger, fehéren, mozdulatlanul feküdt a hold izzásában, és valahol felhorkant egy ló...

Tizenharmadik fejezet

1.

Érdekes, hogy mennyivel simábban ment minden, pedig Mr. Guliver nem szólt bele a vezetésbe. A csapat előtt haladt az autójával, fűtőrészett, cigarettázott, és időnként a zsebéből evett valamit. Csokoládé, vagy keksz lehetett. És esze ágában sem volt parancsolgatni.

Néha Duriennek vagy a marsallnak mondott valamit csendesen, teszem, hogy az egyik szekér kissé a jobb kerekeire nehezedik, igazítsák el a terhet, vagy figyelmeztette őket, hogy a páncélauszó ne menjen a csapat előtt, mert így sok port kell nyelni, de különben nem törődött semmivel.

Szóval az ördög tudja hogy történt. Tény az, hogy Mr. Guliver megjelenésével egyidejűleg rendesebb lett minden. Az emberek biztonságérzete is fokozódott. Végre egy vezető, akit nyugodtan követtek. Ösztönösen érezték, hogy ez nem fog tévedni.

Nem! Az overallos ember igazán nem volt szigorú, és nem parancsolgatott. Legfeljebb azt mondta első nap a körötte állóknak:

- Kérem, egy ember csak másfél liter vizet kap naponta. Ezt tessék beosztani, mert több nincs.
- És ha szomjas valaki? - kérdezte indignálódva Kratochvill, regényét szorosabbra fogva a hóna alatt.
- Az szomjazni fog. Amennyiben nem tartják be az intézkedéseimet, természetesen átadhatom a vezérést Podvinecz marsall őexcellenciájának vagy Durienn századosnak.

Több ellenvetés nem volt. Az autós ember beszállt a kocsiába a volánhoz, a kirendelt őr mellé, aki mindenre elszántan ült ott, egy kis belga hatlövétűvel kezében.

A zord felvigyázó Anna volt.

A leány revolverét kívülről nem láthatták. Elfedte a tenyere. De egy pillanatra sem vette le a ravaszról az ujját. Így ült Mr. Guliver mellett, ahogy továbbra is nevezték az autós embert. Ő volt az őr. Sir Yolland eleinte sehogy sem akart beleegyezni, de Anna meggyőzte.

- Nézze, az ilyesmihez nem nyers erő kell, hanem intelligencia. Kit akar odaültetni? Polchont, aki mindig részeg, vagy a vén marsallt?

Denham grófja nem szólt semmit, és a leány előrekerült az autóhoz. Sir Yolland később úgy érezte, hogy ezzel a helyzettel még sincs megalégedve. De nem a bizalmatlanság bántotta, hanem valami egészen más... Micsoda?

Nem ismerte ezt a szót, hogy féltékenység...

2.

- Mít lenne például - jegyezte meg mosolyogva a férfi -, ha rákapcsolnék, és eliramodnék a csapat elöl?

- Habozás nélkül lelőném - felelte a leány.

- Csakugyan? Magáról el is hiszem.

Most már mélyen benn jártak a Szaharában. A gyilkos hőség és a por szörnyűségesen kínozza a kis csapatot. Napokig mentek anélkül, hogy bárkivel is találkoznának. És ha néha egy-két tevés vagy gyalogos bennszülött látta őket, tátott szájjal állt meg. Közben már híre terjedt a Láthatatlan Légiónak, az arabok behurcolták a legendát a kisebb helyőrségekbe, azok vitték tovább városról városra a különös legendát egy rejtélyes katonacsapatról, tiszta fekete uniformisban ezüst trombitással.

Harmadnapja haladtak már egyenletes tempóban, amikor váratlanul lövéseket hallottak a távolból. A kis autó a szokásos kétszáz méterrel előzte meg a csapatot.

- Meg kell nézmem, mi az - mondta az overallos. - Engedje meg, hogy nagyobb sebességre váltsak.

- Ha csak tíz méterrel növeli a távolságot, nyomban keresztüllövöm! - felelte a leány, és pisztolya érezhetően szorult az overallos oldalához.

- Kérem... - mondta ez, és nyugodtan vezetett tovább. Egy homokdombnál kissé oldalt fordította a kormányt, a két jobb kerék felsiklott a hullámra, a kocsi megdőlt... Anna ösztönösen megfogódzott a karosszéria oldalában. A következő pillanatban a férfi elkapta a revolverét, és amíg lesiklottak a domb oldaláról, szépen áttemelte a leányt a kocsin, és kitette egy puha homokdűne tetejére, azután gyorsan a kormányhoz kapott, rákapcsolt, és az autó pillanatok alatt elzúgott.

Mindez varázslatos gyorsasággal történt, két-három másodperc alatt. Mire Anna felült a homokdombon, az autó nem volt sehol. Dühében és szégyenében sikoltani tudott volna. Így kellett bevárnia a közelgő csapatot.

- Mi történt? - kérdezte a katonák közül kilépve a gróf.

- A maga vezetője... - sírta dühösen a leány -, ugye mondtam, hogy ne álljon szóba velem! Megszökött, és...

- De hiszen itt jön vissza - kiáltotta Fleur de Bac. És amikor a sörhajóhadnagy kinyújtott keze irányába néztek, megpillantották a visszatérő kiskocsit. A csapat előtt lestoppolt, és Mr. Guliver-Szokoloff ugrott ki belőle.

- Kérem - kezdte a gróf -, amit ön tett...

- Lövéseket hallottam, és odamentem megnézni, hogy mi lehet az oka. Azt hiszem, Sir, ön sem tartaná helyesnek, ha ilyenkor magammal hurcolnék egy hölgyet. Vagy igen?

Különös egy alak! Eddig minden esetben egy mondattal megmagyarázta, amit akart.

- Uraim! Két kilométernyire innen egy osztag legionáriust kelepcébe csaltak arab felkelők. Ezeket lemészárolják egy szálíg, ha nem kapnak gyors segítséget. Én megyek segíteni. Aki akar, az jöjjön velem.

- Kérem... - hebegte a marsall -, bennünket nem azért szerződtettek...

- Ez nem szerződés dolga - jegyezte meg csendesén a gróf. - Aki férfi, az természetesen követi ezt az urat, s nem hagyja, hogy lemészároljanak a közelében francia katonákat. Én például önnel megyek - fejezte be és kifizette a taxit.

- A mindenségit! - kiáltotta Fleur de Bac. - Azt senki se mondja, hogy itt gyáva alakok jöttek össze!

- Marhaság! - kiáltotta Polchon. - Valamennyien megyünk! - A többség helyeslően morajlott.

Igazán nem voltak gyáva emberek.

- Hát akkor - kiáltotta a gróf, és most először rántotta ki a kardját az út folyamán: - Rüzsenoár!

Mindenki vigyázzba állt.

- Fetvozsó!

A kürt a Torreádor-indulót játszotta, és elindultak a gróf után. Durien, a marsall és Mr. Wilkie kötelességüknek tartották, hogy hátramaradjanak a hölgyet megvédeni. Később visszaérkezett sírva Renoir hadnagy. Alighogy követte a csapatot, egy domb mögül eléje lépett Mr. Guliver, és elállta az útját.

- Renoir hadnagy! Azonnal visszamegy a kocsihoz! Érti? A hadnagy elpirult.

- De hát... ön nem... parancsol...

- De igen. Megparancsolom. És ha ez nem elég, akkor leleplezem a gróf előtt... Sir Yolland nem fog egy tisztet vinni magával aki nő...

A hadnagy dühösen sarkon fordult, és otthagya az idegent. Ez sokáig nézett utána nevetve, azután sietett a csapat élére, a gróf mellé. Szerette volna lebeszélni róla, hogy maga vezesse az embereket, de ez nem sikerült. A gróf úgy ment, kihúzott felsőtesttel, nyugodtan és elszántan, hogy bármelyik őse megirigyelhette volna. Mr. Guliver igen furcsán festett, mert felcsatolt az overallja fölé egy kardot.

A legendás történetet már ismerjük. A hammadára beszorult katonákat az utolsó pillanatban egy fekete ruhás század csodálatos megjelenése felszabadította. Szólt a Torreádor-induló, a legények egy monoklis tűzoltóparancsnok vezetésével szétverték a hordát, majd gyorsan visszavonultak a völgyből felfelé igyekvő katonák elöl.

És ezek látták a csodát, amiről már hetek óta suttogtak Afrikában. Ott ment előttük a Láthatatlan Légió, a kísérteties konflissal...

3.

Hárman ültek a sátorban. A gróf, Szokoloff és Anna. Szokoloff kitergette a térképet, és vörös vonallal jelölte a megtett utat. A gróf bágyadtan figyelte. Olykor a vállához nyúlt, ahol egy arab kard, szerencséjére laposan, lesújtott rá. Nagy véraláfutás maradt az ütés nyomán, és Sir Yolland igen rosszul érezte magát. De szivarozott. Méltóságán alulnak tartotta, hogy bármit is mutasson a fájdmából.

- Jó darab utat tettünk meg. Most itt vagyunk. Átjöttünk kelet felé, és ha ebben a tempóban menetelünk, tíz nap múlva az Urungi-földnél vagyunk.

- És miért nem érintettük ezeket az oázisokat? - kérdezte idegesen a leány.

- Mert én nem szeretek nagyobb oázisokban megfordulni, és a csapatnak sem ajánlatos. A fekete ruhás légió, azt hiszem, még így is elég feltűnést kelthetett.

- Igen... De a készlet frissítésre szorul - vélte a gróf, és sóhajtott.

- Fáj a válla? - kérdezte a leány.

- Nem... semmiség.

- Utánpótlásról gondoskodhatunk - folytatta Guliver úr - Idelesznél. Ott sem ajánlanám, hogy bevonuljunk az oázisba. Mr. Wilkie és én előremegyünk egy szekérrel, és ellátjuk magunkat mindennel, azután továbbmegyünk.

Kiment a sátorból, és szokása szerint körüljárta a tábor. Nem volt már szabálytalan. Az altisztek megtanulták Guliver úrtól, hogy milyen formációban kell táborozni. Szépen kialakultak katonákká mintha az ösztöneikben képesség lenne arra, hogy tartós veszély esetén katonává válják egy csoport ember.

Csak ez a nyakas Polchon viseltetett érthetetlen bizalmatlansággal. Kijelentette, hogy ő főhadnagy, és neki jöttment autósok ne parancsolgassanak, és azonnal adjanak rumot, mert beveri a fejét valakinek. Az overallos csendesen a vállára tette a kezét.

- Halló... Monsieur... Ne hangoskodjék, mert megjárja.

- Úgy! Talán magától, hé?! Azt hiszi, hogy félek, mi?

- Én nem hiszek semmit, de maga ebben a csapatban tiszt, és köteles elől járni a jó példával, különben nem érdemli meg a rangját.

- Hát tudni akarja, hogy maga micsoda?

- Nem. És figyelmeztetem, hogyha megsért, akkor keresztüllövöm - ezt is csendesen mondta. Még pisztoly sem volt nála, és a körszakállas mégis meghökkent. Odalépett a marsall.

- Menjen, Polchon, és... - szólt csendesen.

- Maga se dirigáljon, vén bolond, mert...

Polchon megveszett valósággal. Dőlt belőle az alkohol, és tombolt a vére, hogy üssön. De alig mondta ki a „vén bolond” szót, amikor az overallos már megragadta:

- Hallja! - kiáltotta. - Hogy beszél a felettesével?!

- Mi... Te mersz... - és nekiugrott, de az autós egyet csavart a karján, hogy a matróz megfordult a tengelye körül, azután belerúgott, hogy elrepült.

Mire támoilyogva felállt, egy revolver csöve nézett rá. Az éjszakai sivatagban mozdulatlan szemek csillogtak, ahogy ijedten körülállták a két embert. A marsall remegő kézzel nyúlt a szakállához. A kihunyó vacsoratűz parazsa vörös sugárzással világította meg a csoportot.

- Káplár!

King Roswang előlépett.

- Ez az ember megsértette és megérintette mindannyiunk felettesét, a marsall urat. Vegye el a kardját, és kötözze meg. A százados úr jelentse a grófnak. A sivatagban vagyunk, mindannyiunk életéről van szó, és ha nem tudunk katonák lenni, akkor itt döglünk meg. Káplár! Nem hallotta, mit mondtam?! Megkötözni!

A jelenet szuggesztíójában Polchon is megdöbbsent.

- Mi?... mondta és előrelépett. Két hatalmas ökle mint egy-egy gránitkocka lógott a karja végén... - engem megkö... tözni?!

- Figyelmeztetem, Polchon - folytatta élesen az overallos -, hogyha egy mozdulatot tesz, nyomban keresztüllövöm. Káplár, Toutain, Wolfram, megkötözni ezt az embert!

A sötét éjszakai sivatag félelmetes hátteret adott a képnek. Wolfram megragadta a vöröst, Toutain és King Roswang lefógták egy-egy karját, úgyhogy mire észbekapott, megkötözve hevert.

Durien jelentette az esetet a grófnak.

Sir Yolland merev arccal hallgatta.

- Azt az embert hajnalban haditörvényszék elé állítjuk! - Nagy csend lett. Megőrült ez az angol? - Mr. Gulivernek igaza volt. Ez itt a Szahara. A tréfának vége. A halállal játszunk katonásdit. Ezt tessék megjegyezni!

És hajnalban „executióhoz” sorakoztak a katonák. A sötét Szahara távoli szegélyén fehér sáv választotta el az eget és a földet. Hideg volt. A gróf halk hangon felolvasta, hogy Polchon főhadnagyot függelemsértésért lefokozásra ítélték.

Halálsápadtan jött a megkötözött matróz, szuronyos őrei között. Dacosan és villogó szemmel nézett szét de nem szólt semmit! Más lett volna, ha az a fehér fogú civil áll eléje. De a gróf tudj isten... Valahogy nem lehet pimaszkodni vele.

- Magát megfosztottuk a rangjától. Ha még valami előfordul akkor a legközelebbi oázisban, kitaláljuk a seregből. Ez mindenkire vonatkozik. Csak katonának van helye közöttünk.

- Mialatt ezt mondta, letépte a matróz rangjelzéseit, sapkájáról a rozettát, levágta a gombjait, és kardját széttörte a térdén.

Némán álltak.

Kratochvill, a kárpitos, ijedten súgta Duke of Roswangnak:

- Csak nem lesz... akasztás?

Rózsaszínsárgás fénnel bontakozott a nap. Indulás! Az overallos végigment a sor mentén.

- Zárkózz! Egyenes legyen az oszlop!

Az emberek zárkóztak, és a menetoszlop „fedezve” állt.

- Fetvozsó!

Elindultak. Hátral, a sor végén, a rangjától megfosztott Polchon menetelt komoran...

4.

Este Oblath Jeremiás ismét megnézte a gróf vállát, és titkolt reménytől elfogódott hangon azt mondta: lehet hogy műtetre kerül a sor. Sir Yollandnak láza volt.

Kissé lefogyott útközben, és arcán fáradt, ernyedtt vonások ültek, ahogy a pokrócán feküdt. Anna aggódva nézte. Ott ült a gróf pokróca mellett. Sir Yolland őseinek nem volt okuk rá, hogy szégyenkezzenek. A gróf nem mutatta a fájdalmát keményen tartotta magát. A forróság, a sok baj, gond, nehézség, sebesülés, az elkényeztetett embert egy másodpercre sem gyúrta le, modora, hangja, arckifejezése változatlanul nyugodt és méltóságteljes volt.

A vörös táská ott volt Sir Yolland keze ügyében. A leány a táskát nézte, azután a grófot.

- Rosszul van?

- Nem. Csak kimerültem... kissé. - Fáradt tekintete hosszan nézte a leányt.

Fájtn neki, hogy gyenge. Lehunyta a szemét. Hirtelen úgy érezte, mintha egy puha, langyos érintés futna végig a kezén. Mi?

Ez a lány megsimogatta?!

Felnézett, de Anna nyugodtan ült a helyén. Megkérdezze? Eh, úgyis letagadja. Istenem... Miért hazudik mindig ez a kedves, szép leány? Már előre irtózott a pillanattól, amikor rá kell ébrednie, hogy a Soknevű Anna szélhámosnő. Mert egyszer csak kétségtelen bizonyossággal kiderül. Ellopja majd ezt a táskát...

- Miss... Miss... Anna. Ne vegye rossz néven, ha a keresztnévén szólítom, de vezetéknevét illetően csak homályos feltevésekkel rendelkezem.

- Szólítson, ahogy akar - mondta szelíden.

- Ha ön azért van itt, hogy ezt a táskát elvigye...

- Akkor?

- Tessék: itt a táska. Legyen... a magáé. Becsületes úton. - És átnyújtotta.

A leány sokáig nézett maga elé. Az arca különösen piros lett.

- Köszönöm, sir - felelte halkán, és krákognia kellett. - Tartsa meg a táskát. Nem vagyok szélhámos.

Rátette kezét a gróf kezére. Sir Yolland (Denham örökös ura) lehunyta a szemét, és szégyellte magát, hogy a leány érintése olyan igen nagyon jólesik neki...

Tizennegyedik fejezet

1.

Polchon nem beszélt senkivel. Vadul villogott a szeme, ha szóltak hozzá. Néha magában morgott, de különben mint közlegény elvégezte rendesen a dolgát, csak valamivel keményebben szorította, fogai között a pipáját és úgy járt-kelt a táborban, mint egy emberevő.

Távrolról feltűnt egy oázis. Csak Idelesz lehet. Valamennyien tudták, hogy itt nagy pihenőt tartanak. Az overallos minden biztatást, minden jót erre a táborozásra ígért. Ezzel tartotta a lelket az egyre jobban felőrlődő csapatban. Embertől emberhez megy, mindegyikkel beszél, meghallgatja őket, és intézkedik, vagy vigasztal.

- Miért lóg a feje, Kratochvill úr? - kérdezi a kárpitost, akinek a hóna alól kiáll egy szürke mappa. A regényt őrzi ebben.

- A derekam kissé... azt hiszem... - lihegi cserepes szájjal, mert amióta a vizet be kell osztani, bizony szomjúhoznak olykor. - A derekam fáj és a lapockáim. Mióta író lettem, sokat kellett létrán járnom, akkor éreztem ezt a keresztcsontomban.

- Hát nem kárpitos volt?

- Szobafestő is... Sokoldalúan képeztem magam, mielőtt író lettem. Sajnos, itt sem lehet írni. Pedig azért jöttem a Szaharába, mert lármáztak a gyerekek, ott, ahol laktam. Itt nincs láрма, de nem lehet írni, csak menni, menni...

- Ne féljen semmit, ha célhoz értünk, kényelmesen befejezheti a regényét.

- Már befejeztem... csak simításokra szorul. Bizonyos részeken úgy érzem, hogy a főhős jelleme nem tiszta. „Egy sofőr ne legyen szerelmes” - ez a címe. Remek, mi?

- Jól hangzik.

- „Egy sofőr ne legyen szerelmes”, két kötetben. Eredeti história. Egy szegény lány... szereti a sofőrt... Érdekes, nem? És egy nem várt fordulattal később a fiú elveszi.

- Érdekes, de lesz, aki megsejti.

- Nemcsak ez különös. A regény még folytatódik. Tehát nincs heppiend, mert az olvasó azt is látja, ami esküvő után történik. És... az szomorú.

- Hm... Van benne valami.

- A hős... iszik, és nem akar dolgozni. Inkább regényt ír mindenféle hülyeségeket, és az asszony szeretné, ha dolgozna. Közben tönkremegy a család, és gyerek is lesz... De a sofőr csak marad, ami volt...

- Nagyszerű. Kérem, adja ide elolvasni. Mégis jó egy elfogulatlan kritikus.

Máris odaadta.

- Boldogan...

- Köszönöm. Maga nős? - kérdezte az overallos, kezében a szürke mappával.

- Elváltam. A feleségem nem jó szemmel nézte, hogy írok. Mindig azt akarta, hogy pénzt keressek, undok kárpitosmunkával. Nem értette meg, hogy a férje író...

Este a gróf jobban érezte magát, csak igen bágyadt volt. Éppen aludt, amikor az autós ember belépett a sátrába. Mr. Guliver nem keltette fel. Leült melléje és belenézett Kratochvill regényébe, hogy néhány szót tudjon róla mondani a szerzőnek. Több mint fél óráig aludt a gróf, és csak akkor ébredt fel, amikor Anna belépett a sátorba.

- Azt hiszem - mondta a leány -, Sir Yollandnak néhány nap pihenőre van szüksége itt az oázisban.

- Nem tanácsolom - felelte Mr. Guliver. - Ha az esős évszak előtt célt akarunk érni, két nap a legtöbb, amit késhetünk.

- Kérem... - mondta csendesen a gróf. - Én továbbmegyek.

- Nahát abból nem lesz semmi! - mondta dühösen a nő, és kiment. Szokoloff meghajolt. Ő is kiment.

Kratochvill várt rá kint izgatottan.

- Nos? - kérdezte.

- Egész jó. Különösen az a rész, ahol a sofőrt felírják, mert szabálytalanul előz.

- Ugye? Az sikerült. Köszönöm az elragadtatását!

És megnyugodva tette vissza a mappát a táskába. Indulás előtt az overallos megnézte a szekereket, az autókat és egy soron kívüli rumadagot osztott ki az emberek között. Odament Polchonhoz, és megállt mellette.

- Erős egy marha maga - mondta bólogatva -, láttam, ahogy kiemelte azt a homokba ragadt szekeret.

Polchon pökött a pipája mellől.

- A breszt-litovszki béke idején véletlenül pofon vágtam egy távírdászt, hogy vitustáncot kapott.

Megkínálta a lefokozott főhadnagyot cigarettával. A vörös sokáig nézte összehúzott szemmel a tárcát, azután vett egyet, és a füle mögé dugta. Messziről sokan figyelték a jelenetet. A vörös, mióta „lefokozták”, olyan pillantásokkal járt, hogy néhányan aggódtak az overallos életéért.

A barna arcú, durva hangú Izabella örvezetőnek is megveregette a vállát az overallos.

- Láttam, hogy két puskát vitt a vállán. Iszonyú erőpróba a sivatagban. Nem is tudom, hogy csinálta.

Az örvezető elpirult. Azt akarta mondani, hogy „Hiába. Egy anya mégiscsak egy anya.” De nem szólt semmit. Csak egy oldalpillantást vetett Duke of Roswangra, aki hanyatt feküdt a földön, és hortyogott.

Újabb hatórás menet után „nagy tábor” vertek. Messze látszott Idelesz oázis. A sereg rongyos, fáradt, piszkos, poros, kimerült volt. Az autós ember térképén látszik, hogy milyen nagy utat tettek meg. Idelesz oázis Szudán határán volt. Nagy félkörben a sivatag keleti oldalára vándoroltak, onnan mélyen délnek.

Strudl úr kissé hervadtan lógatta a fejét. Ő az utat világosszürke pantallóban és cylinderben tette meg. Virzsiniázva. Mert azért, ahogy leült, és megtörölte a homlokát, máris előkerült Virzsínia, a hosszú szalmaszállal, a nagy szipákolásokkal, és a kocsi hágsóján ülve olvasgatta azt a régi lapot, amely, úgy látszik, kifogyhatatlan volt számára újdonságokban. Olykor morgott magában, vörös arcán kétfelé simította ősz, vastag pakompartját, és azzal köszöntötte a grófot is, hogy:

- Ist da aba warm... hergotnoamohl... phü!..

Polchon megkereste a marsallt.

- Ide hallgasson. Egy szavam volna magához. A marsall nagyon megijedt.

- Kérem... én...

- Csend! Ezt nézze meg. - Az egyik kocsilámpa fényénél valamit mutatott a tenyerén. Megismeri?

A marsall odanézett, azután fehér lett, és ijedten hebegte:

- De hisz ez...

- Csend, maga vén pojáca! Egy szót se. Csak annyit mondok, hogy ez az autós emberé volt!

- Szent Isten!

3.

A gróf igen kimerültnek látszott. Gyulladásba jött a válla. Az arca beesett, és két lázrózsa virított rajta. Szemei körül sötét karikák rajzolódtak.

Az autós ember és valamennyi tiszt ott volt a sátorban.

- Sir - mondta a marsall -, nem helyes, ha az életét kockáztatja, nem tudom, miért ne pihenne Ideleszben.

- Én tudom - mondta az autós. - Az esős évszak előtt ott kell lennünk Urungi földjén, különben lehetetlen behatolni az őserdőbe, hacsak nem akarja a társaság fele otthagyni a fogát.

- Így van - mondta a gróf -, ez az én véleményem is.

A sátor előtt fegyvercsörgés hallatszott, azután belépett nyolc marcona ember: King Roswang, Izabella örvezető, Fleur de Bac, Kratochvill, Bayonne, Houben és Wolfram. Közöttük volt Toutain is (aki fél arcát elvesztette).

Anna vezette őket!

- Mi ez?! - kérdezte csodálkozva a gróf.

- Lázadás! - felelte Anna.

4.

Elsőnek az overallos nyerte vissza a hangját.

- Ön áll a lázadók élén?

- Eltalálta. Embereim elszántak, és nem ismernek irgalmat, ha valaki ellenáll.

Kratochvill határozottan bólintott:

- Így, ahogy hallják.

- Így van - jelentette ki Houben, kürtjét mintegy lövésre készen tartva.

Az overallos meglebbentette a sátorbejáratát, és csodálkozva látta, hogy a sereg fegyverrel a kezében körülveszi őket.

- A lázadók azt kívánják... - kezdte Anna, de a gróf félbeszakította.

- Lázadókkal nem tárgyalok!

- De hölgyekkel talán igen! Én lázítottam fel az embereket. Megmagyaráztam nekik, hogy ennek az autós embernek akkor is jár a pénz, ha maga meghal, mert csak arra szerződött, hogy elvezesse a katonákat Urungi földre, esetleg ön nélkül is. Ezért siet. De a katonáknak nincs ilyen szerződésük. Ők jutalomra számítanak, amit nem kapnak meg, csak akkor, ha ön él. Tehát fellázadtak, és most állig elszántan állnak itt, követelve, hogy ön legalább egy hetet pihenjen Ideleszben. A serege azt kívánja, Sir, hogy ön vigyázzon az egészségére. Ha kell, kényszerítjük rá.

A gróf arcán lágyabbak lettek a vonások. Nézd, a kis szemtelen boszorkány? Fellázított mindenkit, hogy ő ne menjen tovább betegen.

- Rendben van - mondta a gróf -, nem szoktam erőszaknak engedni. De sok igazság van abban, amit hallottam. És nem rossz szándék vezette a katonákat, midőn megtagadták az engedelmességet.

- Kérem - mondta az autós -, én is elismerem a helyességét annak, amit mademoiselle Robespierre mondott.

- Ne merjen csúfolni! - kiáltotta Anna. - Egy szavamba kerül, és önt hajnalban föbe lövik.

- Rendben van. Én ugyan óvtam önt, hogy az utamat keresztezze, Miss Mildstone.

A gróf csodálkozott. Mi? Újabb név?! Vagy lázas, és az egész csak lidércnyomás?...

- Igen - kiáltotta idegesen a leány - ez a nevem! Miss Anna Mildstone. Na és? Tessék, mondjon el mindent.

- Megálljon! - kiáltotta az autós. - Nem akarom magát leleplezni...

- Kérem... Mielőtt folytatnák... - mondta Sir Yolland egy rövid kézlegyintéssel. - Én elhatároztam hogy néhány emberemmel megszálok egy hétre Idelesz oázisban. A katonák táborozzanak, itt. Így talán nem keltünk feltűnést. Kérem, most hagyjanak magamra. Menjen ki... mindenki. - És a leányra nézett. - Mindenki!

Mr. Guliver és a leány néhány másodpercig farkasszemet néztek egymással.

- Engem elintézett - mondta szinte sziszegve a leány. - De most már akármit csinál, a gróf pihenni fog!

Az overallos nem felelt. Az egyik teherautóhoz ment megnézni, hogy csöpög-e még. De alig ért oda, valami elsuhant a nyaka mellett.

Zrr... csrr!...

Egy kidobott kés áttörte az autó szélvédőjét. Már is megfordult, revolverrel a kezében.

Többen odasiettek.

- Mi az? Mi történt? Összetört valami?

Az overallos kezében pisztolyt fogott és az arca vérzett.

- Csend! - kiáltotta. Csend lett. - Azt hiszem, kést dobtak rám. Nyomban meglátjuk. Őrvezető! Fúvasson sorakozót!

A piszton irtózatosan hamis hangon megszólalt, mert Houbennek remegett a keze, és idegességében a Faust-keringőt fújta: „Helyettem kis virág...” De a kürt az kürt: az emberek így is sorakoztak.

Közben előkerült a kés. Az autó ülésére esett.

Az overallos egyik kezében lámpát tartott, és úgy mutatta fel a corpus delictit.

- Kié ez a kés... vagy ki ismeri?

Polchon állt ki a sorból.

- Az én bicskám - és elkapta az autós kezéből.

Általános zűrzavar támadt. „Gazember... gyilkos!...” - kiáltották néhányan. Wolfram, a mozdonyvezető megkapta a nyakát. Kratochvill kirántotta az oldalfegyverét és Fleur de Bac hátulról a fejére ütött. Úgy látszott, hogy pillanatok alatt darabokra tépik. De olyan hangon, amilyent még nem hallottak a tisztjeiktől, felsüvöltött az autós:

- Ruzsenoár!!!

Vigyázzba álltak.

A pillanatnyi szünet alatt kiszabadította Polchont fenyegető helyzetéből.

- Itt nem lincselünk! Megértették?! Ha ez az ember dobta a kést, akkor lelőjük, mint a kutyát, mert az orgyilkos nem érdemel mást! De katonáéknál vizsgálat van, kérem! És nem lincselés! Ezt jegyezzék meg.

Polchon egy kis vért köpdösött, mert valaki szájon kapta, hogy ajka a fogsorához csapódott.

A nagy kiáltozásra előjött a gróf, és kérdően nézett a kocsisra, aki már útra készen állt. Strudl úr maga is izgatott volt. Vállat vont, és csavargatta a fejét.

- I vász nett waz is sho'wida lósz... déz bagázs is auf ámol ganz hisztéris gvon...

Sir Yolland sóhajtva beült a kocsiba. Onnan jól látta, ami történt.

Az overallos Polchon elé állt:

- Maga dobta ezt a kést?

- Ménkút.

- Azt állítja, hogy más hajította rám a maga kését?

- Azt...

- Hol volt, amikor a merénylet történt?

- A szekéren. Egyedül. De ha biztosan akarja tudni, hogy ártatlan vagyok, egy szóval bebizonyítom.

Távolról settenkedő hiénák sárgás szeme világított.

- Mondja ki azt a szót.

- Csak négyszemközt. Vagy leírom.

Gyorsan előrántott egy darab papírt, felírt rá valamit, és átadta az autósnek. Ez egy pillantást vetett rá, és máris egészen apró darabokra tépte.

- Rendben van. - A többiekhez fordult. - Emberek, Polchon ártatlan. Az ő késével követték el a merényletet. De nem ő tette. Senki se merje bántani. - És kezet nyújtott Polchonnak.

5.

De az izgalmak még nem értek véget. Egy domb alján váratlanul ráakadtak Duke of Roswangra. Ájult volt. A szája sarkából folyt a vér, és Oblath Jeremiás szerint állkapocs-repedése volt, amit nyomban meg kell operálni. King Roswang erre közölte vele, hogy kiveri mind a két szemét, ha hozzányúl a fiúhoz. A Levegő Ördöge alapos horogütést kaphatott és kiesett egy foga is.

A gróf apatikusan ült a kocsiban, érezte, hogy gyengesége felett összecsapnak a hullámok, események kavarnak körülötte, amiket nem ért, emberek intézkednek, akik magukhoz ragadták az irányítást. A leány fellázította a katonákat, az autós ember parancsol, és közben titokzatos események játszódnak le... valami jön... jön... és ő gyenge, forró... elesett.

- Sir... az istenért... hiszen lázas... - A leány állt mellette. - Kérem, menjen be az oázisba. Le kell feküdnie.

- Mi történik... itt... kérem?...

- Én sem tudom. Ez az autós ember... az ördög... Legyőzte az egész csapatot az idegeivel.

Nagy kiáltozás támadt... Mi az?

A tábor közepén, porosan, sapka nélkül, lihegve megjelent Izabella örvezető, és a hóna alatt egy eszméletlen arabot hozott, aki nyomokban még Goghurra emlékeztetett. Odadobta.

- A gazember! - A többiekhez fordult. - Mi van a fiammal?! A fiamat megölte!

- Nyugodj meg drágám, a fiú jól van - mondta King Roswang, és a többiekhez fordult. - Cavelotti örvezető az öcsém, és az ő fia, akit leütöttek...

- Ez az ember - fordult Izabella az overalloshoz, és Goghurra mutatott - elhajított egy kést. A fiam odaugrott hozzá, és ő megölte.

- Él - nyugtatta meg Roswang hitvesét.

- Hallgass, King! Tőled az egész családot kiirthatnák! A gazember meglátta, hogy feléje megyek, menekült. Utolértem és visszahoztam.

- Hm... - jegyezte meg Toutain. - A rövid út eléggé megviselte Goghurt.

- Él még? - kérdezte az autós és letérdelt Goghur mellé.

- Igazán nem fogtam a pulzusát, amíg vertem - mondta egy aggódó anya dühével az altiszt. Mr. Guliver felkiáltott.

Néhány ütés helyén fehér volt a bőr! Lehorzsolódott a festék.

- Ez az ember nem arab! - mondta azután.

- Nézze meg a zsebét - szólalt meg mögötte Anna. Kissé imbolyogva a gróf is ott állt a leány mellett.

Borzadva nézték az összetört arabot. Ahol az overallos egy petróleumos ronggyal megdörzsölte, ott fehér lett a bőre. Azután a burnuszán lógó tüszőt vizsgálták meg.

Egy levél, Goghurnak címzett borítékban! Mielőtt még az autós sejthette volna, hogy mi áll a levélben, a gróf és a leány is elolvasták:

Szokoloff!

Vigyázz! Goddins keze is a játékban van. Nagyon veszélyes nő! Valószínű, hogy a táskát akarja L. számára. Csatlakozz mint vezető hozzájuk. Mielőtt elérnék Ideleszt, rajtuk ütiünk. Goleánál értesíts, ha változás van. Ott vagyok H.-val.

Biszkra.

- Szokoloff... - hebegte a gróf ámultan.

A leány gyorsan belenyúlt a tüszőbe, és most minden kétsége eloszlott. Egy szpáhi kapitány képe került elő. Goghur volt a kapitány. Fehér fog, szénfekete haj, de az arca nem is hasonlított az overallosra.

A megvert ember mozgolódott. Jeremiás főorvos szalmiákot tett az orra alá.

- Lehet hogy rabló - mondta az orvos -, de ha úgy van, ahogy látom, és eltört két bordája, akkor meg kell operálni.

Polchon dühösen ordított:

- Az ilyen dögöljön meg!

- Az operáció ezt nem zárja ki - dünnyögte Oblath.

- Kötözzétek meg - mondta az autós -, reggel kihallgatjuk. Egy posztot melléje, Durien, és ellenőrizni óránként.

A gróf a kocsijához ment. Anna és Mr. Guliver követték.

- Belátja - mondta az overallosnak halkán a gróf -, hogy némi magyarázattal tartozik. Ha ez az ember Szokoloff, ami úgy látszik, kétségtelen, akkor ön nem lehet szintén az...

- Én nem vagyok Szokoloff.

A gróf sóhajtott.

- A nevekkel van baj mindig. Miért mondta akkor ön, hogy Szokoloff, a rabló?

- Bizalmat akartam kelteni. Így van. Ha azt mondom, hogy nem vagyok Szokoloff, ön nem bízna bennem. A fehér fog, a fekete haj, a vörös autó véletlenül egyezett. Csak úgy nyerhettem el a bizalmukat, ha beismerem, hogy Szokoloff vagyok, a rabló és megvásárolhatnak. Miután ez megtörtént rám bízták a csapatot, mert egy megvásárolt rabló többet ér, mint egy ismeretlen egyén, aki becsületesnek vallja magát.

- Szóval... ön... nem rabló?

- Miért? Csak Szokoloff rabló a világon? Kérem, nem szeretném, ha elveszíteném a gróf úr bizalmát: higgye el, én vagyok olyan rabló, mint ez a Szokoloff.

- És... - mondta a gróf a kocsiba szállva, mert szédült. - Kicsoda... az, akit a levél mond... Anna Goddins?

- Én vagyok - suttogta a nő.

Nagy csend lett.

Anna Goddins, Morgenstern, Elsworth, Lorion, Mildstone, felült egy tevére, valamit kiáltott, és az állat lábra állt, azután elvágatott az éjszakai sivatagba.

- Menjünk! Menjünk! - lihegte a gróf.

- Hóóó... Diend!... Szó á blédéz Ding!...

A konflis eltrappolt, és az overallos sokáig nézett a rezgő, imbolygó lámpák után, amerre a kocsi dőcögött az oázis felé, a távoli Szaharában...

Tizenötödik fejezet

1.

Az oázisban csak egyetlen szilárd épület volt, nyers sártéglából: a vendéglő. Amikor a konflis odagördült eléje, a tulajdonos éppen egy birkát forgatott nyárson, de úgy elbámészkodott, hogy csak a hús égett szagára tért ismét magához.

Ezalatt a gróf leszállt a kocsiból, beidegződött mozdulattal megnézte a kilométerórát, és fizetett. Kettős kettýenés: Strudl úr felcsapja a zászlót, nehézkesen a kerékagyra hág, onnan a földre, és követi a grófot. Az ostort természetesen magával vitte.

Az oázis pálmái nem adtak hús árnyat, csak megszorult a meleg a fák között, és a növények kipárolgása még zsírosabbá tette a pállott hőséget. Egy kis forrás rohant harsogva a keskeny, sziklás mederben, eltakart arcú arab nők paskolták a ruhafélét és gyorsan pergő nyelvvel, egyszerre valamennyien beszéltek. Néhány gyerek egy ártalmatlan, hosszú kígyót sanyargatott pálcákkal. Ha az állat menekülni akart a hasa alá kerültek, és feldobták magasra. Az egyik pálma alatt összeaszott arcú, sárga koponyájú vak bennszülött kuporgott egyhangú torokhangon dúdolt, és hihetetlen gyorsasággal fekhelyet font levélrostból. Felette a pálma egyik vastag, kinyúló ágán hatalmas majom ült, valami fehérét evett, de nem nyelte le, hanem ahogy megrágta, azonmód kipotyogtatta a szájából, hogy alá hullott a vak ember sárga koponyájára. De az ilyen semmiségekkel nem foglalkozott, csak dúdolt, és fonta a rostokat.

A gróf végignézett a sivár képen. Két duár feszült a pálmák között. Az egyik előtt hatalmas famozsár. Ebben zúzzák a gabonát ma is, csakúgy, mint évezredek előtt. A mozsarat egy kecske szaglássza körül. A sátor mellett néhány gerenda és egy friss cementlap. Itt már valamit építenek. A cementhabarónál egy magányos teve fekszik kikötve. Vedlett, vén állat, olykor kidugja a nyelvét, lassút, mélyet hunyorít, bús, zavaros szemére húzza a pilláját, és egy szusszantással elfúj némi port maga elöl. A téglapépület oldalán rozsdás bádogtábla.

HEWEA BNEU VEZET!
VILÁGMÁRKA!

A gróf sóhajt, zúgó halántékkal belép a vendéglőbe, és megcsapja a nyárson sülő birka szaga. Ettől kis híján sírógörcsöt kap. A vállsebét alig érzi. Inkább Afrika-betegsége van. Láz, émelygés szorongás, a két szeme úgy nyilallt, mintha egy-egy tűt döftek volna beléjük.

A vendéglős eléje siet, hajlong, előzőleg félrerúgja a nyársat, hogy a birka elröpüljön a tűzről. A hátsó házrészben van egy szoba. Kis ablakú, dohos fülke, a földön néhány gyékény, a sarokban egy fapad, úgynevezett priccs, amin börtönbüntetésük éjszakáit töltik a rabok, ezen egy piszkos takaró és fűrészpör párna. A vendéglős úgy mutat rá, mintha egy rejtett kéjlatkot fedne fel a vendége előtt. Mosolyog és a kezét dörzsöli.

A gróf ledől. Már alig van eszméleténél. Kéri a kocsist, hogy csináltasson teát. A vörös aktatáskát a feje alá teszi, habár a vén Strudl úr az egyetlen ember hosszú idő óta a környezetében, akire habozás nélkül rábízná minden vagyonát. De mit lehet tudni, talán nem is Sturdlnak hívják, gengszter volt Mexikóban, aki most felvette a Tanksén nevet, és egy napon kiderül, hogy a szüleit keresi, akiket elhurcoltak a marokkói követségről...

Ó, Istenem... hiszen minden szava hazugság volt, hát mi fáj akkor most? Ejnye... Hódító Yolland! Hiszen ez a leány ellenség volt... Az volt!... Ellene kellett volna felvonulni egy századdal. Megbilincselve várbörtönbe zárni, ahol nem púderezheti magát, nem dohányozhat és nem hazudhat... Hurcoljátok el... Ó... Milyen komisz ez... Mindegy... a sereg az oázis előtt áll, az ő csapata... hűséges emberei, akik követték őt, és tűzbe, vízbe... ezekkel megy tovább és... és... semmi...

- Na, igya meg, herr gráf, ez jól átmelegíti belülről... Sie ham doch hidegrász...

Teát itatott vele a kocsis, és kinint adott be. Az ostort addig az ágyhoz támasztotta.

Miután megitta a teát, még mindig didergett. Strudl úr ráterítette a szürke gérokkot. Most először vette le társaságban a kabátját, mióta a Szaharában volt. A gróf még mindig vacogott, kék szájjal.

- Na woatnsz i bring dén lópokróc, déz Aas wetsz so auzhaltn szó á'...

Régen esett olyan jól valami Sir Yollandnak (Denham örökös ura), mint a lópokróc, amit a kocsis ráterített.

- Valahol „cuggot” kapott, herr gráf - jegyezte meg közben, mert a maláriát babonának tartotta. Életében nem evett még kinint, és ha látott valakit lázzal vacogni, akkor szerinte előzőleg huzatban állt az illető, mert Afrikában nagyobb a huzat, több ember kapja meg a „lázt”. - Majd szerzek valaki, aki a gróf úrnak ápol. Ilyen néger arab hölgyt. Nekem kell törődni a lóval is, déz Rindfi isz á favönt...

Elment. Nemsokára egy burnuszos nő jött be. Langyosvizes ruhát tett a gróf homlokára, csendesen rakosgatott a szobában, és később leült az ablakhoz. A gróf mindezt félálmában látta csak. Mint valami álarcos fantom, úgy rémlett... egy burnusz és két szem...

Azért Diendel, a ló, kevésbé elhagyatott itt, mint ő... Vele nemcsak úri szánalomból foglalkozik a derék kocsis... Szereti bizonyára... Ez ki?... Kratochvill, a kárpitós (aki regényt ír), katonásan belép, és tiszteleg:

- Van szerencsém... gróf úr... Itt vagyok a holmijával.

- Mihíhi... - képtelen volt beszélni a vacogástól.

- Gróf úr! A sereg elvonult...

Sir Yolland egész testében reszketve felült...

- A sehereheg...

- Kérem, ez az autós ember éjszaka szerződést kötött a katonákkal, hogy az öntől járó huszonötezer fontot egyforma arányban elosztja velük, ha követik. Ez nagy pénz, és valamennyien követték, csak engem hagytak itt, hogy legyen, aki vigyázzon önre, és mert Mr. Guliver szeretné, ha befejezném a regényemet, amelynek az a címe, hogy „Egy sofőr ne legyen szerelmes...” A főhős elbukik, mert szembekerült egy társadalmi igazsággal, és ezért iszákos lesz.

A gróf visszahanyatlott. Senkije sem volt, csak Strudl kocsis, akinek a lovával is törődni kell, és Kratochvill, a kárpitós, aki regényt írt. Itt fekszik az oázisban Denham örökös ura, Sir Yolland és nincs egy ember mellette, aki... mondjuk ki, ha nevetséges is... aki szereti. A katonák szépen megegyeztek, a pénz jár nekik akkor is, ha a gróf nem megy velük, akkor is, ha meghal. Mikor beteg lett, elbukott, kimerült, ők csak mennek... A pénz nagy hatalom, ez igaz... Mindent lehet... de... eh... ilyen komisz vég, egy távoli oázisban a sivatag közepén, piszokban, elhagyatva, nyomorultul, se hadserege, se barátja, semmi sincs, csak meleg és fejfájás...

- Ha parancsol valamit a gróf úr...

- Menjen! - kiáltotta Sir Yolland rekedten, forrón lihegve. - Azonnal menjen...

És visszahanyatlott. Kratochvill kiment, és valamelyik távoli helyiségben lefeküdt aludni.

Egy nagy dongó légy röpködött muzsikálva. Az arab nő tenyerébe hajtott fejjel ült, bizonyára aludt. És a gróf nagyon megvertnek, nyomorultnak érezte magát. Az az egy... fáj nagyon... Talán minden mást elviselne, ha az a lány... pedig ő volt az ellenség... De hát ha egy hódító beleszeret az ellenségbe, akkor...

- Anna... - suttogta halkán maga elé. - ...Anna...

- Itt vagyok, Sir - felelte csendesesen az arab leány, és levette fejéről a burnuszt.

2.

- Féltem, hogy elzavar, és a közelében akartam maradni, Sir. Ezért eltakartam az arcomat, mohamedán módra. De ha a nevemet mondja, talán mégis szükségét érezte, hogy itt legyek.

Közben letérdelt a fekhely mellé, s megfogta a gróf kezét. A beesett arcú ember elmosolyodott, megszorította a puha kis női kezét, és elmúlt a reszketés. Egy sóhajjal lehunyta a szemét. Azt még érezte, hogy a leány megsimogatja a kezét, és szeretett volna valami nagyon meleget, valami tőle teljesen szokatlanul népieset mondani, de elaludt...

Sötétben ébredt. Távoli csillagok fénye látszott az ablakon,

- Nem gyújtottam lámpát, mert rongyos a szűnyogháló - suttogta mellette a leány. - Hogy van?

- Jól... egész jól... azt hiszem, már nincs lázam.

- Azért csak vegyen be kinint...

Engedelmeskedett, mint valami gyerek. Aztán megfogta a leány kezét...

- Köszönöm... hogy velem maradt.

- Ez természetes. Azt hitte, hogy ilyenkor magára hagyom? Feküdjön csak vissza, még nem gyógyult meg.

- Én erős vagyok. Három nap múlva, azt hiszem, nyoma sem lesz ennek.

- Igen. Tudom, hogy erős. Ezzel élt vissza. Mindég a csukott uniformisban, az őrjítő hőségben, és továbbmenni sérült vállal, eltitkolni, hogy láza van. Maga igazán egy rossz, komisz kölyök, ha éppen tudni akarja.

Csodálatosképpen ez a népies hang most ismét jólesett. Visszadőlt a fekhelyre, és újra elaludt. Hajnalban ébredt fel. A leány még ott ült az ágya mellett, és a kezét fogta.

- Ide hallgasson... Anna... Diktálnék valamit... Azt hiszem, rövidesen meggyógyulok, de ha mégis... gondolom...

- Ostobaság...

- Nem, ez nagyon nyomasztott. Más emberekről van szó, egy hajdani barátomról, akivel nem vagyok jóba, és hát nem vihetem a sírba... Szóval, írjon kérem. - A leány papírt és ceruzát vett elő. A gróf diktált. - Én, Sir Oliver Yolland, Denham örökös ura, a Kilagézi petróleumforrások körül fekvő telkeimet, amelyek a kiaknázást eddig gátolták: Johannes Livingstone-ra hagyom. Johannes Livingstone-nak mondják meg: haragudtam rá utolsó percemig, mert nem tartottam

gentlemannek. Kötelessége lett volna menyasszonyával bejelenteni magát Denhamben, és a Yolland családot felkeresni, akik közül Sir Archibald és neje, valamint Sir Charles, Királyi asztalnok akkoriban életben voltak. Ezt a nagyfokú sértést sohasem tudtam neki megbocsátani. De nem haragudtam rá azért, mert elvette Lord Dilling leányát, hiszen Livingstone tíz évvel idősebb, mint én, és így megfelelőbb élettársa lehetett egy hölgynek, aki velem egyidős. Végredeletemben megemlékeztem Livingstone-ról, akit megbocsáthatatlan vétke dacára sem tudtam gyűlölni. A kérdéses telekről külön intézkedem most, nehogy örököseim nehézségeket támasszanak...

A leány írt. Azután a gróf aláírta, és megkönnyebbülten sóhajtott.

- Köszönöm. Ez nyomasztott, amíg azt hittem, hogy meghalok. Mert bosszantani akartam Johannest, de tönkretenni nem tudtam volna... Hiszen ezerszer módomban állt. Furcsa fiú ez a Johannes... Anna... Igazi angol úr, és ha beszélne velem, nem hinné... mégis szeretem... De fáj...

- Ez az úr feleségül vette az ön szerelmét?

- Eh, ez mellékes. Ebben az esetben nem követett el hibát. De mikor megkérte a lány kezét... elmulasztotta, hogy bemutassa Denhamben. Ezt nem lehet megbocsátani. Ez szörnyű. Mindegy...

- Istenem - mondta a leány -, milyen naiv! Milyen gyerek! Nahát! Ezért haragudott meg a legjobb barátjára. Képzem, hogy haragszik rám, hiszen én igazán lábbal taposom az etikettet.

A gróf megsimogatta.

- Maga más. Mindenkinél különb, és és... nem is tudom...

A leány egészen föléje hajolt.

- Mondja ki. Mondja ki, Sir, amit akart és...

De már olyan közletről suttozta ezt, hogy összeért a szájuk...

3.

Reggel frissen ébredt. Túl volt az első lázrohamon, és pihenés közben a sérülése is begyógyult. Csak amikor lábra állt, akkor érezte, hogy gyenge még, a vér zúgva rohant le az agyából és térdei egy-egy másodpercre megremegtek.

Anna nem volt a szobában. Bizonyára alszik. Örömet érzett. Így nevezte magában ezt a boldogságot, amely voltaképpen a szerelem nevű nagy betegséggel volt azonos.

Mit bánta a hadseregét most már? A sok baj, kínszenvedés, kín, csalódás egy hűséges embert mégiscsak meghagyott. Aki végigvirrasztotta az első lázrohamokat és...

És szereti...

Legalább gyanús ilyesmire. Kopogtak, majd Strudl úr jelentkezett a „gérokkért”. Még mindig ingujjban volt.

- Jó reggelt, Herr gráf - mondta, és nyomban felvette a kabátját. - Elmúlt az a ráz?...

- Köszönöm, Sturdul úr. Egész jól vagyok.

- Tudja én akartam ajánlani az izé... Brandwein. A sógornóm ma is ezért hálás nekem. Szintén hexenschust kapott, a villamosperonon huzatból...

- Semmiség, már jól vagyok. A Miss... A hölgyet nem látta?

- Ó! Das Mádél isz so lingsz foat! Elutazott tevén, még hajnalban.

- Biztos maga ebben? - kérdezte hökkenten a gróf.

- No, de micsoda kérdés?... felkeltett engem, hogy segítsek reperálni a tevé, mert leszakadt a nyeregből a Steigbügli...

Sir Yolland tanácstalanul nézett körül. Nem hagyta gondolattá válni azt a fájást, ami a gégéjét markolta és a mellkasára feszült.

Anna...

Valami kaparja a torkát, valami megüti belülről a szíve táján, hogy le kell ülni az ágyra, azután a fejpárnához fordult, és vibráló kézzel felemeli.

A piros aktatáska eltűnt...

Tizenhatodik fejezet

1.

A gróf egy padon ült a vendéglő előtt, és a port nézte. Az arab nők paskolták a ruhát, a vak öreg artikulátlanul dúdolt fonás közben, a nagy majom ott gubbasztott a fán, és a teve kérődzve guggolt a cementlap mellett.

Strudl úr felkötötte az abrakoszsákot, azután egy-két vödör vizet zúdított a kerekre.

Ki tudja, honnan ezeket tegnap nem látták; négy-öt tevés legény érkezett. Vízömlőt csatoltak fel, puffogott a lécs egy-két makacs állat bordáján, és a vendéglős sült húst tett le az asztalra, amelynél Kratochvíl úr csomagolta a holmiját, szomorkodva, hogy itt sem dolgozhat a regényén.

- Uram - jelentkezett a grófnál a felfogadott új vezető. - Fél óra múlva készen vagyunk.

- Nagyon jól van. Lehet sürgönyözni Idelesz oázisról?

- Bizonyára uram, mert jelentős hely, de pontosan nem tudom, mert messze van ide.

- Mi?! Hiszen ez az oázis... Idelesz?

- Ez? Uram! Idelesz közel Szudánhoz, a Szahara túlsó felén van. Ez Bimba oázis, a Gambiától északra.

Már nem is érzett meglepetést. Vértelen, láz égette, fáradt agyában összedőlt a gondolkodás utolsó laza gerendaváza is. Fájt, amit hallott. Fájt a koponyájában a dolgok átértelmezése, belenyilallt, hogy ismét visszaült, és elfedte a szemét.

Hogy kerültek ide, és hová vezet az overallos a száz gyanútlan embert?

- Lehet innen sürgönyözni? - kérdezte rekedt, sípoló hangon.

- Nem, uram. De holnapra elérhetjük Validoát, ott van posta.

- Akkor azonnal... menjünk.

Még ilyen betegen, kimerülten, összetörve is tenni akart valamit a száz emberéért, akiket egy overallba bújtatott ördög vezet valahová a sivatagban, és nem tudja senki, hogy hová.

Gyors iramban haladt a kis karaván. Diendel most megtudta végre, hogy az ostor nemcsak a hegyével csikland, hanem csapkodni is tud.

Éjfélre elérték Validoát, és a gróf egy százszavas sürgönyt adott fel a hadügyi államtitkár címére. Az emberekért... Akik mennek most valamire...

Azután leroskadt egy padra.

A lány fájt benne a legjobban... A lány, aki ellopta az Urungi-föld petróleumkészletének az írásait... Ezért jött vele.

A táborban nem fogadta el a táskát. Nem bízott benne. Azt hitte, hogy a gróf ajánlata kelepce.

Biztosra ment. Amikor betegen, mindenkitől elhagyva feküdt... Miután megcsókolta...

Akkor meglopta!

Finom érintéssel suhant át az arcán az áramlással úszó por. Mintha egy láthatatlan, gonosz, de kimondhatatlanul kedves női kéz megcirógatná...

2.

El Goában már több hete ült Forster társaságában Harlington lord. Az oázisban hatalmas rablócsapat táborozott, Biskra vezetésével. Minden bennszülött ismerte a hatalmas, sötét bajszú, mandulaszemű Biskrát, de senki sem merte bántani.

A forró, bűdös, férgektől hemzsegő kis pálmaligetben igen rosszul töltötte idejét a főszerkesztő és a lord. Különösen a teméntelen légy kínozza őket.

- Voltaképpen mire várunk? - kérdezte a főszerkesztő.

- Egy híradásra. Valakit előreküldtem Urungi-földre, bizonyos iratokért.

A szerkesztő természetesen mit sem tudott a petróleumharc kíméletlen részleteiről. Ő csak vetélkedést sejtett az ellenfelek között. Harlington lord, aki mindenben az ellentéte volt Sir Yollandnak, szerette a sajtót, a reklámot, hiúságának hízelgett, ha fotografálták és írtak róla, ezért egész sajtókülönítményt szervezett az útra.

- És ha a szükséges írásokat megkapja?

- Akkor megveszem azt a zsaroló főnököt, benyújtom a valószínűsítő iratokat, és mielőtt Oliver Yolland a helyszínre ér, én már hozzáfogtam a munkához. Gyönyörű hírnyaga lesz, meglátja. Bocsánat...

Meglátta Biskrát az ablaknál. Kisietett.

- Nos?

- Sir - mondta a rabló tökéletes angolsággal. - Azt hiszem, baj van. Bármilyen lassan jönnek Yolland grófék, már át kellett volna haladni erre a csapatnak.

- És az ön híres Szokoloffja?

- Nem értem. Azzal valami baj történhetett. Őszintén megmondom magának: nem úgy mentek a dolgok, ahogy számítottuk.

Harlington idegesen törölgette verejtékes arcát.

- Most mi lesz?

- Sir - felelte Biskra - holnap többet tudok. Néhány felderítőt küldtem eléjük.

A lord egyelőre maradt. Nehéz lélegzettel szívta be a súlyos növényzagú levegőt. Szemben jeges fénnel világította meg a hold a mozdulatlan Szaharát...

- Uram... a petróleumforrás tervrajzát hoztam - szólalt meg valaki mellette.

Egy nő volt.

- Miféle rajzról beszél, és kicsoda ön?

- Éva Mildstone vagyok.

- A riporternő?... aki Adrien Grovescu ügyét írta meg... legutóbb?...

- Igen. Gyorsan, izgatottan folytatta: - Szokoloff fogoly. Oliver Yolland eltévedt a csapatával. Bimba oázisban fekszik betegen. Én is csak most tudtam meg, hogy nem Ideleszben voltunk. Azóta úton vagyok. Ez a táska Sir Yollandé. Az összes iratok benne vannak.

- Mit kíván... Ezért...

- Egy fillért sem. Bosszúból tettem! Tessék!

Átadta a táskát.

Harlington izgatottan húzta ki az okmányokat, és remegő kézzel vette le a fedőlapot. Azután felkiáltott.

Ez állt az iratsomó tetején:

EGY SOFŐR NE NŐSÜLJÖN!
Írta G. B. Kratochvill

- Mi ez? Meg tudja magyarázni, Miss Mildstone?

A leány azonban igen furcsán viselkedett. Elkezdett kacagni. Kacagott és kacagott, de úgy, hogy le kellett ülnie.

A pincér jött.

- Lord Harlingtonnak postát hozott tegnap a repülőjárat azzal az utasítással, hogy akkor adjuk át, ha egy hölgylátogatója érkezik. Az utasítást az oázis békebírója vette át, és most kiadta... a küldeményt. Tessék.

És átadta a lordnak az urungi petróleumlelet tereprajzát, a pontos térképpel és a valószínűsítő iratokkal.

Csak egy rövid levél volt mellékelve.

Dear Lord Harlington! Belátom, hogy Önt elsőbbség illeti meg Afrikában. Egy hölgyszerősünket megbíztam, hogy juttassa el Önhöz az iratokat, de tévedésből egy szépirodalmi művet vitt el magával. Nem szeretném, ha ezért károsodás érné az illetőt, ezért sietve küldöm az eredeti okiratokat.

Tisztelője: Oliver Yolland gróf
Denham örökös ura

Különös egy nő. Most meg sír...

3.

Gépiesen tiporták a forró sivatagi homokóceán porát. Az alkonyi éj sötétvörös visszfényei szállongó portölcsérek árnyaiba burkolták az elcsigázott menetoszlopot.

Csak vonszolták magukat. Hová? Merre? Senki sem tudta közülük. Houben, a pisztonos betegen vergődött a szekéren. Jordan helyettesítette az overallos parancsára, és a katonák harmonikakísérettel meneteltek. Houben nem trombitált többé. Tüdővérzése volt, és amikor már ott menetelt a többi között vánszorogva, akkor sem fújhatta a kürtöt, csak Jordant irányította.

- Aidát... - vetette oda szomorúan, ha indulást vezényeltek - két ismétlés...

Az overallostól valamennyien félték. Toutain elárulta nekik, hogy ez az ördög. Izabella örvezető állandóan két puskát cipelt, mert Duke of Roswang teljesen letört. Őt teherhordó állatot veszítettek el, és Durien gyönyörű ruhája rongyos, piszkos volt, már, Felix, a szép hölgyfodrász egy beteg koldusra hasonlított. De azért csak mentek. Hová? Meddig? Minek?

Tudja az ördög, aki ott megy elől, sohasem fáradt, sohasem beszél feleslegesen, és nem tehettek ellene semmit, mert csak ő ismeri a sivatagot.

Renoir hadnagy bágyadtan ült a szekéren. Beteg volt. Illetve gyenge, nagyon gyenge. A marsall lerongyolódott, de különben frissen ült a nyeregben.

Az árnyékuk már észrevehetően rövidebb volt a déli órákban, ahogy az Egyenlítő közelébe értek. Mindössze egy torz, nagy fekete folt a lábuknál. Istenem, mi lesz? Nagy messzeségben egy sötét vonal húzódik az ég és a sivatag között.

A dzsungel! Ott végződik a Szahara.

A tábor szabályos, rendes, a Szahara befejezte a kiképzést: katonák voltak.

Fleur de Bac olajjal kente gyulladt szemét.

Duke of Roswang összeszorított foggal, mozdulatlanul fekszik. Az overallos intézkedik, hogy vigyék a szekérré, csavarják pokrócokba, ha izzadni kezd, jobban lesz. Izabella örvezető kétségbeesetten ütogeti a fia hideg kezét, aztán felugrik.

- Ördög! - kiáltja az overallosra. - Hova viszi az embereket!? Azonnal mondja meg!

Jobb kezét a rohamkésen tartja. Az overallost körülfogják fenyegetően.

- Mit akar velünk! - kiabált Wolfram - meghalunk mind!

Öklök emelkednek fenyegetően a levegőbe.

- Amíg én itt vagyok - mondja nyugodtan az overallos - addig nem pusztulhatnak el, mert van aki vezesse a csapatot.

Az öklök lehanyatlottak. Tudták jól, hogy az ördög kezében vannak. Most már csak ő tudja, merre járnak.

- Viselkedjenek rendesen és fegyelmezetten. Akkor nem lesz semmi baj. Ezt jegyezzék meg.

Később, mintha más elhatározásra jutott volna, Jordanhoz lépett.

- Fújjon sorakozót!

Houben bágyadtan odaszólt:

- A-dúr...

Felhangzott a sorakozó. Ez a ritmus is mennyire megváltozott! A frissen csengő piszton helyett egy bús tangóharmonika sírta az Aidát.

Miután felsorakoztak, az overallos eléjük állt.

- Emberek! - kezdte. - Játsszunk nyílt kártyákkal. Az volt a szándékom, hogy továbbra is megtévesszelek benneteket, de nincs hozzá erőm. A cél ugyan felment minden tettem következménye alól. Mégis... Nem tudom...

A Láthatatlan Légió rongyos, elcsigázott legényei nyomasztó érzéssel álltak.

Jön... jön... a valóság... És ez szörnyű lesz... A sirokkó lomha portölcéseket hurcolt, és zizegve végigszórta a táboron...

- Én becsaptalak benneteket - kezdte az overallos. - Nem ölhetek meg, mert csak én vezethetem ki a csapatot a Szaharából. Mégis... nem bírom felmenteni magamat, ezért megmondom: olyan harcba viszlek benneteket, amiért nem jár semmi.

- Kicsoda maga?! - lépett eléje Toutain igen elszántan.

- Durien százados!

Döbbsenten álltak. Felix halotthalvány lett.

- És... - kérdezte Izabella - hová megyünk?

- Meghódítunk Franciaország számára egy fontos néger telepet. Harc lesz, amiért nem jár pénz, ami kötelesség. Elvihettek volna odáig benneteket, hogy kénytelenek legyetek harcolni. De nem voltam képes rá. Aki nem akar verekedni, az biztonságos helyen várhatja a küzdelem végét.

- Szóval... maga... becsapott? - hebegte Fleur de Bac.

- Igen. Ez történt. Kiszedtem előttem a karókat, azután hamis úton Afrika másik végébe vezettem a csapatot, hogy abban a hitben, mintha Urungi-földön lennétek, elfoglaljátok Kinibalu földjét, ahol francia katona nem verekedhet. Gyenge voltam ehhez. Aki nem akar harcolni ingyen, kötelességből a hazáért, az kiállhat a sorból.

- Ha így van a dolog, hát kijelentem, hogy vesszen meg, aki sajnál egy kis verekedést Franciaországért - mondta a sörhajóhadnagy.

- Én is ezt tartom - csatlakozott Wolfram.

És senki sem állt ki a sorból. Követték az overallost.

Mit is tehettek volna mást?...

4.

Kinibalu, a néger uralkodó szomorúan ült a szalmakunyhójában. Hogy történt? Egyszer csak katonák közeledtek a sivatag felől. Szám szerint kevés, de gépfegyverük volt. Kinibalu öfensége nem félt a francia katonáktól. Sokszor járnak erre, de ő tagállam lesz a Népszövetségben, önálló kis ország, sérthetetlen...

Eléjük küldi D'Ganát, a követet, hogy mit akarnak? D'Gana szomorúan jön vissza. Egy pofont kapott. Miért? Mert azt a kifejezést használta, hogy „autonómia”. Pedig úgy tudta, hogy ez nagy varázslat. De egy ember, aki nyakig zsákban jár, megverte és azt mondta, hogy felkötötte a királyt. Szól a tamtam, a síp, gyűlt a nép, dárdák, íjak kerültek elő és készültek a harcra. Különös, hogy a puskákat eldobják és dárdát ragadnak helyette. Úgy látszik, Kinibalu király fegyverei mégsem olyan komolyak, mint amilyenek hitték...

De a rumi katonák gépfegyverei annál beszédesebbek. Csak úgy fröcskölnek a halált, miközben szabályosan fejlődve, elszántan közeledtek. Kinibalu népe szerteszét kúszott a sivatagban. A szabad terepen nem olyan veszélyes a golyó és bekerítik ezt a pár vakmerő katonát.

Ni csak!... Már hátrálnak is... Gyerünk! Utánuk!... Most megállnak és újra szólnak a géppuskák... Veszett dolog... Már sok néger fekszik lekaszáva. De hiába! A katonák kevesen vannak, nem győzhetnek! Üldözni azért nem lehet őket, mert hat gépfegyver fedezi a visszavonulásukat.

- Bekeríteni... Jobb felé fussatok - kiáltja a király.

Egyszer csak özönlik a nép az „országból”. De asszony és gyerekek is velük. Mi az? Üldözik ezeket? De honnan? Kik? Végre Kinibalu ráébred a szörnyűségre. A folyón keresztül behatoltak a „városba”, amíg őket egy kis csapat kicsalta a síkra... Előttük, mögöttük szólt a gépfegyver. A sok-sok néger szomorúan ült a homokban. D'Gana sír... Oda az autonómia. A

főnök még rohamra vinné őket, de a nép helyes stratégiai érzéke győz: Nem mennek. Leülnek a homokba és megadják magukat.

Most Kinibalu itt kuporog a kunyhóban. Jól tudja: vége a komédiának. A hamis hír arról, hogy fegyvere van, ott kezdődött, hogy egy fehér ügynök útján ajánlatot kért repülőgépekre. A repülőket bemutattak, és ledobtak a sivatagra egy bombát is. És Kinibalu ezt úgy állította be ügyesen, mintha „légi raja” lenne. A gyár ajánlatát azután nem fogadta el, miután egy biciklit sem vásárolhatott volna az ország készpénzéből. De gumiért és kókuszdióért ócskavassá vált gépfegyvert és puskát kapott eleget és így ügyesen valószínűsítette a szélhámosságot.

Most jön ez az ember, aki zsákban jár.

- Mi lesz veled, Kinibalu, te tolvajok királya!

- Amit te parancsolsz, uram...

- Rumi katonák jönnek ide és te megesküszöl a törvényre.

- Úgy lesz, uram.

- És mi van a fegyvereiddel?

- Csupa hazugság volt.

- Örülök, hogy tisztában vagy a helyzetteddel. Így számíthatsz rá, hogy az én uraim kegyesek lesznek hozzád.

- Akkor mondd meg majd nekik, hogy szeretnék tőlük egy dobozt, amit gramofonnak hívnak.

Tizenhetedik fejezet

1.

Polchon megsérült egy lándzsától, és a sörhajóhadnagy egy kődobás következtében elvesztette két fogát.

Különben senkinek sem történt baja, és föl a vacsora.

- Houben! - mondta az overallos. - Fújjon sorakozót.

Az emberek gyorsan felállnak.

- Búcsúzzunk egymástól. Amit tettetek, azért a nemzet hálájára számíhattok. Derék katonák vagytok. Ti úgy kerültetek ide, hogy Sir Oliver Yolland petróleumát kerestétek. Ezt mondjátok mindenhol. Ha azt hazudjátok, hogy egy francia tiszt vezetett benneteket akkor bezárnak. A viszontlátásra, fiúk. Két nap múlva katonaság lesz itt, és gondoskodnak arról, hogy épségben hazajussatok.

Sorra kezét fogott mindegyikkel.

Polchon előtt megállt egy pillanatra:

- Honnan tudad te, hogy én Durien százados vagyok?

Most megértették azt a régen lejátszódó jelentet, amikor a vörös szakállú matróz egy szót súgott az overallosnak, hogy ártatlanságát bizonyítsa. Tudta, hogy Mr. Guliver egy francia százados.

- Ő csak sejtette - szólt közbe a marsall. - Én voltam az, aki biztosat tudott.

- Maga megkínált egy cigarettával - mondta Polchon. - És eszembe jutott a marsall áradozása Durien százados tölcser alakú albán cigarettáiról. Az öné is tölcser alakú volt. Odavitem Podvinecz marsallnak, és ő is megerősítette a gyanúmat.

Ezután csapra vertek egy hordót.

Az overallos Renoirt kereste, aki már lábadozott.

- Mary - mondta a „tisztnek” -, ostobaság volt, hogy eljött ide. És mégis azt hiszem, most jobban szeretjük majd egymást...

- Hát... hát megbocsát... nekem?

Megölelte.

- Nem is haragudtam. Csak úgy éreztem, hogy nem lehetek boldog egy nővel, aki nem érzi át, mit jelent a katonáknál a kötelesség. De azt hiszem, most már látta, tapasztalta... most már megérti.

- Ó... nagyon értem. - És a vőlegényéhez simulva megismételte. - Nagyon...

- Most gyerünk.

Szépen csendben elindultak. Utánuk hangzott a mulatozók lármája.

Nem mentek messzire. Ahol az erdei út a sivatagba torkollt, egy hárommotoros repülőgép szállt le, és beültek.

A gép megindult észak felé.

- Ó, Jules - sírta a lány -, olyan ostoba voltam. Ugye igazán megbocsátasz nekem?

- Mindent elintézőnk a lovagiasság szabályai szerint, főhadnagy úr.

Boldogan megölelték egymást, és a gép már olyan magasan szállt, hogy a Szahara nem látszott alattuk...

2.

Sir Yolland megtört, fáradt lélekkel fejezte be az útját. Amikor Kratochvill rémulően jelentette, hogy regénye helyett egy rejtélyes iratot talált a mappában, a gróf tisztában volt azzal, ami történt.

Az overallos egyszer a sátrában járt a mappával, és amíg ő aludt, az alatt elcserélte a regényt az okmányokkal. Egyik holló kivájja a másik szemét.

Keserűség szorította a torkát. Megjárta hát a soknevű hölgy.

És jó éjszakát ennek a nagyon, nagyon szomorú históriának...

3.

Miután megérkezett Marokkóba, közölte a személyzettel, hogy senkit sem fogad. Csak egy napig akart még Afrikában pihenni.

Elég, elég. A tengerre fog menni. Egy évre... Igen... Egy évig a hajón lesz, és semmit, senkit nem lát, csak a tengert.

- Mr. Wilkie - jelentette a komornyik.

- Mondja meg Mr. Wilkie-nek, hogy a titkáromnál rendelkezésére áll előlegezett költségeire kétezer font, de semmi esetre sem fogadhatom. Semmi esetre.

- Mr. Wilkie-nek olyan közlendői vannak...

- Sajnos, ahogy mondtam.

Andreas kiment.

A gróf az ablaknál ült. A komornyik visszatért.

- Mr. Wilkie kijelentette, hogy ha nem fogadja, Sir, akkor föbe lövi magát itt az ajtóban.

- Kérem... Ha semmi esetre sem jöhet szóba más lakosztály bejárata... de csakis ebben az esetben... szívesen látom Mr. Wilkie-t.

És jött. Soványan, barnán, de vigyorogva, a kis ember.

- Foglaljon helyet, Mr. Wilkie. Nem akartam megbántani, de kifárasztott az út. Magányra vágyom.

- Sir, miután a lakájtól tudom, hogy nem olvas lapokat, kénytelen voltam betörni önhöz, amiért igen szomorú vagyok.

- Nem vigasztalhatom, sajnós, semmivel!

- Viszont jelentést kell tennem. Tudja-e, Sir, hogy az egész világ Harlingtonon mulat?

- Hm... Igazán? - kérdezte fanyarul.

- Odacsődítette a sajtót Urungiba, vagyont fizetett a varázsló törzsfőnöknek, és kiderült... bocsánat... hahaha...

- De Mr. Wilkie!...

- Nem bírom nevetés nélkül! Ilyen szélhámosság még nem volt! Az urungi főnök összejátszott a mérnökünkkel, a fűrótorony alatt egy tartály volt, amit távolról egy pumpa... hahaha... ezer bocsánat... Szóval, a feltörő petróleum nem a földből lövellt... hanem pumpával... hahaha... nyomták fel... hahaha... a sajtó előtt... az egyik szakértő... megállapította, hogy hahaha...

- De kérem...

- Sir! Finomított olaj lövellt ki a földből!

Erre a gróf is elképedt. Azután az arcát lassan pirosság lépte el. Istenem... Ha a leány nem lopja el a táskát, akkor most rajta nevet a világ... Ő megy oda... Nem is tudta, miért ver olyan sebesen a szíve.

„...Ó! Bolond Yolland gróf. Hát azt hiszed, hogy a leány nem lopni akart, hanem megmenteni téged?... Öregszel...” Ezt mondta magának.

- ...A fűrótorony alatt tartály volt... hónapokkal előbb készültek a csalásra... A mérnök is az ő hahaha... emberük volt...

- A... az én mérnököm?...

- Fen... dehogy, kérem! A mérnök és a fekete urungi főnök egy szélhámos társasághoz tartoztak. Ötezer fontot öltek bele az előkészületekbe... hahaha... de megérte... Ötvenezret kaptak. A világ minden lapjában... hihi... benne volt... A néger már árkon-bokron túl járt... az ötvenezzerrel és az ön mérnökével... És Harlington ott állt magnéziumfényben, az összecődített sajtóelőkelőségek között, és a földből finomított olaj tört elő. És jaj... hihi... a Sunday Evening Post vezércikket írt... evvel a címmel: Természetes benzinkút Afrikában. A nap alatt nincs új, de a föld alatt van!... - Ezt kaparintotta el ön elől Harlington lord.

- Nem értem... - dadogta a gróf.

- Sir, egy zseniális ellensége áll az ügy hátterében.

- Livingstone!

- Igen. Livingstone mindenét feláldozta, hogy nevetségessé tegye önt, Sir. De Harlington esett a csapdába. És ez a sajtóhajhász nemcsak Forstert, hanem a legélesebb tollú riporternőt, Miss Mildstone-t is odacsődítette.

- Mi?... Kicsodát?

- Miss Mildstone-t. Aki híres lett Grovescu Adrien révén. Interjút szerzett a veszélyes kémnőtől, szökése közben egy hajón.

- És hogy... hívják?

- Mildstone... De nem ez az igazi neve.

- Van annak a hölgynek egyáltalán igazi neve? - kérdezte lehangoltan a gróf.

- Hogyne. Annak az úrnak a leánya, akit olyan régen nincs szerencséje ismerni, Sir, Anna Livingstone a neve...

A leánya! Livingstone leánya! De hisz akkor tudott az apja tervéről... És csak azért lopta el a táskát, hogy őt...

„Érdekes - gondolta Wilkie -, hogy csillog a gróf szeme, és milyen piros. Talán ivott?”

Nem ivott. De valami furcsa mámszerű érzés fogta el. Szóval a lány... őt megmentette azzal, hogy a táskát...

- Ez a nő - folytatta Mr. Wilkie - bennünket is rászédett. Megtudtam, hogy Forsterrel megállapodott száz fontban cikkenként. Az volt a feladata, hogy az ön környezetébe férkőzzön, Sir, és helyszíni riportsorozatot írjon a petróleumharcról. És most... ne haragudjon, Sir, amiért erőszakkal betörtem.

A gróf olyan kijelentést tett amit még Sir Yollandtól nem hallott senki.

- Mr. Wilkie! - mondta. - Ön ezentúl bejelentés nélkül is beléphet hozzám, amikor akar.

Befejezés

1.

A gróf csodálkozva tapasztalta, hogy fűtörészik a tükör előtt, mialatt a nyakkendőjét köti. Ugyanis estére az államtitkár várta, akitől eltűnt csapata felől várt felvilágosítást. Azután utazik. Ez volt az utolsó napja a Mammunia Szállóban.

Amikor kilépett a hotelfolyosóra, egy alezredessel találkozott.

Az autós ember!

Megtorpant előtte. Az alezredes is megállt, udvariasan és csodálkozva.

- Mr. Guliver...

- Parancsol? Nevem Durien.

A gróf lehunyta a két szemét, és megfogta a homlokát.

- Óhajt, kérem, valamit? - érdeklődött kedvesen az alezredes.

- Ön... ön azt akarja mondani... hogy nem ismer engem?

- Nem emlékszem, hogy szerencsénk lett volna. Talán Nizzában? Én ugyanis tegnap este érkeztem meg a szabadságomról. A Riviérán üdültem.

A gróf a cipője orrát nézegette és bólogatott.

- Csakugyan... bocsásson meg, alezredes úr. Most látom, hogy tévedtem. Az illető, akire emlékeztet, sokkal magasabb, mint ön... Sajnálom...

- De kérem, igazán örültem - mondta az alezredes udvariasan, és melegen megszorította a gróf feléje nyújtott kezét. Sokkal melegebben, mint amennyire a beszélgetés indokolta.

Az alezredes mellén egy vadonatúj katonai becsületrend is fityegett...

2.

A gróf csak az államtitkártól tudta meg az igazságot, amikor kettesben maradtak egy szalomban: meghallotta, hogy csapatai leverték Kinibalut.

- A derék fiúk - mondta az államtitkár - már útban vannak ép egészségben. Majd kapnak valami jutalmat az államtól.

- Én természetesen éppúgy megfizetem, amit ígértem, mintha célhoz értem volna. Szóval, gondom lesz rájuk.

- Igazán nagylelkű.

- Azután itt van egy százados, aki a szabadságán Nizzában olyan hősiezen üdült, hogy alezredes lett, és becsületrendet kapott...

Az államtitkár elgondolkozva nézte, a körmeit.

- Kitűnő ember.

- Az bizonyos.

- A hotelportás elárulta, hogy Podvinecz marsall és egy barátja visszaélést tervez a százados nevével. De Durien nem zavarta őket a csalásban. Éppen szabadságon volt, tehát civilben és álnéven a háttérből igazította kedve szerint az ügyet. Lassan hatalmába kerítette az ön embereit, és Szudán helyett Kinibalu földjére vezette őket. Előzőleg elmondta nekem, hogy mit akar. Ha baj történik, akkor egy petróleumkutató angol úr a bűnös, de ha kiderül, hogy Kinibalunak nincs fegyvere, akkor megszálljuk az országát. Így történt. Ön, Sir, egyike az öt embernek, akik tudnak az ügy háttéréről.

Mikor leért a kapu elé, konflisba ült.

- Megyünk Angliába, Strudl úr!

- Annyit már nem bír ki a ló. Déz ist doch ká dromedár... Hó...

- Ne féljen! A konflist nem használjuk több hosszú turnéra.

- Hééé! Hóó!... Diendl... Dzu Aas!

És megindultak döcögve.

3.

Denhambe beköltözött az ősz. Az öreg Sir Archibald élt még, de már alig tudott járni. Sir Yolland a postát nézegette. Olvasatlanul dobta el a szerencsekívánatokat. A lapok megírták, hogy petróleumkutató útján a rabló Kinibalu főnökkel elintézte Franciaország számadását.

Nem érdekelte.

Levelek, elszámolások. Kratochvill kézírása. Hálásan köszönik a gróf bőkezű jutalmát valamennyien. Houben és Jordan megnyitották mulatójukat. Fleur de Bac és Toutain hajót vásároltak, és Lucretiának keresztelték, de elhatározták, hogy borús időben nem kártyáznak.

És ez?... Micsoda?

...Johannes Livingstone és Anna Livingstone folyó hó 15-én felkeresik Archibald és Oliver Yolland grófokat...

A gróf sokáig ült a papírral a kezében, aztán felelt. Hogy a grófok szívesen látják...

És 15-én megjöttek a vendégek.

Sajnos, a leány hangja alig változott, és kissé különös volt népiességével az ódon falak között. De a gróf észre sem vette. Ő nem vett észre semmit. Csak nézte a lányt.

- Rémes ember vagy, öregem - mondta Livingstone. - Húsz éve ismerlek, de még most sem tudom, ki vagy.

- Én annál inkább - mondta Anna és sugárzott. - Makacs! Makacs gyerek! Igen, igen, hiába néz, kedves hódító úr! Én azért férköztem a közelébe, hogy nevetségessé tegyem. Azután én lettem nevetséges... Az apám készítette elő Urungiban a csúfos blamázt, és nekem kellett volna világgá kürtölni. Gyűlöltem, mert úgy éreztem, hogy minden baj maga miatt ér bennünket. Aztán... Egyszer csak nem tudtam gyűlölni... És most ez lett belőle...

- Mi?... - kérdezte mohón a gróf.

A lány elpirult.

- Amikor ott betegen mindent elmondott, és diktálta a levelet... Akkor már... Szóval... Meg akartam menteni... De a riport is kellett, megállapodtam már Forsterrel. Ezért elvittem Harlingtonnak a táskát, és volt riport. Csak úgy zúgott! Az a gazember Harlington megérdemelte. Képzem, hogy maga akkor mit gondolt rólam. De nem magyarázhattam meg az Urungi-föld ügyét, mert az apámat nem árulhattam el. Még magának sem.

- Rossz érzés volt - sóhajtott a gróf.

Később egyedül maradtak. Sir Archibald valami régi közet miatt a szobájába vezette a vendégeket, de Anna és a gróf megálltak a sötét címerteremben.

- Nos? - mondta a lány. - Felgyógyult teljesen? Nem tér vissza a láz?

- De... néha újra látok mindent. Különösen egy víziót... amit lázban álmodtam. Mintha megcsókolt volna...

Hallgattak.

- Azt nem álmodta - suttogta a lány.

- Emlékszik még?

Anna gondolkozott...

- Nem egészen. Várjon csak, hogy is volt? Én így ültem, közelebb hajoltam... igen, tudom már - suttogta. - Így volt...

És megisméltődött a jelenet.

Az üvegajtó finom függönyén keresztül leomló hatalmas hópelyhek árnyéka látszott.

- Amikor először látott, akkor még gyűlöltem - mondta Anna. - Beképzelt, hiú, gonosz embernek hittem. Legszívesebben megöltem volna. Később nagyon szégyelltem magam, amikor láttam, hogy jó, bátor, hűséges, nagylelkű...

- Csakugyan ilyen vagyok?

- Igen...

Éppen megismélték volna azt a régebről elfelejtett jelenetet, de nyílt az ajtó, és a vesztibül felől jött a házmester. Lerázta körgallérjáról a havat, és toppantott néhányat.

- Guten Abend, Herr gráf... Szo a blödszin voa no nett da... Egy múzeum akar megvásárolni a Diendl. Déz Rindli...

És elcsoszogott...

- Odaadta?

- Déz scho nett. Az embernek kell valaki, akit simfel, meg szereti... Herr gráfnak egy menyasszony, az öreg fiákeresnek egy ló. Déz Rindfi isz világot járt gvorn... Mahlzeit.

És elcsoszogott.

.oOo.